

Projekt

z dnia 4 grudnia 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ GMINY RYCHTAL**

z dnia 17 listopada 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Rychtal na lata 2025 - 2035

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278) Rada Miejska Gminy Rychtal uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Rychtal na lata 2025-2035, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Rychtal.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej Gminy Rychtal

Aleksandra Olejnik

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY RYCHTAL NA LATA 2025-2035

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Rychtal na lata 2025-2035

Opracowanie

Fundacja Miasto

Zespół autorski

Joanna Sikorska, Grzegorz Szewczyk

SPIS TREŚCI

1.	Założenia do Gminnego Programu Rewitalizacji	5
1.1.	Analiza obszarowa gminy	7
1.2.	Podsumowanie diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla gminy Rychtal.	10
1.3.	Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji	15
2.	Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	18
2.1.	Sfera społeczna	18
2.2.	Sfera gospodarcza	23
2.3.	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	25
2.4.	Sfera środowiskowa	28
2.5.	Sfera techniczna.....	29
2.6.	Problemy obszaru rewitalizacji - podsumowanie.....	36
2.7.	Potencjały obszaru rewitalizacji	38
3.	Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi gminy	39
3.1.	Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi gminy	39
3.2.	Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi na poziomie województwa ..	47
4.	Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	57
5.	Cele i kierunki działań	57
4.	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	60
4.1.	Mechanizm zintegrowania działań	60
4.2.	Przedsięwzięcia podstawowe	66
4.3.	Przedsięwzięcia uzupełniające	79
7.	Szacowane ramy finansowe Programu	84
8.	Określenie niezbędnych zmian w uchwałach dotyczących zasobu mieszkaniowego 89	
9.	Mechanizm partycypacji społecznej	91
9.1.	Partycypacja społeczna na etapie przygotowywania programu	91
9.2.	Partycypacja społeczna na etapie wdrażania programu	94
10.	Zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji	95
10.1.	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.....	96
10.2.	Ramowy harmonogram realizacji Programu	97

10.3.	Koszty związane z zarządzaniem programem.....	98
11.	Monitorowanie i ewaluacja programu.....	99
11.1.	Monitorowanie procesu wdrażania programu	101
11.2.	Ewaluacja stopnia osiągnięcia celów strategicznych	102
12.	Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	103
12.1.	Zakres niezbędnych zmian w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz w planie ogólnym.....	103
12.2.	Zakres Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany.....	108
12.3.	Miejscowy Plan Rewitalizacji i Specjalna Strefa Rewitalizacji	108
	Spis Tabel	109
	Spis ilustracji	110
	Spis załączników	110

1. Założenia do Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Rychtal został opracowany zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.). Zgodnie z tą ustawą, rewitalizacja rozumiana jest jako kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób zintegrowany, przy aktywnym udziale lokalnej społeczności, samorządu terytorialnego oraz partnerów społecznych i gospodarczych.

Opracowanie GPR mieści się w kompetencjach własnych gminy wynikających z art. 7 ust. 1 pkt 1, 5, 8 i 18 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.), a jego uchwalenie odbywa się na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 tej ustawy.

GPR Rychtala stanowi również instrument realizacji polityki rozwoju lokalnego w rozumieniu ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 1259), pozostając w zgodzie z krajowymi i regionalnymi dokumentami strategicznymi oraz spełniając warunki zawarte w „Zasadach realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027”, opracowanych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 Ustawy z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji, wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji następuje w drodze uchwały rady gminy, która jest aktem prawa miejscowego. Rada Miejska Rychtala w dniu 29 lipca 2022 roku podjęła stosowną uchwałę wyznaczającą obydwie obszary (Uchwała Nr XLV/304/2022 z dnia 29 lipca 2022 r.)

Ponadto Gmina Rychtal formalnie do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR) przystąpiła na mocy Uchwały Nr LI/330/2022 Rady Gminy Rychtal z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Rychtal.

Na mocy Uchwały nr 325/2024 z dnia 11 lipca 2024r. Zarząd Województwa Wielkopolskiego pozytywnie zaopiniował projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Rychtal na lata 2024–2035 w zakresie zgodności ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku oraz z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+”.

Podstawowymi założeniami, stanowiącymi fundament procesu rewitalizacji oraz opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji są:

- koncentracja obszarowa skali interwencji, wynikająca z przeprowadzonej diagnozy miasta pozwalającej na jednoznaczne określenie obszaru

zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji, sformułowanie głównych problemów i deficytów, a także wskazanie istniejących potencjałów,

- zaplanowanie procesu rewitalizacji w sposób kompleksowy i realizacja zintegrowanych działań rewitalizacyjnych oddziałujących na sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, środowiskową i techniczną,
- uspołecznienie procesu rewitalizacji poprzez zapewnienie udziału społeczności lokalnej na etapie opracowania i realizacji założeń programu,
- zapewnienie ram prawnych i instytucjonalnych, dających szansę na sprawną realizację programu.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji przeprowadzono na podstawie diagnozy opracowanej przez gminę Rychtal w roku 2020.

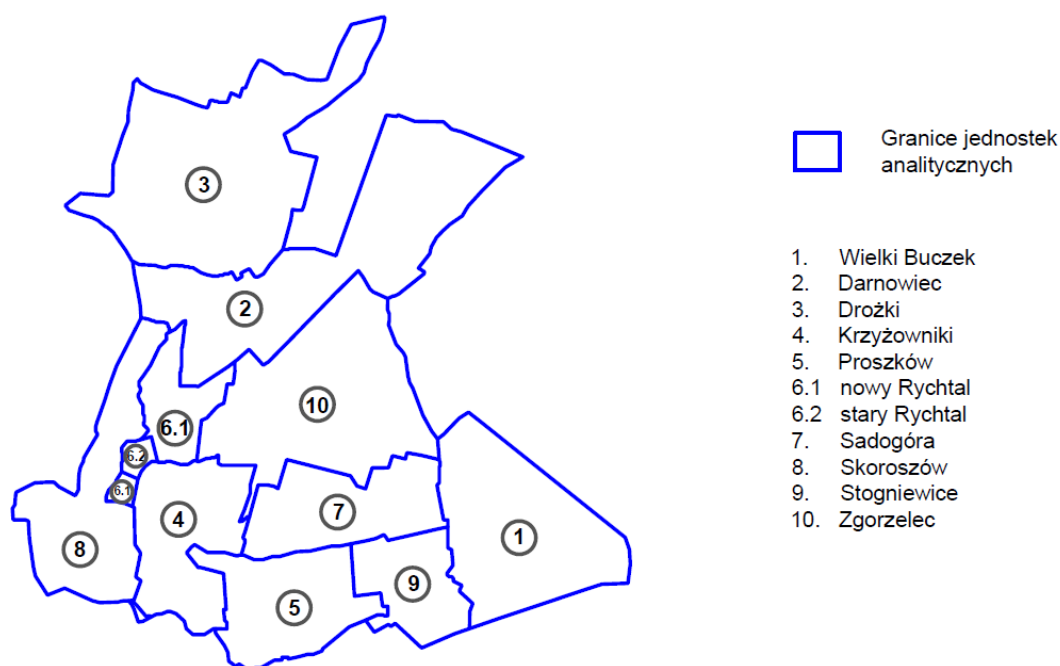
W toku prac diagnostycznych opierano się o bieżące dane statystyczne pochodzące z jednostek miejskich oraz statystyki publicznej, a także z danych i kierunków rozwoju zawartych w programach oraz dokumentach strategicznych gminy Rychtal, takich jak:

- Strategia Rozwoju Gminy Rychtal na lata 2015 – 2020,
- Strategia Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Rychtal na lata 2020 – 2040,
- Raport o stanie Gminy Rychtal za rok 2020,
- Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Rychtal 2018-2022 oraz
- Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Rychtal na lata 2020-2024.

1.1. Analiza obszarowa gminy

W celu przeprowadzenia analizy porównawczej całego obszaru gminy, służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji za podstawową jednostkę statystyczną przyjęto granice sołectw gminy Rychtal (rys. 1). Podział na sołectwa gminy pokrywa się z granicami obrębów geodezyjnych.

Rysunek 1. Podział Gminy Rychtal na jednostki analityczne

źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla gminy Rychtal

Dane w poszczególnych jednostkach analitycznych zostały zagregowane na podstawie danych jednostkowych dotyczących poszczególnych ulic.

Sołectwo Rychtal jest obszarem o wyraźnej specyfice, różniącym się od pozostałych sołectw pod względem gęstości zaludnienia oraz zwartej zabudowy historycznej i współczesnej. Podział sołectwa Rychtal na dwie jednostki przebiega według granic działek ewidencyjnych, z uwzględnieniem przebiegu ulic i cieków wodnych. W związku z istniejącymi przesłankami wyodrębniono dwa obszary: Rychtal „stary” i Rychtal „nowy”.

Rychtal „stary” obejmuje w przeważającej części historyczny układ urbanistyczny wraz z otoczeniem stanowiącym strefę ochrony konserwatorskiej. Jest to najstarsza część dawnego miasta (a obecnie wsi), pełniąca funkcje centrum administracyjnego z Urzędem Gminy, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, funkcje sakralne z zabytkowym kościołem i cmentarzem, funkcję usług publicznych z placówką pocztową, bankiem, posterunkiem Policji, sklepami oraz funkcją mieszkalną z wielorodzinną zabudową kamienicową w strefie rynku oraz zabudową wielo-

i jednorodzinną dalej od centrum, wzdłuż ulic Namysłowskiej, Ogrodowej i Kępińskiej wchodzących w granice omawianej jednostki.

Rychtal „nowy” – to obszar zlokalizowany po obu stronach historycznej części gminy. Pełni funkcje głównie mieszkaniowe. Przy podziale sołectwa w celu przeprowadzenia diagnozy, przyjęto zasadę utrzymania spójności obszarowej, polegającą na włączeniu całych ulic w daną jednostkę – Rychtala „starego” lub „nowego” (stąd też ulicę Nowe Osiedle oraz Polną włączono w całości do jednostki Rychtal „nowy”). W tej części gminy dominuje ukształtowana w XX w. i współcześnie zabudowa jednorodzinna, nielicznie uzupełniana budynkami o funkcjach usługowych i handlowych.

Podział sołectwa Rychtal na dwa obszary przedstawia rysunek nr 2.

[illegible]

9

1.2. Podsumowanie diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla gminy Rychtal.

Pierwszym etapem diagnozy była analiza problemów i potencjałów obszaru całej gminy Rychtal. Dokument ten był podstawą do określenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Nosi on nazwę „Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla gminy Rychtal” i znajduje się pod linkiem:

<https://bip.rychtal.pl/2758/diagnoza-sluzaca-wyznaczeniu-obszaru-zdegradowanego-i-rewitalizacji-dla-gminy-rychtal.html>

Poniżej przedstawiono krótkie podsumowanie owej diagnozy we wszystkich analizowanych strefach.

Na podstawie danych ze **sfer społecznej** obliczone zostały wskaźniki sumaryczne dla każdej z jednostek. W sferze społecznej, a zatem kluczowej z punktu widzenia wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz rewitalizacji, najniższe, a zatem najgorsze, wartości uzyskały obszary: Rychtal „stary”, Rychtal „nowy”, Proszów, Skoroszów oraz Buczek Wielki. Są to obszary z największym nagromadzeniem zjawisk negatywnych, takich jak: niekorzystna struktura wiekowa społeczeństwa, bezrobocie, konieczność korzystania ze świadczeń pomocy społecznej oraz poziom przestępczości.

Tabela 1. Sumaryczna wartość wskaźnika dla sfery społecznej

OBSZAR	SFERA SPOŁECZNA
RYCHTAL STARY	-3,21
RYCHTAL NOWY	-1,36
PROSZÓW	-0,80
WIELKI BUCZEK	-0,24
SKOROSZÓW	-0,15
STOGNIEWICE	0,08
DROŻKI	0,44
DARNOWIEC	0,77
ZGORZELEC	0,92
SADOGÓRA	1,18
KRZYŻOWNIKI	2,38

źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla gminy Rychtal

Na podstawie danych **sfer gospodarczej** obliczone zostały wskaźniki sumaryczne dla każdej z jednostek. W sferze gospodarczej analizowano poziom przedsiębiorczości, udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym oraz odsetek ludności w wieku produkcyjnym. Najmniej korzystną sytuację gospodarczą zaobserwowano w sołectwach: Stogniewice, Drożki oraz Wielki Buczek.

Tabela 2. Sumaryczna wartość wskaźnika dla sfery gospodarczej

OBSZAR	SFERA GOSPODARCZA
STOGNIEWICE	-2,36
DROŻKI	-1,40
WIELKI BUCZEK	-0,90
RYCHTAL NOWY	-0,49
RYCHTAL STARY	-0,32
DARNOWIEC	0,13
SKOROSZÓW	0,24
SADOGÓRA	1,06
ZGORZELEC	1,14
PROSZÓW	1,26
KRZYŻOWNIKI	1,64

źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla gminy Rychtal

Na podstawie zebranych danych w sferze **przestrzenno-funkcjonalnej** obliczone zostały wskaźniki sumaryczne dla każdej z jednostek. Analizowano dostępność infrastruktury społecznej i sportowej oraz dostępność komunikacji publicznej. Najniższy poziom dostępności obu zasobów występuje w: Rychtalu „nowym”, Drożkach oraz Skoroszowie.

Tabela 3. Sumaryczna wartość wskaźnika dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej

OBSZAR	SFERA PRZESTRZENNO- FUNKcjONALNA
RYCHTAL NOWY	-2,18
DROŻKI	-1,87
SKOROSZÓW	-1,08
ZGORZELEC	-0,76
SADOGÓRA	-0,61
KRZYŻOWNIKI	-0,35
RYCHTAL STARY	-0,34
WIELKI BUCZEK	0,17
PROSZÓW	1,74
DARNOWIEC	2,42
STOGNIEWICE	2,87

źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla gminy Rychtal

Na podstawie zebranych danych w **sferze środowiskowej** obliczone zostały wskaźniki znormalizowane dla każdej z jednostek. Wskaźniki zostaną wykorzystane następnie do obliczenia wskaźnika sumarycznego wszystkich sfer.

Tabela 4. Wartość wskaźnika znormalizowanego dla sfery środowiskowej

OBSZAR	SFERA ŚRODOWISKOWA
DARNOWIEC	-1,18
DROŻKI	-1,18
SADOGÓRA	-1,18
ZGORZELEC	-1,18
WIELKI BUCZEK	-0,71
RYCHTAL STARY	0,91
RYCHTAL NOWY	0,91
KRZYŻOWNIKI	0,91
PROSZÓW	0,91
SKOROSZÓW	0,91
STOGNIEWICE	0,91

źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla gminy Rychtal

Dla **sfery technicznej** analizowano dane dotyczące liczby zabytków nieruchomych oraz liczby wydanych decyzji nakazujących rozbiórkę. Wyraźnie najniższą wartość wskaźnika odnotowano w Rychtalu „starym” oraz Stogniewicach i sołectwie Drożki.

Tabela 5. Sumaryczna wartość wskaźnika dla sfery technicznej

OBSZAR	SFERA TECHNICZNA
RYCHTAL STARY	-3,60
STOGNIEWICE	-1,80
DROŻKI	-1,37
SKOROSZÓW	-0,52
WIELKI BUCZEK	0,47
KRZYŻOWNIKI	1,04
SADOGÓRA	1,04
ZGORZELEC	1,04
RYCHTAL NOWY	1,21
PROSZÓW	1,21
DARNOWIEC	1,28

źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla gminy Rychtal

Zgodnie z przyjętą metodą wskazania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, wykonano podsumowanie analiz w każdej z wyróżnionych sfer. Obszar zdegradowany to obszar, który charakteryzuje się koncentracją problemów w sferze społecznej oraz przynajmniej jednej z czterech pozostałych: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej lub technicznej. Koncentracja problemów została oznaczona za pomocą wskaźników sumarycznych, których sposób obliczenia zaprezentowano we wstępie metodycznym. Stosując odpowiednią metodę można dodać do siebie wskaźniki.

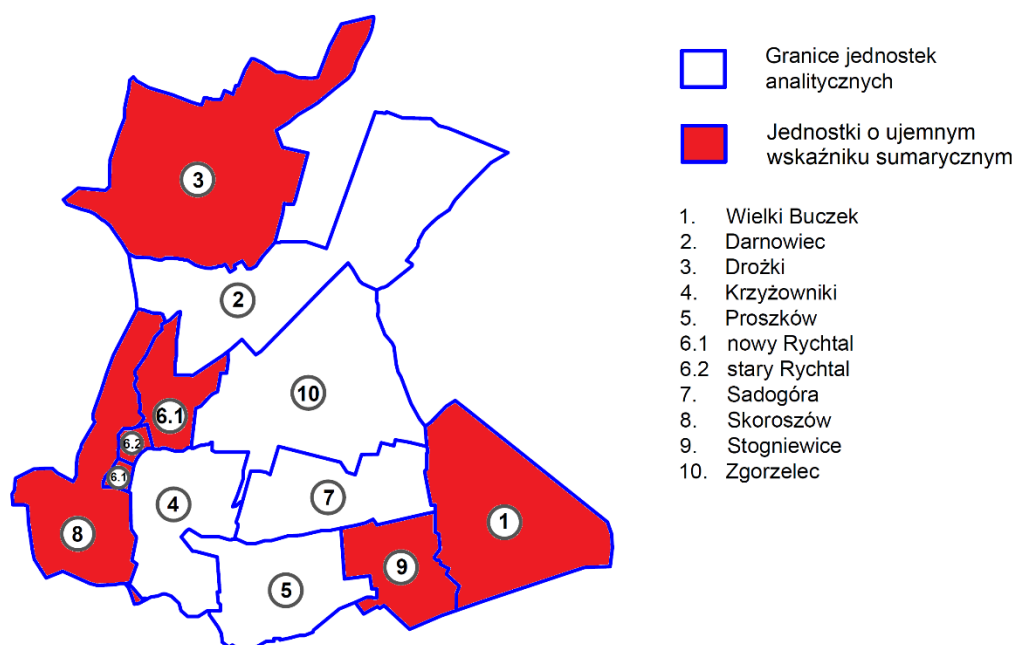
W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki sumaryczne w każdej ze sfer oraz wskaźnik sumaryczny wszystkich sfer łącznie. Kolorem czerwonym zaznaczono wskaźniki ujemne.

Tabela 6. Wskaźniki sumaryczne w poszczególnych sferach rozwoju Gminy Rychtal

OBSZAR	SFERA SPOŁECZNA	SFERA GOSPODARCZA	SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	SFERA ŚRODOWISKOWA	SFERA TECHNICZNA	WSKAŹNIK SUMARYCZNY
RYCHTAL STARY	-3,21	-0,32	-0,34	0,90	-3,60	-6,57
RYCHTAL NOWY	-1,36	-0,49	-2,18	0,90	1,21	-1,91
DARNOWIEC	0,77	0,13	2,42	-1,20	1,28	3,41
DROŻKI	0,44	-1,40	-1,87	-1,20	-1,37	-5,40
KRZYŻOWNIKI	2,38	1,64	-0,35	0,90	1,04	5,61
PROSZÓW	-0,80	1,26	1,74	0,90	1,21	4,32
SADOGÓRA	1,18	1,06	-0,61	-1,20	1,04	1,47
SKOROSZÓW	-0,15	0,24	-1,08	0,90	-0,52	-0,61
STOGNIEWICE	0,08	-2,36	2,87	0,90	-1,80	-0,32
WIELKI BUCZEK	-0,24	-0,90	0,17	-0,63	0,47	-1,13
ZGORZELEC	0,92	1,14	-0,76	-1,20	1,04	1,14

źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla gminy Rychtal

Rysunek 3. Wartość wskaźnika sumarycznego dla Gminy Rychtal

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla gminy Rychtal

Jak wynika z przeprowadzonej analizy obszar zdegradowany stanowią 4 obszary:

- Rychtal „Stary”,
- Rychtal „Nowy”,
- Skoroszów,
- Wielki Buczek.

Jednostki te charakteryzuje koncentracja problemów w sferze społecznej oraz przynajmniej w jednej z innych sfer. Miejscowości te zamieszkuje 2 148 osób, tj. blisko 56% ludności gminy. Obszar zdegradowany określono w granicach terenów zabudowanych, tj. nieruchomości zabudowanych położonych we wskazanych sołectwach z niewielkimi wyjątkami, gdy do obszaru zdegradowanego włączono działki niezabudowane, aby zachować ciągłość przestrzenną obszaru. Łącznie powierzchnia obszaru zdegradowanego wynosi 545 ha, tj. 6% powierzchni gminy.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji obszar rewitalizacji nie może być zamieszkanym przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji nie może być również większy niż 20% powierzchni gminy. Przekroczenie ustawowych limitów liczby ludności i powierzchni obszaru zdegradowanego jest przesłanką do wyodrębnienia z obszaru zdegradowanego obszaru rewitalizacji, który będzie spełniał te limity. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji obszar rewitalizacji stanowi część obszaru zdegradowanego, charakteryzuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych, a z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza na nim prowadzić rewitalizację.

Obszar Rychtal „stary” osiągnął wyraźnie najniższy wskaźnik sumaryczny, charakteryzuje się także największą kumulacją problemów społecznych. Poza sferą środowiskową wszystkie wskaźniki są ujemne. Obszar zamieszkują 593 osoby, co stanowi około 15,5% ogólnej liczby mieszkańców gminy. Powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 46,70 ha, tj. 0,5% powierzchni gminy.

Jednocześnie, Rychtal „Stary” stanowi centrum gminy, tutaj ulokowane są obiekty użyteczności publicznej – Urząd Gminy, nowopowstałe Gminne Centrum Kultury oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ta część Rychtala bogata jest także w obiekty dziedzictwa kulturowego: liczne zabytki, w tym zabytkowy układ urbanistyczny. Do obszaru rewitalizacji włączono również część Rychtala „nowego”, tak aby procesami rewitalizacji objąć cały zabytkowy układ urbanistyczny wraz z warstwami archeologicznymi oraz obiekty zabytkowe usytuowane przy ul. Kolejowej. Historyczne założenia urbanistyczne (układ urbanistyczny wraz z warstwami archeologicznymi) to bardzo istotny element krajobrazu kulturowego. Układ urbanistyczny wraz z najbliższym otoczeniem oraz warstwami kulturowo-osadniczymi objęty został ochroną konserwatorską poprzez wpisanie do rejestru zabytków pod nr 673/A decyzją wojewódzkiego konserwatora zabytków z 27 maja 1993 r. Rychtal charakteryzuje

przestrzenne założenia miejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic i sieci dróg. W centralnym punkcie rynku zlokalizowany jest budynek urzędu, który został ujęty w gminnej ewidencji zabytków.

1.3. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji

Obszar zdegradowany został wyznaczony na terenie:

- Rychtala „starego”
- Rychtala „nowego”
- Skoroszowa
- Wielkiego Buczka.

Obszar ten charakteryzuje przede wszystkim koncentracja problemów w sferze społecznej. Obszar zdegradowany wyznaczono głównie w granicach terenów zabudowanych, tj. nieruchomości zabudowanych położonych w sołectwach. Dla zachowania spójności przestrzennej obszaru włączone zostały również tereny niezabudowane. Miejscowości te zamieszkuje 2 148 osób, tj. blisko 56% ludności gminy. Łącznie powierzchnia obszaru zdegradowanego wynosi 545 ha, tj. 6% powierzchni gminy.

W celu zapewnienia koncentracji planowanej interwencji oraz dopełnienia wymogów prawnych w ramach obszaru zdegradowanego został wyznaczony obszar rewitalizacji.

Zgodnie z definicją legalną obszar rewitalizacji stanowi część obszaru zdegradowanego, charakteryzuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych i posiada istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy.

Obszar rewitalizacji został wyznaczony na terenie Rychtala „starego” oraz częściowo Rychtala „nowego”.

Rychtal „stary” charakteryzuje się największą kumulacją problemów społecznych, jak również wysokimi, negatywnymi wskaźnikami w sferach: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Obszar rewitalizacji zamieszkują 593 osoby, co stanowi około 15,5% ogólnej liczby mieszkańców gminy. Powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 46,70 ha, tj. 0,5% powierzchni gminy.

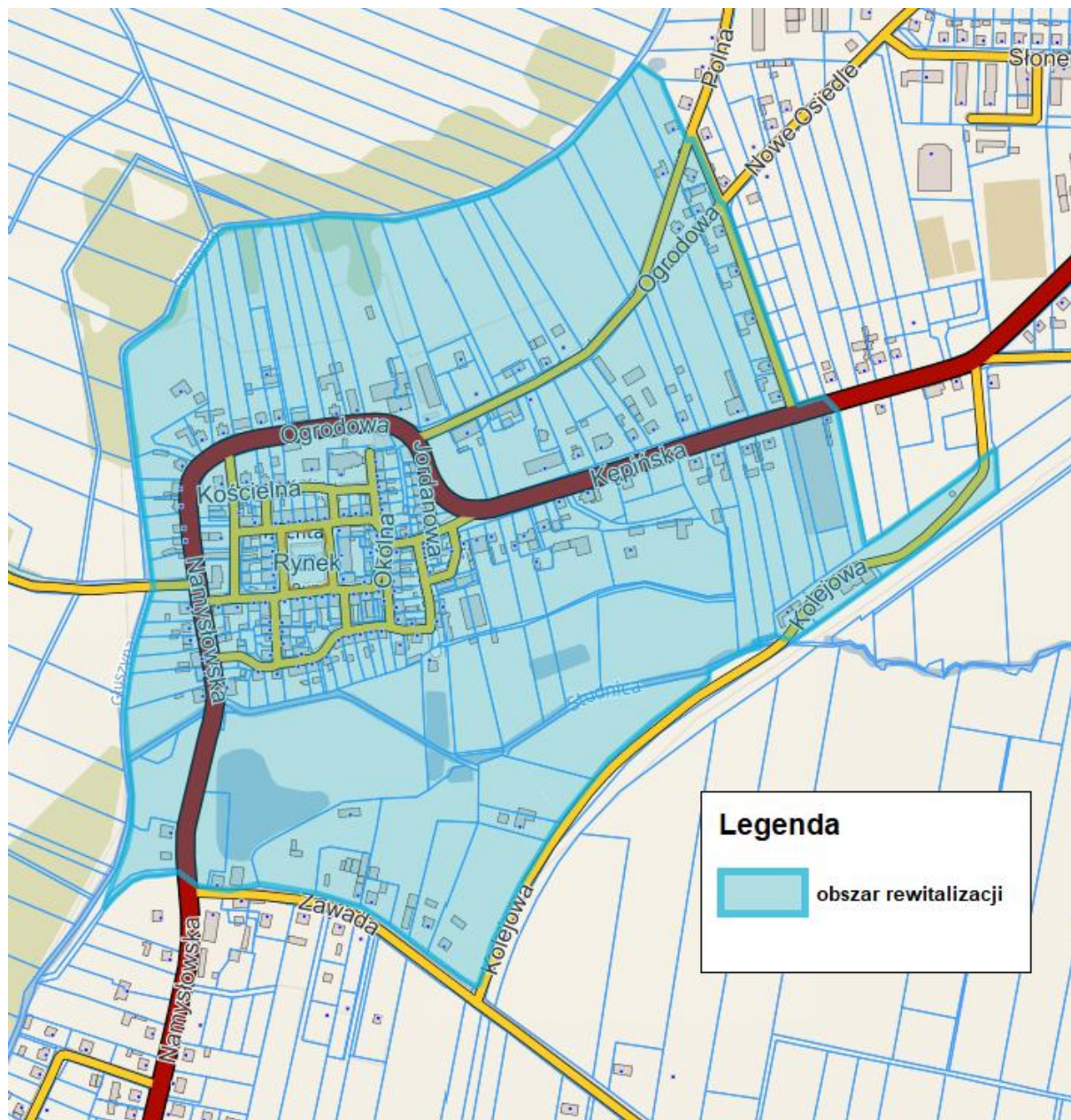
Rychtal „stary” jest centrum gminy. Na obszarze znajdują się obiekty użyteczności publicznej (Urząd Miejski Gminy, nowopowstałe Gminne Centrum Biblioteczno -

Kulturalne oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej) oraz liczne zabytki, w tym zabytkowy układ urbanistyczny. Obszar ten, wraz z rynkiem stanowi centrum aktywności dla społeczności lokalnej.

Do obszaru rewitalizacji włączono również część Rychtala „nowego”, tak aby procesami rewitalizacji objąć cały zabytkowy układ urbanistyczny wraz z warstwami archeologicznymi oraz obiekty zabytkowe usytuowane przy ul. Kolejowej. Historyczne założenia urbanistyczne to bardzo istotny element krajobrazu kulturowego miasta. Układ urbanistyczny wraz z najbliższym otoczeniem oraz warstwami kulturowo-osadniczymi objęty został ochroną konserwatorską. Rychtal charakteryzują przestrzenne założenia miejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic i sieci dróg. W centralnym punkcie rynku zlokalizowany jest budynek urzędu, który również został ujęty w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Obszar rewitalizacji obejmuje: ul. Jordanowską, część ul. Kępińskiej, ul. Kościelną, część ul. Kolejowej, ul. Krętą, część ul. Namysłowskiej, ul. Ogrodową, ul. Okólną, Rynek, część ul. Zawada oraz ul. Strumykową.

Rysunek 4. Graficzne oznaczenie obszaru rewitalizacji Gminy Rychtal

Źródło: opracowanie własne na podstawie zgromadzonych danych <https://rychtal.e-mapa.net/>

Rada Gminy Rychtal w dniu 29 lipca 2022 r. przyjęła uchwałę o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (Uchwała nr XLV/304/2022 Rady Gminy Rychtal).

2. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

2.1. Sfera społeczna

Na terenie objętym rewitalizacją zamieszkują na stałe tylko obywatele polscy, natomiast 14 obywateli Ukrainy jest zameldowanych na pobyt czasowy. W 2023 roku obszar zamieszkiwały 539 osoby w tym 265 kobiet i 274 mężczyzn. ¹Struktura społeczna wskazuje na niekorzystną proporcję między osobami w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, co świadczy o starzejącym się społeczeństwie. Można także zauważyć dysproporcje między kobietami i mężczyznami w wieku produkcyjnym, gdzie 57% stanowią mężczyźni, a 43% kobiety, co może potęgować problem demograficzny malejącej liczby dzieci (z powodu małej liczby kobiet w wieku przedprodukcyjnym).

Tabela 7. Liczba kobiet i mężczyzn w poszczególnych grupach wiekowych zamieszkujących obszar rewitalizacji.

Kategoria wiekowa	Kobiety	Mężczyźni	Razem
Wiek przedprodukcyjny 0-17	41	45	86
Wiek produkcyjny 18-59 (kobiety)	146	-	146
Wiek produkcyjny 18-64 (mężczyźni)	-	192	192
Wiek poprodukcyjny 60-100 (kobiety)	78	-	78
Wiek poprodukcyjny 65-100 (mężczyźni)	-	37	37
OGÓŁEM (stali mieszkańcy)	265	274	539

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Rychtal

Porównując strukturę wieku mieszkańców „starego” Rychtala i części „nowego” do innych osiedli/sołectw należy zauważyć, że jest to miejsce, w którym występują niekorzystne trendy demograficzne związane z małą liczbą dzieci. Średnia wartość wskaźnika udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym do ogółu ludności w 2020 roku dla gminy wyniosła 18,4%. Natomiast w „starym” Rychtalu odnotowano wynik poniżej tej wartości (17,5%). Podobnie w „nowym” Rychtalu (15,7%). Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w Diagnozie służące wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla gminy Rychtal².

W rejonach zamieszkałych przez osoby starsze należy spodziewać się systematycznego spowolnienia gospodarczego oraz większych potrzeb związanych z pomocą społeczną.

¹ Dane zaczerpnięte z Urzędu Stanu Cywilnego

² Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla gminy Rychtal

Średnia wartość wskaźnika dla gminy w 2020 roku wynosiła 18,7%. W „starym” Rychtalu odnotowano niższy niż przeciętnie wskaźnik udziału osób w wieku poprodukcyjnym do ogółu ludności (16,8%), ale w Rychtalu „nowym” jest on znacząco wyższy i wynosi 21,1%.

Porównując dane z okresu, w którym powstawała diagnoza (2020 roku) do sytuacji z 2023 roku, należy wspomnieć, że proporcje pomiędzy ludnością w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym uległy odwróceniu i obecnie liczba osób starszych przewyższa liczbę dzieci.

Udział osób bezrobotnych do ogółu ludności

W gminie Rychtal poziom bezrobocia jest niski lub zjawisko nie występuje wcale – średnia wartość wskaźnika dla gminy wynosi 1,2%, natomiast dla obszaru rewitalizacji jest to 1,8 %, tj. 10 osób w tym 4 kobiety i 6 mężczyzn.³

Tabela 8. Dane statystyczne dot. bezrobocia na obszarze rewitalizacji obejmującej „stary” Rychtal i część „nowego” na dzień 31 grudnia 2023 r.

l.p.	nazwa ulicy	liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych - ogółem	w tym kobiety	liczba osób bezrobotnych długotrwale	w tym kobiety
1	Kępińska	2	1	1	0
2	Krótką	1	0	1	0
3	Namysłowska	2	0	1	0
4	Ogrodowa	1	0	1	0
5	Rynek	2	2	1	1
6	Zawada	2	1	1	1
	RAZEM	10	4	6	2

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy

Wysoka wartość odsetka długotrwale bezrobotnych wskazuje na problemy w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. Osoby długotrwale bezrobotne szczególnie potrzebują wsparcia w aktywizacji zawodowej oraz wsparcia socjalnego. W obszarze „starego” Rychtala 6 na 10 osób są to osoby długotrwale bezrobotne i są to głównie mężczyźni.

Ze względu na jednostkowe przypadki bezrobocia, nie można wyciągnąć wniosków na temat występowania tego zjawiska w poszczególnych podobszarach.

³ Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Kępnie

Udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 osób

Na obszarze rewitalizacji osoby korzystające z pomocy społecznej to 2,8% ludności.

⁴Uzależnienie mieszkańców od świadczeń pobieranych z pomocy społecznej jest zjawiskiem negatywnym. W przypadku obszaru „starego” i części „nowego” Rychtala mamy do czynienia ze stosunkowo wysokim odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej, jak i jednym z wyższych poziomów bezrobocia w gminie. Nie należy jednak wiązać ubóstwa wyłącznie z bezrobociem. U jego podłoża leży wykluczenie społeczne wynikające z wielu innych czynników, np. niepełnosprawności, czy długotrwałej choroby. Osoby korzystające z zasiłków koncentrują się w obszarze ulicy Kolejowej. Pojedyncze zasiłki i świadczenia wydawane są na ulicach Kasztanowej, Okólnej i w Ryнку.

Tabela 9. Osoby korzystających ze świadczeń pomocy społecznej

Ulica	Zasiłek celowy/specjalny	Świadczenie pieniężne w formie zasiłku celowego na zakup żywności lub posiłku	Zasiłek stały
Jordanowa			
Kasztanowa		2	
Kępińska			
Kolejowa	3	6	
Kościelna			
Kręta			
Krótką			
Namysłowska			
Nowe Osiedle			
Ogrodowa			
Okólna		1	1
Polna			
Rynek		2	
Strumykowa			
Zawada			

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Rychtal

Należy też zwrócić uwagę na dane dotyczące **dzieci i młodzieży objętych wsparciem socjalnym**. Dane posiadane przez Urząd Miasta wskazują, że większość z nich zamieszkuje ul. Kolejową: 9 os. Ponadto 1 osoba z ul. Rynek oraz 2 osoby z ul. Strumykową.

Stwierdzona liczba przestępstw na 100 osób

Przestępczość w gminie Rychtal nie należy do zjawisk powszechnie występujących. W 2020 r. stwierdzono głównie wykroczenia na terenie Rychtala „starego” i „nowego”, a także sołectw Proszów i Skoroszów. W pozostałych sołectwach Komenda Powiatowa Policji w Kępnie nie stwierdziła żadnych zdarzeń o charakterze przestępczym. W 2023

⁴ Dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rychtalu

roku poza pojedynczymi przypadkami, zdecydowana większość zdarzeń miała miejsce w obszarze rewitalizacji. Najczęściej pojawiające się rodzaje zdarzeń to: zakłócenie ładu i porządku, kolizje drogowe, wypadki i przekroczenia prędkości, niewłaściwe zabezpieczenia psa, pojedyncze kradzieże i uszkodzenia mienia. Powtarzające się ulice, na których dochodzi do zdarzeń to Ogrodowa (9 zdarzeń), Kępińska (9 zdarzeń), Namysłowska (7 zdarzeń). ⁵

Tabela 10. Rodzaje i miejsca interwencji Policji w 2023 roku

Rodzaj zdarzenia	Nazwa ulicy	Liczba zdarzeń w 2023 roku
Zakłócenie ładu i porządku publicznego	Okólna, Rynek, Krótka, Ogrodowa, Strumykowa, Namysłowska, Polna, Kępińska, Nowe Osiedle	13
Posiadanie środków odurzających	Rynek	1
Kradzież mienia	Kępińska, Rychtal 37, Kolejowa, Ogrodowa	4
Kolizja drogowa, wypadek, przekroczenie prędkości	Akacyjowa, Nowe Osiedle, Kasztanowa, Namysłowska, Kępińska, Kościelna, Ogrodowa, Kolejowa, Rychtal 8, Kwiatowa	14
Uszkodzenie mienia	Kolejowa, Stoneczna, Jordanowa, Ogrodowa	4
Niewłaściwe zabezpieczenie psa	Kępińska, Polna, Kolejowa, Ogrodowa, os. 600-lecia	6
Inne takie jak	Kępińska, Krótka, Ogrodowa, Kwiatowa, Namysłowska, Rynek	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Powiatowej Komendy Policji w Kępnie.

⁵Dane z Powiatowej Komendy Policji w Kępnie

Dostępność obszaru i obiektów użyteczności publicznej dla osób ze specjalnymi potrzebami

Analiza przestrzenna obszaru rewitalizacji wykazała szereg deficytów w zakresie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Na obszarze rewitalizacji widoczne są takie bariery jak:

- wysokie krawężniki, utrudniające poruszanie się,
- część ulic nie posiada chodników i przejść dla pieszych, występują również ubytki i nierówności nawierzchni,
- brak miejsc do odpoczynku z podłokietnikami,
- brak oznaczeń fakturowych przy przejściach dla pieszych.

Zmiany przestrzeni w zakresie dostępności powinny obejmować przede wszystkim niwelację barier architektonicznych oraz zastosowanie pól uwagi przed przejściami dla pieszych. Konieczne jest również dostosowanie istniejącego miejsca parkingowego dla osób z niepełnosprawnościami, usytuowanego w okolicy Urzędu Miejskiego do aktualnych norm (m.in. w zakresie szerokości, montażu oświetlenia) oraz utworzenie nowego miejsca parkingowego dla OzSP.

Na obszarze rewitalizacji znajduje się również budynek Urzędu Miejskiego. Jest to jeden z głównych budynków użyteczności publicznej, który wymaga dostosowania do wymagań osób ze specjalnymi potrzebami, w celu osiągnięcia pełnej dostępności dla ogółu społeczności.

Wśród głównych barier w zakresie architektonicznym należy wymienić brak możliwości wejścia do budynku dla osób poruszających się na wózku i innych osób ze specjalnymi potrzebami (barierą są schody, nienormatywna szerokość wejścia, braki oznaczeń). Osoby te nie mają możliwości wejścia na wyższe piętra budynku. Dodatkową przeszkodą są również progi, znajdujące się w wejściach do części pomieszczeń biurowych. Brakuje oznaczeń kontrastowych oraz tabliczek informacyjnych w alfabecie Braille'a. Budynek nie posiada toalety dla OzN.

W tym zakresie wymagane są działania związane z instalacją windy, odpowiednich poręczy i uchwytów, oznaczeń i pól uwagi, normalizacją szerokości schodów, niwelacją progów wewnętrznych, urządzeniem toalety. Budynek wymaga także montażu dźwiękowego i wizualnego systemu alarmowego na wypadek ewakuacji.

Dla zwiększenia dostępności świadczonych usług publicznych konieczne jest także zapewnienie usługi tłumacza PJM, dostosowanie cyfrowe prezentowanych treści i informacji.

2.2. Sfera gospodarcza

Udział osób w wieku produkcyjnym do ogółu ludności

Niska wartość odsetka ludności w wieku produkcyjnym świadczy o niekorzystnej strukturze wiekowej społeczeństwa i dostępności zasobów ludzkich na rynku pracy, a zatem pośrednio przekłada się na sytuację ekonomiczną obszaru. W 2020 roku w całej gminie ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 63%. W „starym” Rychtalu sytuacja była lepsza niż na pozostałych obszarach, ponieważ wskaźnik wynosił 65,08%. W „nowym” Rychtalu była natomiast podobna jak dla średniej gminy. (63,37%). Należy jednak wspomnieć, że w 2023 roku sytuacja zmieniła się i obecnie jest mniej korzystna. W 2023 roku odsetek osób w wieku produkcyjnym na obszarze rewitalizacji wynosił 62,71%.⁶

Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym

Wartość wskaźnika udziału bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w ujęciu gminnym w 2020 roku wyniosła 1,83%. Najwyższe wartości zanotowano w obszarach: Stogniewice, Zgorzelec, Rychtal „stary” oraz Darnowiec.⁷

W przypadku Rychtala „starego” ten wskaźnik wyniósł 3,13. W 2023 roku sytuacja nieznacznie poprawiła się. Wskaźnik udziału osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wyniósł bowiem 2,91%:

Liczba osób w wieku produkcyjnym w obszarze rewitalizacji w 2023 r.	338
Liczba osób bezrobotnych w obszarze rewitalizacji w 2023 r.	10
Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2023 r.	2,91%

Liczba i rodzaj podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji, czyli w „starym” Rychtalu i części „nowego” Rychtala działają **4 spółki** zarejestrowane w KRS⁸ w następujących branżach: produkcja wyrobów tekstylnych, działalność z zakresu opieki zdrowotnej, zakłady mięsne i sklep Dino.

Ponadto na obszarze zarejestrowanych jest 60 podmiotów gospodarczych. Najwięcej działalności kumuluje się w okolicach Rynku i ulicy Ogrodowej.

⁶ Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla gminy Rychtal

⁷ Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla gminy Rychtal

⁸ Dane na podstawie KRS

Tabela 11. Liczba podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji

Ulice z obszaru rewitalizacji	Liczba działalności w CEiDG
ul. Jordanowa	2
ul. Kasztanowa	2
ul. Kępińska	6
ul. Kościelna	3
ul. Krótka	1
ul. Namysłowska	1
ul. Ogrodowa	13
ul. Okólna	7
ul. Strumykowa	2
ul. Zawada	6
ul. Rynek	16
podmioty z dwoma siedzibami (Namysłowska+Rynek)	1
RAZEM	60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CEiDG.

Spśród tych podmiotów dominują firmy budowlane oraz zajmujące się sprzedażą detaliczną i hurtową. Wyraźnie wyróżnia się branża meblowa (produkcja i/ lub sprzedaż mebli). Ponadto na obszarze występują pojedyncze przedsiębiorstwa z branży rolnej, transportowej oraz opieki zdrowotnej. Brakuje natomiast podmiotów świadczących usługi, w tym gastronomiczne.

Wskaźnik liczby podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w poszczególnych jednostkach w przeliczeniu na 100 osób w 2024 roku dla obszaru rewitalizacji wynosi 11,87 (uwzględnia on zarówno podmioty zarejestrowane w KRS oraz CEiDG).

W latach 2021-2023 zostało zamkniętych 10 firm z różnych branż i lokalizacji (dominujące to ul Ogrodowa i Rynek).

2.3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Wyznaczony obszar rewitalizacji, tzw. Rychtal „stary” oraz częściowo Rychtal „nowy”, obejmuje obszar zabytkowego układu urbanistycznego miasta, w szczególności rynek.

Układ urbanistyczny Rychtala „starego” sięga jeszcze czasów lokacji, tj. XIV wieku, natomiast zabudowa miejska, jaką widzimy dzisiaj, zachowała się z okresu XVIII wieku. Obecna, dominująca funkcja mieszkaniowo-usługowa ma swoje odniesienie również do historii miasta. W dwudziestoleciu międzywojennym, ze względu na bliskość granicy funkcjonowało tutaj wiele sklepów prywatnych różnych branż, a także restauracje, piekarnie, rzeźnie. W czasie działań wojennych, w styczniu 1945 roku blisko 1/5 zabudowy uległo zniszczeniu, w tym kilka domów w Rynku - na obecnym obszarze rewitalizacji.

Na obszarze przeważa niska zabudowa, dwu lub trzykondygnacyjna, murowana, o zwartej strukturze i zabytkowym charakterze. Gmina posiada tylko jeden budynek komunalny. Pozostałe budynki należą do osób prywatnych. Spośród 17 gminnych lokali mieszkalnych, 6 z nich znajduje się w obszarze rewitalizacji.

Na szczególną uwagę zwraca również fakt, iż na obszarze rewitalizacji znajduje się ponad 45% zabytkowych budynków miasta, a ich rewaloryzacja stanowi priorytet działań strategicznych miasta. Zasób ten jest potencjałem rozwojowym miasta i wymaga pilnych działań naprawczych i przeprowadzenia procesu rewaloryzacji.

Większość budynków wymaga podjęcia prac remontowych związanych m.in. z osuszeniem piwnic i zabezpieczeniem przeciwwilgociowym, wyminą pokrycia dachu zawierającego azbest w części zabudowań, zmniejszeniem stopnia przenikalności cieplnej, odnowieniem elewacji oraz podniesieniem standardu technicznego budynków.

Zabytkowy charakter zabudowy, zły stan techniczny, czy struktura własnościowa powodują szereg problemów i wyzwań, jakimi są m.in.:

- trudności w sfinansowaniu remontów zabytkowych budynków przez ich właścicieli, mieszkańców miasta, ze względu na szeroki zakres prac budowlanych oraz zabytkowy charakter budynków,
- brak możliwości realizacji programów rewaloryzacji bezpośrednio przez gminę, z uwagi na znikomą wielkość zasobu komunalnego na obszarze rewitalizacji,
- niska dostępność mieszkań komunalnych na obszarze rewitalizacji stanowi również wyzwanie dla osób o niskich dochodach.

Niska jakość techniczna budynków jest jednym z kluczowych problemów i wpływa negatywnie na atrakcyjność zabytkowej części Rychtala, osłabiając tym samym

potencjał rozwojowy miasta m.in. w obszarze gospodarczym, a także pogarsza jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Na obszarze rewitalizacji pod względem funkcjonalno-przestrzennym dominuje przede wszystkim funkcja mieszkaniowa i mieszkaniowo-usługowa.

Udział powierzchni przeznaczonej pod zabudowę mieszkaniową z usługami w powierzchni zabudowanej obszaru rewitalizacji wynosi 23,21 ha, natomiast udział powierzchni pod zabudowę mieszkaniową to 11,41 ha. W stosunku do całego obszaru rewitalizacji o powierzchni 46,70 ha, funkcja mieszkaniowo-usługowa stanowi 49,69% powierzchni obszaru rewitalizacji. Jest to duży potencjał do przyszłego rozwoju miasta i obszaru.

Dostępność podstawowych usług publicznych

W ramach dostępności usług publicznych skoncentrowano się na usługach kluczowych z punktu widzenia społeczności lokalnej - edukacji i ochrony zdrowia.

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są publiczne i niepubliczne usługi ochrony zdrowia, takie jak:

- Niepubliczny Zakład Podstawowej i Specjalistycznej Opieki zdrowotnej "PRIMUS" S.C. - Rynek 4,
- Poradnia Lekarza Rodzinnego - Rynek 4,
- Poradnia Lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej (laboratorium medyczne) - Rynek 4,
- Gabinet Stomatologiczny Marek Niechciał - Rynek 13,
- Prywatny Gabinet Stomatologiczny Ewa Napierała - ul. Okólna 3,
- Fizjoterapia Dawid Zakowany - Rynek 13.

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji mają również dostęp do apteki.

Z kolei w zakresie usług edukacyjnych na obszarze rewitalizacji mieszczą się:

- Szkoła Podstawowa im. Ojca Konrada Stolarka w Rychtalu przy ul. Kępińskiej 13,
- Gminny Żłobek „Pastorówka” przy ul. Kępińskiej 22,
- Gminne Centrum Biblioteczno-Kulturalne przy ul. Ogrodowej 12 (instytucja kultury ze stołówką szkolną i świetlicą).

Mimo braku usług opieki przedszkolnej, dostęp do nich zapewnia Przedszkole Samorządowe „Sosenka” przy ul. Osiedle 600-lecia 4, zlokalizowane w odległości 300 m od obszaru rewitalizacji.

W tej samej odległości mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz pozostałych obszarów miasta mają dostęp do infrastruktury sportowej. Na Nowym Osiedlu 1 mieści się hala

sportowa, a w jej bezpośrednim sąsiedztwie realizowana jest inwestycja samorządowa – szkoła podstawowa wraz z boiskiem lekkoatletycznym.

Mieszkańcy Rychtala, zarówno obszaru rewitalizacji jak i pozostałej części miasta nie mają natomiast dostępu do kształcenia na poziomie średnim.

Młodzież korzysta z tego rodzaju usług głównie w Kępnie, w powiecie kępińskim gdzie mieszczą się takie placówki jak Liceum Ogólnokształcące Nr I im. mjr Henryka Sucharskiego, Zespół Szkół Ponadpodstawowych Nr 1, Zespół Szkół Ponadpodstawowych Nr 2. Dostęp do kształcenia specjalnego zapewnia Zespół Szkół Specjalnych mieszczący się w Słupi pod Kępnem.

Drugim kierunkiem dojazdów młodzieży do szkół średnich jest Namysłów, w powiecie namysłowskim, gdzie pobierana jest nauka w I Liceum Ogólnokształcące, Zespole Szkół Rolniczych oraz Technikum Ekonomicznym Zespołu Szkół Mechanicznych.

Zlokalizowanie usług edukacyjnych i ochrony zdrowia w centrum miasta zapewnia dobry dostęp do nich mieszkańcom obszaru rewitalizacji. Wynika to również z układu przestrzennego miasta, struktury własnościowej nieruchomości i lokali, jak również wielkości miasta.

Dostęp do infrastruktury komunalnej

Na komfort życia mieszkańców wspólnoty samorządowej wpływa także dostęp do infrastruktury komunalnej. Należy zauważyć, że mimo zwartej, historycznej zabudowy znacznej części obszaru rewitalizacji wszyscy mieszkańcy mają dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, a także elektroenergetycznej.

2.4. Sfera środowiskowa

Ze względu na zwarty charakter zabudowy obszaru rewitalizacji, oparty o historyczny układ urbanistyczny, a także zlokalizowane funkcje komunalne (cmentarz) poziom zazielenienia obszaru jest niewielki. Udział powierzchni zieleni w całkowitej powierzchni obszaru rewitalizacji stanowi jedynie 3,97%, tj. 1,85 ha i składa się z następujących typów obszarów zielonych:

- zieleni parkowa 0,43 ha
- zieleni cmentarza czynnego: 0,59 ha
- zieleni izolacyjna: 0,83 ha.

Obszar rewitalizacji obejmuje w znacznej mierze historyczny fragment miasta, co ma przełożenie na stopień wyposażenia technicznego budynków w źródła ciepła.

Brak sieci gazowej oraz zabytkowa tkanka miejsca sprawiają, iż głównym źródłem ciepła nadal są nieekologiczne piece węglowe. W szczególności w okresie jesienno-zimowym znacząco rośnie zanieczyszczenie powietrza.

Na 175 budynków zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji 118 wyposażonych jest w nadal funkcjonujące piece węglowe z możliwością palenia drewnem. Są to piece starego typu wymagające wymiany.

Tabela 12. Budynki wyposażone w węglowe źródła ciepła

Nazwa ulicy	liczba budynków	Liczba budynków wyposażonych w węglowe źródła ciepła
ul. Kępińska	28	19
Ul. Strumykowa	22	18
ul. Namysłowska	16	14
Rynek	20	14
ul. Kościelna	15	12
ul. Ogrodowa	25	11
Nowe Osiedle	7	7
ul. Okólna	10	6
ul. Jordanowa	7	5
ul. Kasztanowa	5	4
ul. Krótka	6	4
ul. Kolejowa	2	2
ul. Zawada	7	2
ul. Polna	2	0
ul. Kręta	3	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Gminy Rychtal

W najbliższych latach konieczne będzie podjęcie działań zmierzających do modernizacji źródeł ciepła, a tym samym do poprawy jakości powietrza na obszarze rewitalizacji jak i całego miasta.

Gmina Rychtal nie posiada stacji pomiarów zanieczyszczenia powietrza na obszarze rewitalizacji ani w innych częściach miasta.

2.5. Sfera techniczna

Stan techniczny obiektów ujętych w Rejestrze Zabytków oraz w Gminnej Ewidencji Zabytków na obszarze rewitalizacji

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje m.in. zabytkowy układ urbanistyczny Rychtala, gdzie zlokalizowanych jest szereg zabytków stanowiących o potencjale i charakterze przestrzennym miasta. Zabytki te podlegają ochronie prawnej i zostały ujęte w Rejestrze Zabytków Nieruchomych, Rejestrze Zabytków Ruchomych oraz Gminnej Ewidencji Zabytków, a ich stan techniczny jest różny.

Tabela 13. Zabytki na obszarze rewitalizacji

Rodzaj rejestru zabytków	Rodzaj obiektu podlegającego ochronie
Rejestr Zabytków Nieruchomych	kościół parafialny p.w. Męczeństwa św. Jana Chrzyciela w Rychtalu historyczny układ urbanistyczny miasta
Rejestr Zabytków Ruchomych	kościół parafialny p.w. Męczeństwa św. Jana Chrzyciela w Rychtalu – wyposażenie (17 szt.)
Gminna Ewidencja Zabytków	obiekty sakralne - 4 szt., w tym: zespół kościoła – 1 szt., plebania – 1 szt., kapliczka przydrożna – 1 szt., krzyż przydrożny – 1 szt. budynki użyteczności publicznej – 5 szt. domy mieszkalne/domy – 86 szt. zespół podworski – 1 szt. cmentarze – 1 szt. dworzec kolejowy – 1 szt.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Rychtal, 2024r.

Rejestr Zabytków Nieruchomych

1. Kościół par. p.w. Męczeństwa św. Jana Chrzyciela w Rychtalu (nr 601/A z 31.12.1990 r.)

Klasycystyczna budowla pochodzi z l. 1784-1785 i stanęła na miejscu poprzedniej świątyni, zbudowanej w roku 1679. Budowniczym obecnego kościoła był murarz Antoni Jakisch - namysłowianin, znany z realizacji w latach 1787-1789 projektu nieistniejącego już niestety kościoła św. Andrzeja w Namysłowie.

Stan techniczny obiektu jest bardzo dobry.

2. Układ urbanistyczny Rychtala (nr 673/A z 27.05.1993 r.)

Zachowały się warstwy kulturowo-osadnicze z okresu powstania, rozplanowanie ulic, miejsce usytuowania klasycystycznego kościoła parafialnego pw. Męczeństwa (d. Ścięcia) św. Jana Chrzciciela. Miasto zachowało w przeważającej mierze zabudowę z końca XVIII oraz 1 poł. XIX w.. Rychtal jest przykładem dobrze zachowanego, urokliwego swym uporządkowanym rozplanowaniem, miasta rolniczego, tak charakterystycznego dla krajobrazu osadniczego Wielkopolski.

Zabytkowa nawierzchnia dróg płyty rynku w Rychtalu została kilkadziesiąt lat temu przykryta poprzez ułożenie nawierzchni asfaltowej na każdym metrze kwadratowym jej powierzchni zarówno bezpośrednio na rynku jak i sąsiednich uliczkach, tj. ul. Okólnej, Strumykowej, Krótkiej, Kościelnej itd. Nawierzchnia bitumiczna nie jest mocno zdegradowana, posiada jedynie nieliczne pęknięcia, ubytki i wykruszenia. Od strony budynków zlokalizowane są po całym obwodzie rynku chodniki. Niestety chodniki również zostały zniszczone przez wykonanie ich nawierzchni z przemysłowej kostki betonowej koloru szarego typ behaton. Betonowe włązy studni kanalizacji teletechnicznej również nie wpływają korzystnie na ocenę wizualną stanu nawierzchni chodników. Lokalnie nawierzchnię chodników stanowią jeszcze stare płyty chodnikowe o rozmiarze 50x50cm i 35x35cm w wielu miejscach popękane i klawiszujące, porośnięte mchem i porostami. Nie mniej jednak stan techniczny nawierzchni chodników na rynku jest dostateczny, zdecydowanie gorzej wyglądają nawierzchnie chodników uliczek zlokalizowanych wokół rynku.

Podczas przeprowadzonych już częściowych prac remontowych nawierzchni jezdni rynku, pozostawiono pomiędzy asfaltową jezdnią, a chodnikiem z kostki betonowej historyczny krawężnik kamienny. Niestety w wielu miejscach, napraw bądź remontów braki krawężnika kamiennego uzupełniono zwykłym krawężnikiem bądź opornikiem betonowym.

Na stan techniczny nawierzchni oraz jej ogólny zły wygląd wpływa również zniszczona infrastruktura kanalizacyjna. Wpusty kanalizacji deszczowej bądź to zawyżone bądź to wyniesione utrudniają spływ powierzchniowy wody, a na nawierzchni jezdni tworzą się rozległe kałuże. Zapadnięcia nawierzchni jezdni i chodników przy studzienkach kanalizacji deszczowej podlegają ciągłemu pogłębianiu na wskutek penetracji wody i podmywaniu nawierzchni.

Reasumując, ogólny wygląd nawierzchni chodników i jezdni nie jest bardzo zły jeżeli chodzi o komunikację pieszą i samochodową, natomiast jeżeli chodzi o walor historyczny i estetyczny jest bardzo zły. Nawierzchnie chodników i jezdni przypadkowo uzupełniane podczas napraw materiałem innego rodzaju, łączenie materiałów różnego typu w zupełnie przypadkowy sposób sprawiają odczucie ogólnego chaosu.

Rejestr Zabytków Ruchomych

Rychtal Wyposażenie Kościoła par. 424/Wlkp/B\ WOZ.WR24.05.1972 r. zmieniony decyzją z dnia 21.12.2015 r. Zespół wystroju i wyposażenia kościoła p.w. Męczeństwa św. Jana Chrzciciela 5140.4073.4.2012 (17 szt.)

Stan zabytków ruchomych w Kościele jest dobry, poszczególne elementy wyposażenia są sukcesywnie remontowane i poddawane konserwacji.

Tabela 14. Wykaz zabytków zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji

l.p.	Rodzaj obiektu	Adres	Nr działki	Rok budowy
1	Ratusz	ul. Rynek 1	dz. 230	4 ćw. XIX w.
2	Pastorówka (obecnie żłobek)	ul. Kępińska 22	dz. 202	1910 r.
3	pocztą i dom mieszkalny	ul. Namysłowska 14	dz. 87/2	koniec XIX w.
4	dom mieszkalny	ul. Jordanowa 1	dz. 211	I poł. XIX w.
5	dom mieszkalny	ul. Jordanowa 2	dz. 212	I poł. XIX w.
6	dom mieszkalny	ul. Jordanowa 4	dz. 214/3	ok. poł. XIX w.
7	dom mieszkalny	ul. Jordanowa 5	dz. 215	ok. poł. XIX w.
8	dom mieszkalny	ul. Jordanowa 6	dz. 216	ok. poł. XIX w.
9	dom mieszkalny	ul. Jordanowa 7	dz. 217	XVII/XIX w.
10	kapliczka przydrożna 384	ul. Jordanowa		XIX w.
11	dom mieszkalny	ul. Kasztanowa 1	dz. 170	1 ćw. XX w.
12	dom mieszkalny	ul. Kasztanowa 2	dz. 169	ok. poł. XIX w.
13	dom mieszkalny	ul. Kasztanowa 5	dz. 166/3	ok. poł. XIX w.
14	dom mieszkalny	ul. Kępińska 2	dz. 225/2	1 ćw. XX w.
15	dom mieszkalny	ul. Kępińska 3	dz. 172	4 ćw. XIX w.
16	dom mieszkalny	ul. Kępińska 4	dz. 173	koniec XIX w., przebudowany
17	dom mieszkalny	ul. Kępińska 6	dz. 178	1 ćw. XX w. przebudowany
18	dom mieszkalny	ul. Kępińska 7	dz. 183/7	ok. 1900 r.
19	dom mieszkalny	ul. Kępińska 8	dz. 184	1 ćw. XX w.
20	szkoła podstawowa	ul. Kępińska 12	dz. 204/1	1 ćw. XX w.
21	dom mieszkalny	ul. Kępińska 16	dz. 190	1 ćw. XX w.
22	dom mieszkalny	ul. Kępińska 20	dz. 197/2	1 ćw. XX w.
23	zespół podworski	ul. Kępińska 22	dz. 202/2	ok. 1910 r.
24	dom mieszkalny	ul. Kępińska 23	dz. 201	1 ćw. XX w.
25	dom mieszkalny	ul. Kępińska 24	dz. 394	1 ćw. XX w.
26	dom mieszkalny	ul. Kępińska 25	dz. 393	1 ćw. XX w.
27	dom mieszkalny	ul. Kępińska 27	dz. 195/4	1 ćw. XX w.
28	była szkoła	ul. Kępińska 29	dz. 391	koniec XIX w.
29	dom mieszkalny	ul. Kępińska 31	dz. 397	lata 30-te XX w.
30	cmentarz parafialny	ul. Kępińska	dz. 400	koniec XIX w.
31	zespół Dworca Kolejowego	ul. Kolejowa 1	dz. 418/2	lata 1905-1913
32	dom mieszkalny	ul. Kościelna 1	dz. 238	1 poł. XIX w.
33	dom mieszkalny	ul. Kościelna 3	dz. 239	poł. XIX w.
34	dom mieszkalny	ul. Kościelna 5,	dz. 242/1	początek XIX w.

35	dom mieszkalny	ul. Kościelna 6	dz. 252	2 poł. XIX w.
36	plebania	ul. Kościelna 7	dz. 251/2	1914 r.
37	plebański budynek gospodarczy	ul. Kościelna 7	dz. 251/2	XIX-XX w.
38	zespół kościoła parafialnego	ul. Kościelna 8	dz. 250	1784-85
39	dom mieszkalny	ul. Kościelna 9	dz. 219	2 ćw. XX w.
40	dom mieszkalny	ul. Kościelna 10	dz. 220	XVIII/XIX w.
41	dom mieszkalny	ul. Kościelna 11	dz. 221	1846 r.
42	dom mieszkalny	ul. Kościelna 12	dz. 222	XVIII/XIX w.
43	dom mieszkalny	ul. Kościelna 13	dz. 223	XIX w.
44	dom mieszkalny	ul. Kościelna 14	dz. 224	XIX w., przebudowany
45	dom mieszkalny	ul. Kościelna 15	dz. 225/1	koniec XVIII w.
46	dom mieszkalny	ul. Krótka 2	dz. 174	pocz. XX w.
47	dom mieszkalny	ul. Krótka 3	dz. 176	pocz. XX w.
48	dom mieszkalny	ul. Namysłowska 1	dz. 255/16	1 poł. XIX w.
49	dom mieszkalny	ul. Namysłowska 2	dz. 237	pocz. XIX w.
50	dom mieszkalny	ul. Namysłowska 6	dz. 148	koniec XIX w.
51	dom mieszkalny	ul. Namysłowska 7	dz. 147	koniec XIX w., przebudowany
52	dom mieszkalny	ul. Namysłowska 15	dz. 86/2	ok. 1910 r.
53	pocztą i dom	ul. Namysłowska 14	dz. 87/2	koniec XIX w.
54	dom mieszkalny	ul. Namysłowska 15	dz. 86/1	ok. 1910 r.
55	dom mieszkalny	ul. Namysłowska 16	dz. nr 140	Ok. 1900 r.
56	dom mieszkalny	ul. Ogrodowa 2	dz. 261	po 1900 r.
57	dom mieszkalny	ul. Ogrodowa 3	dz. 262	Ok. 1900 r.
58	dom mieszkalny	ul. Ogrodowa 5	dz. 264	koniec XIX w., przebudowany
59	dom mieszkalny	ul. Ogrodowa 8	dz. 268/2	lata 30-te XX w.
60	zespół stodoły	ul. Ogrodowa 8	dz. 269/2	lata 30-te XX w.
61	dom mieszkalny	ul. Ogrodowa 13	dz. 277	ok. 1900 r.
62	krzyż przydrożny	ul. Ogrodowa 1	-	ćw. XX w.
63	dom mieszkalny	ul. Okólna 1	dz. 162	4 ćw. XIX w.
64	dom mieszkalny	ul. Okólna 2	dz. 163	2 poł. XIX w., przebudowany
65	dom mieszkalny	ul. Okólna 3	dz. 229/6	ok. poł. XIX w., przebudowany
66	dom mieszkalny	ul. Okólna 4	dz. 165/2	1 poł. XIX w.
67	dom mieszkalny	ul. Okólna 5		XIX/XX w.
68	dom mieszkalny	ul. Okólna 6	dz. 227	4 ćw. XIX w.
69	dom mieszkalny	ul. Okólna 7	dz. 248	1 poł. XIX w.
70	dom mieszkalny	ul. Okólna 9	dz. 246	XIX w.
71	zespół domu	ul. Rynek 2	dz. 232	1 ćw. XX w.
72	dom mieszkalny	ul. Rynek 3	dz. 233	1910 r.
73	dom mieszkalny	ul. Rynek 4	dz. 234	początek XX w.
74	dom mieszkalny	ul. Rynek 5	dz. 235	początek XIX w.
75	dom mieszkalny	ul. Rynek 6	dz. 236	1 ćw. XX w.
76	dom mieszkalny	ul. Rynek 7	dz. 241	początek XIX w.
77	dom mieszkalny	ul. Rynek 8	dz. 242	poł. XIX w.

78	dom mieszkalny	ul. Rynek 9	dz. 243	1 ćw. XIX w.
79	dom mieszkalny	ul. Rynek 10	dz. 244	1896 r.
80	dom mieszkalny	ul. Rynek 12	dz. 228	1 poł. XIX w.
81	dom mieszkalny	ul. Rynek 11	dz. 245	lata 30-te XX w.
82	dom mieszkalny	ul. Rynek 16	dz. 229/7	1913 r.
83	dom mieszkalny	ul. Rynek 17	dz. 160	lata 30-te XX w.
84	dom mieszkalny	ul. Rynek 18	dz. 159	4 ćw. XIX w.
85	dom mieszkalny	ul. Rynek 19	dz. 158	poł. XIX w., przebudowany
86	dom mieszkalny	ul. Rynek 20	dz. 154	4 ćw. XIX w.
87	dom mieszkalny	ul. Strumykowa 3	dz. 149	1 ćw. XIX w., przebudowany
88	dom mieszkalny	ul. Strumykowa 4	dz. 155	koniec XIX w., przebudowany
89	dom mieszkalny	ul. Strumykowa 5	dz. 150	1 poł. XIX w.
90	dom mieszkalny	ul. Strumykowa 6	dz. 156/2	1 poł. XIX w.
91	dom mieszkalny	ul. Strumykowa 7	dz. 151	koniec XIX w.
92	dom mieszkalny	ul. Strumykowa 10	dz. 156/3	4 ćw. XIX w.
93	dom mieszkalny	ul. Strumykowa 11	dz. 136	po 1900 r.
94	dom mieszkalny	ul. Strumykowa 14	dz. 134	koniec XIX w., przebudowany
95	dom mieszkalny	ul. Strumykowa 15	dz. 133	koniec XIX w., przebudowany
96	dom mieszkalny	ul. Strumykowa 16	dz. 132	1 poł. XIX w., przebudowany
97	dom mieszkalny	ul. Strumykowa 17	dz. 131	1 poł. XIX w.
98	dom mieszkalny	ul. Strumykowa 18	dz. 130	1 poł. XIX w.
99	dom mieszkalny	ul. Strumykowa 19	dz. 129	koniec XIX w.
100	dom mieszkalny	ul. Zawada 2	dz. 116/4	koniec XIX w.
101	dom mieszkalny	ul. Zawada 4	dz. 101	lata 30-te XX w.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Gminy Rychtal, 2024r.

W Gminnej Ewidencji Zabytków dominują wpisy dotyczące zabytkowych domów mieszkalnych, powstałych głównie na przestrzeni XIX w. oraz do lat 30-tych XX w. Ze względu na czas ich powstania, użyte materiały budowlane, późniejsze przeróbki, zastosowane pokrycia azbestowe dachów na części budynków, konieczne jest przeprowadzenie napraw i remontów. Budynki należą głównie do osób prywatnych.

Stan techniczny infrastruktury drogowej

Na obszarze rewitalizacji występują różne rodzaje dróg publicznych: krajowa nr 39, powiatowa oraz drogi gminne wewnętrzne.

Spośród 14 ulic znajdujących się na obszarze rewitalizacji, 6 wewnętrznych dróg gminnych wymaga gruntownego remontu ze względu na zły stan techniczny, natomiast pozostałe 5 dróg gminnych jest w dobrym stanie, wymaga bieżącego utrzymania i drobnych remontów doraźnych.

Części ulic, mimo dobrego stanu technicznego, brakuje chodników. Drogi krajowe i powiatowe są w dobrym stanie technicznym, wyposażone w chodniki i przejścia dla pieszych.

Tabela 15. Stan techniczny dróg

l.p.	Nazwa ulicy	Rodzaj drogi	Stan techniczny
1	ul. Zawada	Powiatowa	stan dobry brak chodników
2	ul. Kolejowa	Gminna	stan dobry
3	ul. Namysłowska	część drogi krajowej nr 39	stan bardzo dobry chodniki, przejście dla pieszych
		część drogi gminnej wewnętrznej	stan dobry chodniki
4	ul. Ogrodowa	część drogi krajowej nr 39	stan bardzo dobry chodniki, przejście dla pieszych
		część drogi gminnej wewnętrznej	stan zły chodniki
5	ul. Kępińska	droga krajowa nr 39	stan bardzo dobry, chodniki, przejścia dla pieszych
6	ul. Nowe Osiedle	droga gminna wewnętrzna	stan dobry, brak chodnika
7	ul. Polna	droga gminna wewnętrzna	stan dobry, brak chodnika
8	ul. Kościelna	droga gminna wewnętrzna	stan zły, chodnik
9	ul. Okólna	droga gminna wewnętrzna	stan zły, chodniki
10	ul. Kasztanowa	droga gminna wewnętrzna	stan zły, chodniki
11	ul. Krótka	droga gminna wewnętrzna	stan dobry, brak chodnika
12	ul. Strumykowa	droga gminna wewnętrzna	stan zły, brak chodnika
13	ul. Jordanowa	droga gminna wewnętrzna	stan zły, chodnik
14	ul. Kręta	droga gminna wewnętrzna	stan dobry, brak chodnika
15	Rynek	-	opis jak w układzie urbanistycznym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Gminy Rychtal, 2024r.

Stan techniczny budynków użyteczności publicznej

W obszarze rewitalizacji znajduje się również szereg budynków użyteczności publicznej. Część budynków została w 100% wyremontowana. Są to Gminny Żłobek „Pastorówka” przy ul. Kępińskiej 22 oraz Komenda Powiatowa Policji z Punktem Przyjęć Dzielnicowych. W dobrym stanie technicznym są również Bank Spółdzielczy Bank Ludowy oraz Kościół Męczeństwa Świętego Jana Chrzciciela – wyremontowane w 80%.

Prac remontowych wymagają Gminne Centrum Biblioteczno-Kulturalne przy ul. Ogrodowej 12 oraz ośrodek zdrowia. Zużycie techniczne tych budynków oceniane jest na 50%.

Prace związane z poprawą stanu technicznego Szkoły Podstawowej im. Ojca Konrada Stolaraka, która zlokalizowana jest na obszarze rewitalizacji przy ul. Kępińskiej 13, wykonano jedynie w 5%. Warunki nauki są trudne, a zważywszy na fakt, iż nowa szkoła powstanie za kilka lat i będzie stanowić zwiększenie dostępnej bazy dydaktycznej, konieczne jest podjęcie pilnych prac remontowych. Jest to duże wyzwanie dla władz miasta.

W niewiele lepszym stanie technicznym jest budynek Urzędu Miejskiego Gminy Rychtal. Tu z kolei prace remontowe przeprowadzono w około 20% w stosunku do istniejących potrzeb.

Ocenia się, że do roku 2024 przeprowadzono około 60% prac związanych z remontami, modernizacją, przebudową lub rozbudową obiektów publicznych na terenie obszaru rewitalizacji.

Wyposażenie obszaru w infrastrukturę ciepłą

Obszar rewitalizacji nie jest wyposażony w żadną infrastrukturę ciepłą. Dominują piece węglowe, piece na węgiel i drewno. Sporadycznie występującym źródłem ciepła jest ogrzewanie elektryczne i nowoczesne pompy ciepła.

Brak infrastruktury ciepłej ma bezpośredni wpływ na występowanie zjawiska niskiej emisji pyłów zawieszonych oraz niską jakość powietrza, w szczególności w okresie zimowym.

2.6. Problemy obszaru rewitalizacji - podsumowanie

Obszar rewitalizacji obejmuje centrum gminy i posiada istotne znaczenie dla jej rozwoju. Wyróżnia się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz innych problemów (gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych).

1. Sfera społeczna

- **Niekorzystna struktura wiekowa społeczeństwa**
Starzejące się społeczeństwo, niska liczba dzieci, odwrócenie proporcji między ludnością w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym (liczba osób starszych przewyższa liczbę dzieci).
- **Dysproporcje płci w wieku produkcyjnym**
57% mężczyzn, 43% kobiet, co może potęgować problem demograficzny.
- **Bezrobocie**
Na obszarze rewitalizacji 60% osób bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne (głównie mężczyźni), wymagające wsparcia w aktywizacji zawodowej i socjalnej.
- **Korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej**
Stosunkowo wysoki odsetek (2,8% ludności), z koncentracją osób na ul. Kolejowej.
- **Przestępczość i wykroczenia**
W 2023 r. większość zdarzeń (zakłócenia porządku, kolizje drogowe, kradzieże, uszkodzenia mienia) miała miejsce w obszarze rewitalizacji, szczególnie na ulicach Ogrodowej, Kępińskiej, Namysłowskiej.

2. Sfera gospodarcza

- **Niska dostępność zasobów ludzkich na rynku pracy** z powodu niekorzystnej struktury wiekowej.
- **Niska przedsiębiorczość i brak usług miastotwórczych**
Dominują firmy budowlane oraz zajmujące się sprzedażą detaliczną/hurtową i branża meblowa. Brakuje podmiotów świadczących usługi, w tym gastronomiczne. W latach 2021-2023 zamknięto 10 firm.

3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

- **Zły stan techniczny budynków**
Większość budynków, w tym ponad 45% zabytkowych, wymaga remontów (osuszanie piwnic, wymiana azbestowego pokrycia dachów, termomodernizacja, odnowienie elewacji).

- **Trudności w finansowaniu remontów zabytkowych budynków** przez prywatnych właścicieli.
- **Niska dostępność mieszkań komunalnych** dla osób o niskich dochodach.
- Brak dostosowania infrastruktury dla **osób ze szczególnymi potrzebami**.

4. Sfera środowiskowa

- **Niski poziom zazielenienia** z uwagi na zabudowę obszaru.
Zieleń stanowi jedynie 3,97% powierzchni obszaru.
- **Zanieczyszczenie powietrza (niska emisja)**
Brak sieci gazowej i dominacja nieekologicznych pieców węglowych (118 z 175 budynków) prowadzi do znacznego zanieczyszczenia powietrza, szczególnie jesienią i zimą.

5. Sfera techniczna

- **Zły stan nawierzchni dróg i chodników**
Historyczna nawierzchnia rynku pokryta asfaltem, chodniki zniszczone przez betonową kostkę, niska estetyka przestrzeni.
- **Zniszczona infrastruktura kanalizacyjna**
Wpusty kanalizacji deszczowej utrudniają spływ wody, tworzą się kałuże i zapadnięcia nawierzchni.
- **Zły stan dróg gminnych:** Spośród 14 ulic na obszarze rewitalizacji, 6 wewnętrznych dróg gminnych wymaga gruntownego remontu; 5 dróg w dobrym stanie, bez chodników.
- **Niski stan techniczny budynków użyteczności publicznej**
Gminne Centrum Biblioteczno-Kulturalne i ośrodek zdrowia (50% zużycia technicznego) wymagają pilnych prac remontowych.

2.7. Potencjały obszaru rewitalizacji

Jako główne potencjały obszaru rewitalizacji należy wymienić:

1. **centralne położenie obszaru** na terenie miasta obejmujące Rynek z ratuszem, zabytkowym układem urbanistycznym i pobliskim XVIII-wiecznym kościołem - jako punkt życia społecznego mieszkańców Rychtała,
2. **koncentrację usług rynkowych i publicznych wraz z infrastrukturą**, m.in. Urząd Miejski, Szkołę Podstawową, Gminną Bibliotekę Publiczną, Gminny Ośrodek Kultury, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. **zabytkową zabudowę** - najstarsze budynki pochodzą z 2. poł. XVIII w., a pozostałe datowane są na XIX w. i pocz. XX w.
Wiele domów parterowych zostało zbudowanych z ręcznie formowanych, a następnie wypalanych cegieł i posiada tzw. dachy siodłowe, których wiek przekracza 150 lat. W niektórych domach zachowały się charakterystyczne wejścia w niszach zamkniętych spłaszczonym łukiem, z dwoma wnękami po bokach zamknięte półkoliście. Część domów zachowała facjatki zwieńczone trójkątnym przyczółkiem. W przyrynkowych ulicach zachowały się zwarte ciągi (pierzeje) analogicznych domów.
4. **walory przyrodnicze i przestrzenne** - pozostałości czterorzędowej alei obsadzonej kasztanowcami przy obecnej ul. Kępińskiej,
5. **budynek dworca kolejowego** - świadectwo istnienia nieczynnej już linii nr 307. Budynek dworca kolejowego jest obecnie zamieszkaný przez osoby prywatne, ale Rychtał w partnerstwie z sąsiednimi gminami stara się wykorzystać ten potencjał do rozwoju turystyki,
6. **zabytkową wieżę ciśnień**,
7. **liczne organizacje społeczne** jak: Koło Gospodyń Wiejskich, Ochotnicza Straż Pożarna, Nasz Rychtał bogatą krainą, Lokalne Stowarzyszenie Na Rzecz Integracji Dzieci i Młodzieży z Rodziną i Społecznością Lokalną "Nieść Radość", lokalny klub sportowy GKS Rychtał.

3. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi gminy

3.1. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi gminy

Zintegrowany charakter Gminnego Programu Rewitalizacji wpływa na konieczność wpisania się założeń programu w obowiązujące w gminie dokumenty strategiczne. Gmina Rychtal nie posiada aktualnej Strategii Rozwoju Gminy, gdyż została ona uchwalona na lata 2015-2020. Nie posiada również Strategii Ponadlokalnej. Prace nad strategią rozwoju gminy rozpoczęły się, jednak są na zbyt wczesnym etapie, aby możliwe było wskazanie jakichkolwiek powiązań między dokumentami.

W związku z powyższym, poniżej przedstawiono powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z następującymi dokumentami strategicznymi gminy:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rychtal na lata 2021-2028
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Rychtal na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030
- Program Ochrony Środowiska gminy Rychtal na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025 – 2028
- Strategia Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Rychtal na lata 2020-2040
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rychtal
- Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Rychtal na lata 2020-2024.

Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rychtal na lata 2021-2028.

Celem nadrzędnym Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie Rychtal i destabilizujących życie mieszkańców. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się koncentracją negatywnych zjawisk o charakterze społecznym, dlatego też tak istotne jest, aby działania rewitalizacyjne wpisywały się w cele ww. strategii. Analiza powiązania obu dokumentów została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 16. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rychtal na lata 2021-2028.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych	Gminny Program Rewitalizacji
Cel strategiczny nr 1 Zintegrowany system wspierania rodzin Cel operacyjny nr 1 Rozwój kompetencji i umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, wzmacnianie podstawowych funkcji rodziny oraz lepszego funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży Zadania: - organizowanie różnego rodzaju działań mających na celu integrację rodzin - wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży	Cel nr 1 Zintegrowana społeczność lokalna zamieszkująca obszar rewitalizacji Kierunki działań 1.1 Zaktywizowana społeczność lokalna
Cel strategiczny nr 3 Zintegrowany system pomocy osobom starszym i osobom niepełnosprawnym Cel operacyjny nr 1 Aktywizacja społeczna osób starszych zagrożonych izolacją społeczną Zadania takie jak: integracja seniorów, organizacja czasu wolnego, edukacja, zacieśnianie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych	Cel nr 1 Zintegrowana społeczność lokalna zamieszkująca obszar rewitalizacji Kierunki działań 1.1 Zaktywizowana społeczność lokalna
Cel strategiczny nr 3 Zintegrowany system pomocy osobom starszym i osobom niepełnosprawnym Cel operacyjny nr 3 Tworzenie oraz organizacja warunków i możliwości pełnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym Zadania: - wspieranie osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych - stworzenie warunków do integracji społecznej osób niepełnosprawnych i ich rodzin poprzez organizację imprez	Cel nr 1 Zintegrowana społeczność lokalna zamieszkująca obszar rewitalizacji Kierunki działań 1.1 Zaktywizowana społeczność lokalna 1.2 Nowoczesna infrastruktura społeczna Cel nr 2 Przyjazna przestrzeń dostosowana do uwarunkowań środowiskowych i potrzeb mieszkańców

sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych lub turystycznych	Kierunki działań: 2.1 Dostępna, estetyczna i atrakcyjna przestrzeń publiczna dostosowana do współczesnych standardów środowiskowych
---	--

Źródło: Opracowanie własne

Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z Gminnym Programem Wspierania Rodziny na lata 2022-2024.

Celem głównym Strategii jest wspieranie rodzin w wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcyjności rodzin, co wpisuje się w ideę rewitalizacji i odpowiada na potrzeby obszaru rewitalizacji.

Poniżej przedstawiono Analizę powiązania obu dokumentów.

Tabela 17. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z Gminnym Programem Wspierania Rodziny na lata 2022-2024.

Gminnym Program Wspierania Rodziny	Gminny Program Rewitalizacji
Cel szczegółowy nr 2 Rozwój kompetencji i umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, wzmacnianie podstawowych funkcji rodziny oraz lepszego funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży Zadania: - organizowanie różnego rodzaju działań mających na celu integrację rodzin - wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży	Cel nr 1 Zintegrowana społeczność lokalna zamieszkująca obszar rewitalizacji Kierunki działań 1.1 Zaktywizowana społeczność lokalna

Źródło: Opracowanie własne

Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Rychtal na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030

W perspektywie długoterminowej władze Gminy będą dążyły do wdrożenia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do 2030 roku poprzez realizację działań służących ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych, zwiększeniu udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych oraz redukcji zużycia energii finalnej. W Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Rychtal zostały założone cele, które można powiązać z Gminnym Programem Rewitalizacji.

Tabela 18. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Rychtal na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030

Planem Gospodarki Niskoemisyjnej	Gminny Program Rewitalizacji
Cel Ogólny nr 3 Zmniejszenie o 2068,9 tCO₂ (16%) emisji CO₂ Cel szczegółowy 3.3 Zmniejszenie o 0,3 t emisji CO₂ w sektorze transportu do 2027 roku	Cel nr 4 Poprawa jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji poprzez działania zwiększające ekologiczną funkcjonalność obszaru Kierunki działań: 4.1. Ograniczenie niskiej emisji, niwelowanie czynników wpływających negatywnie na środowisko naturalne

Źródło: Opracowanie własne

Ponadto Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z następującymi dokumentami strategicznymi gminy:

Tabela 19. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z Programem Ochrony Środowiska gminy Rychtal na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025 – 2028

Program Ochrony Środowiska	Gminny Program Rewitalizacji
Cel: Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów. Kierunek interwencji: Ochrona przyrody i innych obszarów cennych przyrodniczo Zadanie 9.2 Bieżące i zrównoważone utrzymanie zieleni na terenie gminy.	Cel nr 4 Poprawa jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji poprzez działania zwiększające ekologiczną funkcjonalność obszaru Kierunki działań: 4.2. Rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury 4.3. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Cel nr 2 Przyjazna przestrzeń dostosowana do uwarunkowań środowiskowych i potrzeb mieszkańców Kierunki działań: 2.1 Dostępna, estetyczna i atrakcyjna przestrzeń publiczna dostosowana do współczesnych standardów środowiskowych

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 20. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji ze Strategią Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Rychtal na lata 2020-2040

Strategia Rozwoju Elektromobilności	Gminny Program Rewitalizacji
Obszar strategiczny 7. Zasoby przyrodnicze Cel ekologiczny 1 Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności, w tym wzrost lesistości gminy	Cel nr 2 Przyjazna przestrzeń dostosowana do uwarunkowań środowiskowych i potrzeb mieszkańców Kierunki działań: 2.1 Dostępna, estetyczna i atrakcyjna przestrzeń publiczna dostosowana do współczesnych standardów środowiskowych Cel nr 4 Poprawa jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji poprzez działania zwiększające ekologiczną funkcjonalność obszaru Kierunki działań: 4.1. Ograniczenie niskiej emisji, niwelowanie czynników wpływających negatywnie na środowisko naturalne 4.2. Rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury 4.3. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Rychtal

SUiKZP jako akt kierownictwa wewnętrznego kształtuje politykę przestrzenną gminy, wytyczając również kierunki jej rozwoju w ujęciu przestrzennym.

Gmina Rychtal w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego klasyfikowana jest jako wiejski obszar funkcjonalny o najniższej dostępności do usług rozwojowych takich jak: dostęp do kanalizacji, usług społecznych, służby zdrowia, kultury, dostępność komunikacyjna zewnętrzna. Wsparcie procesów rozwojowych wymagane jest również ze względu na oddalenie miasta od głównych miast subregionalnych, będących równocześnie ośrodkami wzrostu w swoich obszarach funkcjonalnych. Stąd też polityka przestrzenna gminy ukierunkowana została na łagodzenie wymienionych deficytów i zwiększenie dostępności do usług jak i ośrodków zewnętrznych.

Dominująca funkcja rolnicza gminy miała wpływ na słabe zurbanizowanie i małe zróżnicowanie rodzaju zabudowy. Miejscowość charakteryzuje się zwartą zabudową mieszkaniową i zagrodową, typu ulicówki oraz zabudową z funkcją uzupełniającą związaną z usługami i produkcją rolną.

Na poziomie celu nadrzędnego - wizja obszaru rewitalizacji wypracowana wraz z mieszkańcami wpisuje się w wizję określoną w SUIKZP w zakresie współpracy i integracji społecznej, rozwoju gospodarczego dzięki stworzeniu oferty usługowo-handlowej oraz położeniu nacisku na ochronę środowiska i proekologiczny rozwój obszaru i gminy.

W SUIKZP określono również, iż na obszarze strefy konserwatorskiej, wchodzącej w obszar rewitalizacji podstawowym kierunkiem podejmowanych działań powinna być właśnie rewitalizacja.

Tabela 21. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Rychtal

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego	Gminny Program Rewitalizacji
Cel 1. Wykorzystanie walorów środowiska i położenia - propagowanie ekologicznego stylu życia mieszkańców, - rozwój turystyki, w szczególności agroturystyki - modernizacja części dróg, - rozwój infrastruktury technicznej - zwiększenie identyfikacji mieszkańców z gminą poprzez propagowanie miejscowej kultury i świadomości lokalnej - aktywizacja społeczna i kulturalna mieszkańców gminy Rychtal, Cel 2. Wzrost konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej gminy - przyciąganie inwestorów branż proekologicznych, - stworzenie i promocja lokalnego produktu, marki gminy, - aktywizacja lokalnej społeczności	Cel nr 1 Zintegrowana społeczność lokalna zamieszkująca obszar rewitalizacji Kierunki działań 1.1 Zaktywizowana społeczność lokalna 1.2 Nowoczesna infrastruktura społeczna Cel nr 2 Przyjazna przestrzeń dostosowana do uwarunkowań środowiskowych i potrzeb mieszkańców Kierunki działań: 2.1 Dostępna, estetyczna i atrakcyjna przestrzeń publiczna dostosowana do współczesnych standardów środowiskowych Cel nr 3 Rozwinięte usługi i handel, służące mieszkańcom i gościom pobudzające rozwój miast.

- budowa i rozbudowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz stworzenie lokalnych atrakcji - stworzenie obiektu pełniącego funkcję ośrodka wypoczynkowo-szkoleniowego Cel. 3. Mądrzy i zdrowi mieszkańcy - wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego, zaspokojenie potrzeb kulturalnych, - wysoka jakość przestrzeni publicznych, dostępność terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych.	Kierunki działań: 3.1 Rozwój usług, w tym gastronomicznych, dla mieszkańców i turystów 3.2 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej Cel nr 4 Poprawa jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji poprzez działania zwiększające ekologiczną funkcjonalność obszaru Kierunki działań: 4.3. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców
---	---

Źródło: Opracowanie własne

Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z Programem Opieki nad Zabytkami gminy Rychtal

POnZ na lata 2020-2024 stanowi podstawę do aktywnej ochrony i zarządzania dziedzictwem kulturowym na obszarze gminy Rychtal. Nadrzędnym celem programu oraz kierunkiem proponowanych działań jest poprawa stanu zachowania lokalnych zabytków, ich rewaloryzacja i zwiększenie dostępności dla mieszkańców i turystów. Działania edukacyjne mają kreować większe poczucie tożsamości lokalnej, wspólnych korzeni, a także świadomości kulturowej i dbałości o zachowanie artefaktów kultury oraz wartości wspólnoty lokalnej mieszkańców.

Program wskazuje na podstawowe kierunki działań oraz przedsięwzięcia na rzecz ochrony i opieki nad zabytkami w gminie Rychtal.

Walory kulturowe są potencjałem, który zostanie wykorzystany w procesie rewitalizacji. Rewaloryzacja zabytków na obszarze ochrony konserwatorskiej, która mieści się w obszarze rewitalizacji daje szansę na poprawę jakości życia mieszkańców oraz pobudzenie rozwoju lokalnych usług i ruchu turystycznego.

Tabela 22. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z Programem Opieki nad Zabytkami gminy Rychtal

Program Opieki nad Zabytkami gminy Rychtal	Gminny Program Rewitalizacji
Priorytet I Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy - podejmowanie działań w zakresie renowacji i odnowy zabytków - podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne Priorytet II Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego - zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego Priorytet III Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości - turystyczna promocja regionu - edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego	Cel nr 1 Zintegrowana społeczność lokalna zamieszkująca obszar rewitalizacji Kierunki działań 1.2 Zaktywizowana społeczność lokalna 1.2 Nowoczesna infrastruktura społeczna Cel nr 2 Przyjazna przestrzeń dostosowana do uwarunkowań środowiskowych i potrzeb mieszkańców Kierunki działań: 2.1 Dostępna, estetyczna i atrakcyjna przestrzeń publiczna dostosowana do współczesnych standardów środowiskowych Cel nr 3 Rozwinięte usługi i handel, służące mieszkańcom i gościom pobudzające rozwój miast. Kierunki działań: 3.1 Rozwój usług, w tym gastronomicznych, dla mieszkańców i turystów 3.2 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej

Źródło: Opracowanie własne

3.2. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi na poziomie województwa

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Rychtal jest zgodny ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 r. w następujących aspektach zaprezentowanych w poniższej tabeli:

Tabela 23. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030	Gminny Program Rewitalizacji Gminy Rychtal
Cel strategiczny nr 1 Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców. Cel operacyjny 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia	Cel nr 3 Rozwinięte usługi i handel, służące mieszkańcom i gościom pobudzające rozwój miast. Kierunki działań: 3.1 Rozwój usług, w tym gastronomicznych, dla mieszkańców i turystów 3.2 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej
Cel strategiczny nr 2 Rozwój Społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu Cel operacyjny 2.1: Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wkluczeniom 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	Cel nr 1 Zintegrowana społeczność lokalna zamieszkująca obszar rewitalizacji Kierunki działań 1.3 Zaktywizowana społeczność lokalna 1.2 Nowoczesna infrastruktura społeczna
Cel strategiczny nr 3 Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	Cel nr 2 Przyjazna przestrzeń dostosowana do uwarunkowań środowiskowych i potrzeb mieszkańców Kierunki działań: 2.1 Dostępna, estetyczna i atrakcyjna przestrzeń publiczna dostosowana do współczesnych standardów środowiskowych

	Cel nr 4 Poprawa jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji poprzez działania zwiększające ekologiczną funkcjonalność obszaru Kierunki działań: 4.1. Ograniczenie niskiej emisji, niwelowanie czynników wpływających negatywnie na środowisko naturalne 4.2. Rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury 4.3. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców
Cel operacyjny nr 4 Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem Cel operacyjny 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju w zakresie pakietu działań „Rewitalizacja obszarów zdegradowanych”	Cel nr 1 Zintegrowana społeczność lokalna zamieszkująca obszar rewitalizacji Kierunki działań 1.1 Zaktywizowana społeczność lokalna W zakresie horyzontalnej zasady włączenia mieszkańców w proces rewitalizacji na wszystkich etapach realizacji programu.

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 1

Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców

Choć GPR nie formułuje bezpośrednich celów związanych z rozwojem badań i innowacji, to wyznaczone cele i zaplanowane przedsięwzięcia wzmacniają podstawy lokalnej gospodarki poprzez aktywizację osób bezrobotnych, rozwój lokalnej przedsiębiorczości, poprawę warunków do prowadzenia działalności gospodarczej. W szczególności są to działania wspierające rozwój lokalnych mikroprzedsiębiorstw, poprawę estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych (co zwiększa atrakcyjność inwestycyjną), a także działania zmniejszające bezrobocie strukturalne i aktywizujące mieszkańców w wieku produkcyjnym. W tym kontekście rewitalizacja działa w duchu budowania „gospodarki odpornej i lokalnie zakorzenionej”, co odpowiada SRWW 2030.

Działania rewitalizacyjne w Rychtalu przyczyniają się również do wzmocnienia lokalnego rynku pracy poprzez pobudzenie sektora budowlanego, usługowego i rzemieślniczego. Znajdują zatem odzwierciedlenie w celu operacyjnym 1.2 SRWW („utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia”).

Cel strategiczny 2

Rozwój Społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu

To kluczowy obszar spójności. Cele GPR są bezpośrednim rozwinięciem kierunków operacyjnych SRWW 2030 (2.1, 2.2, 2.3).

W Programie nacisk położony jest na: integrację społeczną (praca socjalna, wsparcie rodzin, rozwój usług społecznych), przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, wzmocnienie więzi lokalnych, rozwój infrastruktury społecznej oraz aktywizację mieszkańców.

Projektowane przedsięwzięcia, takie jak uruchomienie centrów aktywności lokalnej, modernizacja przestrzeni wspólnych, czy organizacja wydarzeń kulturalnych, bezpośrednio wspierają budowę kapitału społecznego – zgodnie z celem operacyjnym 2.3 SRWW.

Ponadto, rewitalizacja Rychtała „starego” obejmuje również ochronę dziedzictwa kulturowego i zabytkowego układu urbanistycznego, odpowiadając tym samym wartościom tożsamości lokalnej i regionalnej silnie akcentowanym w SRWW 2030.

Cel strategiczny 3

Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski

W obszarze rozwoju infrastruktury publicznej i ochrony środowiska naturalnego w Programie uwzględniono działania zgodne z kierunkami strategicznymi rozwoju województwa. Dotyczy to zarówno rewitalizacji i modernizacji przestrzeni publicznych, poprawy infrastruktury technicznej, poprawy dostępności do usług publicznych, komunikacji, jak ochronę środowiska (np. działania antysmogowe, rewaloryzację zieleni publicznej. Planowane są inwestycje w retencję wody opadowej, poprawę efektywności energetycznej budynków i modernizację instalacji technicznych. Działania te odpowiadają celowi operacyjnemu 3.2 i 3.3 SRWW (ochrona środowiska i efektywność energetyczna).

Przestrzenno-funkcjonalne działania w Rychtalu zmierzają również do poprawy spójności wewnętrznej gminy – w tym lepszego powiązania komunikacyjnego pomiędzy starą i nową częścią miejscowości.

Cel strategiczny 4

Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem

W ramach Programu istotne stają się: zintegrowane podejście do zarządzania rewitalizacją, udział społeczności lokalnej w procesie rewitalizacji oraz uruchomienie mechanizmu monitoringu i ewaluacji.

System zarządzania Programem opierać się będzie na partnerstwie samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi oraz mieszkańcami. Uruchomione zostaną mechanizmy monitoringu, ewaluacji, a także konsultacji społecznych i partycypacji mieszkańców na etapie opracowania Programu oraz wdrażania projektów. Jednym z wyrazów uczestnictwa społeczności lokalnej w procesie rewitalizacji będzie powołanie Komitetu Rewitalizacji. Działania te stanowią zatem praktyczną realizację idei zarządzania zintegrowanego, terytorialnego i opartego na współodpowiedzialności, promowanej w politykach regionalnych i krajowych, co koresponduje z celem operacyjnym 4.1 i 4.2 SRWW.

Odniesienie do wyznaczonego obszaru rewitalizacji

W SRWW 2030 duży nacisk położono na rozwój terytorialnie zróżnicowany i adekwatny do potencjału i problemów danego obszaru. Dokument ten, na obszarze województwa definiuje: ośrodki wzrostu i rozwoju (aglomeracje, ośrodki subregionalne), obszary strategicznej interwencji (OSI), terytoria wymagające wsparcia z uwagi na peryferyjność, marginalizację lub utratę funkcji.

Gmina Rychtal wpisuje się jednoznacznie w trzecią kategorię – terytorium o niskim poziomie dostępności, potencjale i wysokiej koncentracji zjawisk społeczno-gospodarczych wymagających interwencji. W Strategii wskazano, że właśnie takim obszarom należy poświęcić szczególną uwagę w kontekście zmniejszania dysproporcji terytorialnych.

W procesie przygotowania GPR, przeprowadzona została diagnoza oparta na danych statystycznych i lokalnych analizach przestrzennych, w wyniku której wyodrębniono obszary zdegradowane obejmujące: Rychtal „stary”, Rychtal „nowy”, Proszów, Skoroszków i Wielki Buczek – cechujące się koncentracją problemów społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych. Są to tereny o pogarszających się wskaźnikach społecznych, strukturalnych i funkcjonalnych, które bez interwencji mogą pogłębiać dystans rozwojowy względem bardziej rozwiniętych części regionu.

Z punktu widzenia Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku, działania te wpisują się w wymiar terytorialny polityki rozwoju, który akcentuje potrzebę wsparcia obszarów peryferyjnych, słabszych społecznie i gospodarczo – bez rezygnacji ze wsparcia obszarów rozwiniętych. Dodatkowo, rewitalizacja Rychtala stanowi realizację idei tzw. podejścia zintegrowanego terytorialnie, promowanego przez SRWW 2030 i UE, gdzie działania społeczne, przestrzenne, środowiskowe i gospodarcze są wdrażane równolegle w jasno określonym obszarze geograficznym.

W kontekście SRWW 2030 wyznaczony obszar rewitalizacji w Rychtalu spełnia kryteria dla obszarów marginalizowanych społecznie i przestrzennie, które powinny być przedmiotem zintegrowanej interwencji publicznej. Rewitalizacja Rychtala stanowi zatem narzędzie operacyjne polityki terytorialnej województwa, odpowiadające na

realne potrzeby lokalnych społeczności i zgodne z nadrzędnymi celami rozwoju regionalnego, jakim są: zwiększenie spójności terytorialnej, przeciwdziałanie marginalizacji i wykorzystanie lokalnych potencjałów endogenicznych.

W zakresie terytorializacji polityki regionalnej SRWW 2030 promuje podejście „rozwoju zrównoważonego przestrzennie i funkcjonalnie”, w którym istotne jest nie tylko wspieranie silnych ośrodków, ale również niwelowanie wewnętrznych dysproporcji w regionie, podtrzymywanie aktywności peryferyjnych i zdegradowanych miejscowości, ochrona dziedzictwa lokalnego i środowiska.

Gmina Rychtal, a szczególnie jej część historyczna (Rychtal „stary”), wpisuje się w ten model jako miejsce o dużym potencjale kulturowym i tożsamościowym, ale osłabionym kapitałem społecznym, niekorzystną strukturą demograficzną i słabą infrastrukturą społeczną. Rewitalizacja tych obszarów staje się więc realizacją postulatu polityki równoważenia szans rozwojowych, który jest jednym z fundamentów SRWW 2030.

Wyznaczony obszar rewitalizacji ma znaczenie nie tylko dla lokalnej spójności Gminy Rychtal, ale także dla utrzymania ciągłości historycznej i funkcjonalnej całej sieci osadniczej regionu. SRWW 2030 zauważa, że marginalizacja nawet niewielkich jednostek osadniczych skutkuje:

- degradacją społeczno-ekonomiczną sąsiednich obszarów,
- osłabieniem spójności kulturowej i tożsamości regionalnej,
- wzrostem kosztów świadczenia usług publicznych,
- i ostatecznie – odpływem ludności i postępującym wyludnianiem.

Interwencja rewitalizacyjna w Rychtalu, która obejmuje m.in. poprawę estetyki przestrzeni publicznych, aktywizację społeczną, modernizację infrastruktury oraz działania ekologiczne, zapobiega tym zjawiskom i działa na rzecz stabilizacji demograficznej i funkcjonalnej regionu.

Wyznaczone w GPR obszary zdegradowany i rewitalizacji są terytorialnie i funkcjonalnie zgodne z założeniami SRWW 2030. Realizacja Programu może przyczynić się do:

- wzrostu spójności terytorialnej województwa,
- ograniczenia zjawisk degradacji i wykluczenia,
- wzmacniania integralności przestrzennej i społecznej Wielkopolski,
- implementacji paradygmatu rozwoju zrównoważonego i policentrycznego.

Rewitalizacja w Rychtalu stanowi zatem nie tylko odpowiedź na lokalne potrzeby, ale także praktyczną realizację celów i idei Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego (PZPWW), znany również jako „Wielkopolska 2020+”, określa model rozwoju przestrzennego regionu, cele polityki przestrzennej oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa, w tym rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Rychtal jest zgodny z PZPWW w następujących aspektach zaprezentowanych w poniższej tabeli:

Tabela 24. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego	Gminny Program Rewitalizacji Gminy Rychtal
Cel nr 1 Kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej Kierunek zagospodarowania przestrzennego nr 5 dotyczący pozostałych ośrodków gminnych - rozwój podstawowych funkcji obsługi mieszkańców, głównie w zakresie poprawy jakości usług, oraz zwiększenia ich dostępności, z uwzględnieniem kierunków zagospodarowania przestrzennego w zakresie kształtowania procesów osadniczych.	Cel nr 3 Rozwinięte usługi i handel, służące mieszkańcom i gościom pobudzające rozwój miast. Kierunki działań: 3.1 Rozwój usług, w tym gastronomicznych, dla mieszkańców i turystów 3.2 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej
Cel nr 2 Ochrona walorów przyrodniczych Kierunek zagospodarowania przestrzennego nr 6 - Zachowanie i odtwarzanie ciągłości istniejących oraz tworzenie nowych elementów systemu zieleni na terenach zurbanizowanych.	Cel nr 2 Przyjazna przestrzeń dostosowana do uwarunkowań środowiskowych i potrzeb mieszkańców. Kierunki działań: 2.1 Dostępna, estetyczna i atrakcyjna przestrzeń publiczna dostosowana do współczesnych standardów środowiskowych. Cel 4 Poprawa jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji poprzez działania zwiększające ekologiczną funkcjonalność obszaru Kierunki działań: 4.1. Ograniczenie niskiej emisji, niwelowanie czynników wpływających negatywnie na środowisko naturalne

	4.2. Rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury 4.3. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców
Cel nr 4 Ochrona potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki i rekreacji Kierunek zagospodarowania przestrzennego: Wzmocnienie tożsamości narodowej i regionalnej Cel nr 3 Kształtowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego	Cel nr 2 Przyjazna przestrzeń dostosowana do uwarunkowań środowiskowych i potrzeb mieszkańców. Kierunki działań: 2.1 Dostępna, estetyczna i atrakcyjna przestrzeń publiczna dostosowana do współczesnych standardów środowiskowych. Cel nr 3 Rozwinięte usługi i handel, służące mieszkańcom i gościom pobudzające rozwój miast. Kierunki działań: 3.1 Rozwój usług, w tym gastronomicznych, dla mieszkańców i turystów 3.2 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej
Cel nr 6 Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa	Cel nr 2 Przyjazna przestrzeń dostosowana do uwarunkowań środowiskowych i potrzeb mieszkańców. Kierunki działań: 2.1 Dostępna, estetyczna i atrakcyjna przestrzeń publiczna dostosowana do współczesnych standardów środowiskowych.
Cel nr 8 Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom W zakresie poprawy jakości powietrza poprzez ograniczenie strat energii w tym w szczególności modernizacja budynków	Cel nr 4 Poprawa jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji poprzez działania zwiększające ekologiczną funkcjonalność obszaru Kierunki działań: 4.1. Ograniczenie niskiej emisji, niwelowanie czynników wpływających negatywnie na środowisko naturalne

Źródło: Opracowanie własne

Cel nr 1: Kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej

Celem tym jest dążenie do uporządkowania i harmonijnego rozwoju przestrzeni osadniczej województwa. Zakłada on wzmacnianie istniejących struktur osadniczych, przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy, wspieranie rozwoju lokalnych ośrodków oraz poprawę jakości przestrzeni publicznych. Kluczowe jest tu zintegrowane planowanie przestrzenne, respektujące zarówno uwarunkowania funkcjonalne, jak i krajobrazowe.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Rychtal (GPR) w pełni realizuje założenia tego celu poprzez działania mające na celu poprawę jakości przestrzeni publicznych, uporządkowanie struktury funkcjonalnej obszaru rewitalizacji, wzmocnienie funkcji centrum miejscowości oraz przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy. Rewitalizacja "starego" i "nowego" Rychtala umożliwi integrację tych dwóch przestrzeni i funkcjonalnie zróżnicowanych części w spójną całość. Planowane działania, takie jak przebudowa dróg, modernizacja przestrzeni rynku czy zagospodarowanie terenów zdegradowanych, przyczyniają się do poprawy ładu przestrzennego i funkcjonalności miejscowości.

Cel nr 2: Ochrona walorów przyrodniczych

Ten cel skupia się na ochronie zasobów naturalnych, bioróżnorodności i korytarzy ekologicznych w skali województwa. Obejmuje działania zapobiegające degradacji środowiska, promujące zrównoważone wykorzystanie przestrzeni oraz wspierające rozwój zielonej infrastruktury. Integralną częścią jest także zwiększenie odporności ekosystemów na zmiany klimatu.

W GPR Rychtala zawarte są działania sprzyjające utrzymaniu i poprawie stanu środowiska przyrodniczego, w tym wprowadzanie elementów zieleni urządzonej, odnowa parków i skwerów, a także stosowanie rozwiązań adaptacyjnych do zmian klimatu. Rewitalizacja ma na celu nie tylko poprawę estetyki przestrzeni, ale również zwiększenie retencji wód opadowych oraz zmniejszenie powierzchni uszczelnionych. Działania te, mimo że mają charakter lokalny, wspierają cel ochrony walorów przyrodniczych na poziomie wojewódzkim.

Cel nr 3: Kształtowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego

Celem jest efektywne i zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego, takich jak woda, gleba, powietrze i zasoby mineralne. Obejmuje to działania ograniczające presję urbanizacyjną na tereny cenne przyrodniczo oraz wspieranie

rozwoju opartego na gospodarowaniu przestrzenią w sposób zgodny z zasadami ekorozwoju.

GPR Rychtala zakłada rewitalizację istniejących zasobów urbanistycznych bez potrzeby ekspansji na nowe tereny. Użytkowanie i przekształcanie terenów zdegradowanych, adaptacja pustostanów i modernizacja istniejącej zabudowy to przykłady działań racjonalizujących gospodarowanie przestrzenią. Ograniczenie rozpraszania zabudowy i wykorzystanie już zurbanizowanej przestrzeni są zgodne z podejściem przyjętym w PZPWW.

Cel nr 4: Ochrona potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki i rekreacji

Zakłada ochronę dziedzictwa kulturowego, krajobrazu oraz ich waloryzację poprzez rozwój funkcji turystycznych i rekreacyjnych. Istotne jest tu wspieranie produktów turystycznych opartych na lokalnych zasobach kulturowych i przyrodniczych, zachowanie ciągłości kulturowej oraz integrowanie funkcji ochronnych z nowoczesnym wykorzystaniem przestrzeni.

Rychtal posiada cenne zasoby dziedzictwa kulturowego, które są chronione i aktywnie wykorzystywane w procesie rewitalizacji. GPR przewiduje konserwację i adaptację zabytkowych obiektów, w tym historycznego układu urbanistycznego Rychtala "starego". Planowane działania mają również na celu zwiększenie atrakcyjności turystycznej miejscowości poprzez uporządkowanie przestrzeni publicznych, promocję dziedzictwa kulturowego oraz rozwój oferty rekreacyjnej. GPR wspiera tym samym politykę województwa w zakresie rozwoju funkcji kulturowych i turystycznych.

Cel 6: Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa

Ten cel obejmuje rozwój infrastruktury transportowej (drogowej, kolejowej, rowerowej), integrację systemów transportu publicznego oraz poprawę powiązań wewnętrznych i zewnętrznych regionu. Celem jest zwiększenie spójności terytorialnej, mobilności mieszkańców i konkurencyjności gospodarczej regionu.

GPR Rychtala kładzie nacisk na modernizację i rozbudowę lokalnego układu drogowego, w tym dróg gminnych oraz chodników i ścieżek rowerowych. Poprawa infrastruktury transportowej w obrębie obszaru rewitalizacji zwiększa jego spójność funkcjonalną oraz poprawia dostępność wewnętrzną i zewnętrzną. Chociaż działania te są ukierunkowane lokalnie, to ich efekt kumuluje się w skali regionalnej, wspierając ogólny cel poprawy dostępności komunikacyjnej.

Cel 8: Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom

Celem jest zwiększenie bezpieczeństwa ludności i infrastruktury, ograniczenie ryzyka katastrof naturalnych i cywilizacyjnych oraz wzmacnianie systemów zarządzania

kryzysowego. Uwzględnia także działania adaptacyjne do zmian klimatu, zabezpieczenia przeciwpowodziowe i ochronę ludności w sytuacjach zagrożenia.

Rewitalizacja przestrzeni publicznych w Rychtalu zakłada poprawę oświetlenia ulicznego, redukcję zagrożeń przestępczością, zwiększenie obecności funkcji społecznych i administracyjnych, a także poprawę estetyki i funkcjonalności przestrzeni. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz poprawa subiektywnego i obiektywnego poczucia bezpieczeństwa są integralnymi elementami GPR. W przedsięwzięciach rewitalizacyjnych uwzględniono również adaptację do zmian klimatycznych i zagrożeń środowiskowych.

4. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Zawarta w Gminnym Programie Rewitalizacji Rychtała do roku 2035 wizja stanowi opis pożądanego stanu obszaru rewitalizacji, stanie się realny skutek działań podejmowanych przez miasto oraz interesariuszy rewitalizacji. Elementy wizji obszaru rewitalizacji zostały wypracowane przez mieszkańców oraz interesariuszy podczas warsztatów strategicznych. Zebrane opinie i pomysły pomogły ukształtować wizję, która brzmi następująco:

„Obszar rewitalizacji to zielone,
bezpieczne, dostępne i nowoczesne
centrum miasta służące mieszkańcom jako
przestrzeń spotkań i integracji. Obszar
przyjazny dla społeczności lokalnej,
otwarty na gości i posiadający atrakcyjną
ofertę usługowo-handlową.”

5. Cele i kierunki działań

W toku prac warsztatowych oraz konsultacji społecznych, a także wykorzystując dotychczasowe prace diagnostyczne, sformułowano 3 cele strategiczne ściśle powiązane z diagnozą. Zostały one zaprezentowane poniżej wraz z uzasadnieniem.

Cel 1. Zintegrowana społeczność lokalna zamieszkująca obszar rewitalizacji

Kierunki działań:

- 1.1. Zaktywizowana społeczność lokalna
- 1.2. Nowoczesna infrastruktura społeczna

W toku rozmów z mieszkańcami oraz warsztatów strategicznych oraz na podstawie diagnozy ustalono, że znaczącym deficytem obszaru jest niski kapitał społeczny oraz aktywność mieszkańców. Na obszarze „starego” Rychtała i w części „nowego” brakuje miejsc spędzania czasu wolnego różnych grup takich jak seniorzy, młodzież czy rodziny z dziećmi. Brakuje też działań pobudzających mieszkańców do współdziałania oraz przestrzeni dla organizacji pozarządowych. Dzięki realizacji celu nr 1 mieszkańcy będą

mogli korzystać z szerokiej oferty kulturalno-społecznej oraz rozwijać swoje pasje, poznawać sąsiadów i współpracować na rzecz dobra wspólnego.

Cel 2. Przyjazna przestrzeń dostosowana do uwarunkowań środowiskowych i potrzeb mieszkańców

Kierunki działań:

2.1 Dostępna, estetyczna i atrakcyjna przestrzeń publiczna dostosowana do współczesnych standardów środowiskowych

„Stary” Rychtal i część „nowego” jest obszarem wymagającym gruntownych zmian związanych z przebudową infrastruktury, unowocześnieniem jej oraz dostosowania do współczesnych standardów komunikacyjnych, środowiskowych, estetycznych oraz dostępności. Mieszkańcy obszaru wskazują na potrzebę zmian przestrzennych szczególnie w obszarze Rynku i ulic przyległych. Główne potrzeby rewitalizacyjne koncentrują się wokół, organizacji miejsc spędzania czasu wolnego, wprowadzenia dodatkowej zieleni w przestrzeni publicznej i uporządkowani zieleni już istniejącej w centrum miasta, zwiększenie dostępności przestrzeni dla osób o specjalnych potrzebach.

Cel 3. Rozwinięte usługi i handel, służące mieszkańcom i gościom pobudzające rozwój miasta

Kierunki działań:

3.1 Rozwój usług, w tym gastronomicznych, dla mieszkańców i turystów

3.2 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej

Diagnoza obszaru oraz konsultacje z mieszkańcami wskazują na to, że w mieście Rychtal brakuje usług charakterystycznych dla centrów miasta, służących integracji mieszkańców, pobudzających rozwój turystyki i napędzających rozwój gminy. „stary” Rychtal jako centralny punkt kumulujący handel i usługi jest ubogi w firmy, m.in. o charakterze gastronomicznym. Celem programu jest przywrócenie atrakcyjnych usług, pobudzenie aktywności gospodarczej mieszkańców oraz utworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości.

Cel 4 Poprawa jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji poprzez działania zwiększające ekologiczną funkcjonalność obszaru

Kierunki działań:

4.1. Ograniczenie niskiej emisji, niwelowanie czynników wpływających negatywnie na środowisko naturalne

4.2. Rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury

4.3. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców

Obszar rewitalizacji w Rychtalu cechuje się niskim poziomem zazielenienia oraz wysokim zanieczyszczeniem powietrza spowodowanym przestarzałymi piecami węglowymi i brakiem alternatywnych źródeł ciepła. Dodatkowo brak monitoringu jakości powietrza utrudnia efektywną ocenę skali problemu. Istnieje pilna potrzeba modernizacji infrastruktury miejskiej, poprawy estetyki oraz aktywizacji społeczności lokalnej w działaniach na rzecz ochrony środowiska.

4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

4.1. Mechanizm zintegrowania działań

Istotą prowadzenia procesu rewitalizacji jest zastosowanie określonych zasad, dzięki którym podejmowane działania będą realizowane w sposób kompleksowy, zintegrowany, skoncentrowany i komplementarny.

Kompleksowość i zintegrowanie działań

Kompleksowość podejścia do rewitalizacji obszaru zdegradowanego w Rychtalu przejawia się poprzez sekwencję wielu zintegrowanych ze sobą działań, realizowanych na rzecz lokalnej społeczności, gospodarki i środowiska, w określonej przestrzeni, z zaangażowaniem wielu Interesariuszy (władz miasta, mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych) na podstawie przyjętego programu.

Przeprowadzona diagnoza, której efektem było wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, odpowiada na zdefiniowane problemy społeczności lokalnej. Podjęta w ten sposób spójna i kompleksowa interwencja uwzględnia aspekt społeczny, gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny, techniczny i środowiskowy.

Zaplanowane działania nie tylko są odpowiedzią na występujące kryzysy w wymienionych sferach, ale również zakładają osiągnięcie spójnych i powiązanych ze sobą efektów. Proponowane działania inwestycyjne (np. przebudowa rynku, utworzenie kina, ogród jordanowski, stworzenie uwarunkowań do rozwoju gospodarczego) dopełniane są działaniami społecznymi, podnoszącymi jakość życia mieszkańców oraz zwiększającymi stopień zintegrowania społeczności lokalnej.

Wynikiem prowadzenia tego wielowątkowego i kompleksowego procesu rewitalizacji będzie wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysu i osiągnięcie określonej w programie wizji funkcjonowania tej tkanki miasta oraz jej społeczności.

Koncentracja działań

Poprzez zastosowanie zasady koncentracji działania rewitalizacyjne kierowane są precyzyjnie do tych obszarów miasta, które ich najbardziej potrzebują. Stworzona zostaje szansa na realne wyjście obszaru rewitalizacji ze stanu zapaści społeczno-gospodarczej.

Zaplanowana w programie skala interwencji została dopasowana do potrzeb obszaru rewitalizacji wyznaczonego uchwałą, spełniając tym samym przesłanki wynikające z ustawy o rewitalizacji.

Komplementarność przestrzenna

Ujęte w programie rewitalizacji przedsięwzięcia podstawowe i uzupełniające realizowane będą na całym obszarze rewitalizacji, w zależności od ich rodzaju.

Z założenia efekty planowanych działań będą się wzajemnie dopełniały przestrzennie oraz społecznie, poprzez poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także miasta i odwiedzających gości.

Zaplanowany proces rewitalizacji zakłada rozwiązanie problemów występujących na obszarze kryzysowym miasta. Przeprowadzona analiza nie identyfikuje zagrożeń w postaci możliwości przeniesienia zjawisk negatywnych występujących na obszarze rewitalizacji na inne obszary miasta. Zaplanowane działania zakładają przede wszystkim rozwiązanie problemów u źródła, w miejscu ich występowania.

Zaplanowane projekty są komplementarne przestrzennie. Uwzględniają adaptacje przestrzeni i realizację na niej działań miękkich. Przykładowo projekt „Przebudowa płyty rynku miasta Rychtal, jako wizytówki gminy i miejsca integracji społecznej” jest komplementarny z projektami „Organizacja cyklu wydarzeń aktywizujących mieszkańców Rychtala”, „Aktywizacja Gminnego Koła Gospodyń Wiejskich, w kierunku produkcji zdrowej żywności i promocji lokalnych wyrobów kulinarnych” czy „Rynek Miejski – Pasaż Rychtalski”. Projekt „Stworzenie siedziby Gminnego Centrum Biblioteczno-Kulturalnego w Rychtalu” jest komplementarny z kinem plenerowym czy „Aktywizacją Gminnego Koła Gospodyń Wiejskich, w kierunku produkcji zdrowej żywności i promocji lokalnych wyrobów kulinarnych”

Komplementarność problemowa

Przeprowadzona diagnoza wyznaczająca obszar rewitalizacji oraz diagnoza pogłębiona pozwoliły na zidentyfikowanie występujących problemów, a dalej zaplanowanie konkretnej odpowiedzi, w postaci zintegrowanych i przemyślanych działań.

Zapewnione zostało całościowe spojrzenie na przyczyny kryzysu. Cele programu jak i pakiet przedsięwzięć koncentrują się w obszarach społecznym, gospodarczym, przestrzenno-środowiskowym oraz technicznym. W szerszym kontekście wpisują się również w kierunki interwencji określone w dokumentach strategicznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym.

Projekty są powiązane ze sobą problemowo. Ich realizacja ma doprowadzić do efektu synergii, dlatego na różne sposoby aktywizuje się różny grupy interesariuszy. W sferze społecznej będą realizowane projekty związane działaniami miękkimi takimi jak Aktywizacją Gminnego Koła Gospodyń Wiejskich, w kierunku produkcji zdrowej żywności i promocji lokalnych wyrobów kulinarnych” czy Organizacja cyklu wydarzeń aktywizujących mieszkańców Rychtala oraz Stworzenie siedziby Gminnego Centrum Biblioteczno-Kulturalnego w Rychtalu. Pod kątem przedsiębiorczości zostaną

zrealizowane projekty takie jak przebudowa płyty Rynku, remont ulic, pasaż rychtalski czy remont lokali na nowe usługi rynkowe. W obszarze środowiskowym projekty infrastrukturalne łączy element wprowadzania zieleni w przestrzeń publiczną (są one również komplementarne z niektórymi projektami miękkimi np. konkursem na ukwieconą obojętność).

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Inicjatorem procesu rewitalizacji jest samorząd lokalny. Osadzenie realizacji programu w strukturach urzędu miejskiego daje gwarancję podjęcia działań w ramach tego procesu wspólnie z przedstawicielami społeczności lokalnej, zgromadzonej w Komitecie Rewitalizacji. Samorząd lokalny dysponuje odpowiednimi zasobami do prowadzenia działań rewitalizacyjnych.

Podjęcie decyzji strategicznej przez Radę Miejską oraz zobowiązania wynikające z wprowadzenia Gminnego Programu Rewitalizacji do porządku prawnego Rychtała daje również umocowanie formalne do realizacji procesu rewitalizacji.

Komplementarność międzyokresowa

Podjęcie wysiłku w zakresie opracowania i wdrożenia GPR-u jest gwarantem ciągłości działań rewitalizacyjnych w okresie obowiązywania dokumentu, a także kontynuacją wcześniej realizowanych przedsięwzięć. Kadencyjne zmiany władz lokalnych, czy zewnętrznego otoczenia formalno-prawnego mogą wywierać mniejsze, negatywne oddziaływanie na prowadzenie procesu rewitalizacji miasta na podstawie GPR-u, niż w sytuacji braku programu.

Zaproponowane w GPR projekty są komplementarne ze zrealizowanymi już następującymi projektami:

- „BaRock” (Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego) Realizacja 2024. Celem zadania było budowanie regionalnej tożsamości kulturowej na terenie gminy miejsko-wiejskiej w miejscowości Rychtal poprzez uczestnictwo mieszkańców w koncercie muzyki klasycznej i rockowej. Przedmiotowe zadanie wzbogaciło ofertę programową lokalnej instytucji kultury – Gminnego Centrum Bibliotecznego- Kulturalnego w Rychtalu o produkcje artystyczne w wykonaniu Filharmonii Poznańskiej im. Tadeusza Szelińskiego – PRO SINFONIKA. Koncert muzyki klasyczno-rockowej poszerzył również krąg odbiorców oferty kulturalnej wielkopolskich teatrów i instytucji muzycznych o młodzież z terenów znajdujących się na liście obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.
- Budowa klas lekcyjnych wraz z biblioteką w centrum oświatowo-sportowym w Rychtalu. Pozyskane dofinansowanie: 8 000 000,00 zł w ramach VIII edycji Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych realizowanego przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Pozyskane środki pozwalają na kontynuację rozpoczętych prac związanych z budową centrum oświatowo – sportowym w Rychtalu. W ramach zadania zostaną wybudowane m.in. sale lekcyjne dla uczniów klas 1-3, szatnia, biblioteka.

- Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Rychtal.
Celem inwestycji była poprawa bezpieczeństwa mieszkańców gminy Rychtal, w szczególności uczestników ruchu drogowego, a także obniżenie zużycia energii elektrycznej. Wymieniono stare energochłonne oprawy oświetleniowych na nowe, energooszczędne oprawy oświetleniowe typu LED z możliwością zdalnego sterowania bez dodatkowej modyfikacji oprawy, posiadające łącznie certyfikaty: ENEC, ENEC+, ZD4i.
- „Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych w obszarze oddziaływania przejść dla pieszych – ul. Ogrodowa, m. Rychtal”.
Zadanie polegało na realizacji elementów infrastruktury drogowej mające na celu poprawę bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu drogowego (przebudowa m.in. chodnika o długości 104 m oraz kolizyjnego przejście dla pieszych).
- Modernizacja i doposażenie sali widowiskowej Gminnego Ośrodka Kultury w Rychtalu (realizacja w okresie 01.04.2022 r. – 31.10.2022 r.)
W ramach zadania wykonano wymianę podłogi w sali widowiskowej Gminnego Ośrodka Kultury, zakupiono i zamontowano rzutnik multimedialny, panele akustyczne oraz skrzynię do przechowywania wyposażenia.
- „Modernizacja Gminnego Ośrodka Kultury w Rychtalu”.
W ramach prac przeprowadzono gruntowną modernizację dachu, która polegała na wymianie dotychczasowego pokrycia z papy asfaltowej na membranę dachową termozgrzewalną, wymianie poszycia z deskowania na płytę OSB, mocowaniu izolacji termicznej na stropodachu oraz wymianie obróbek blacharskich i rynien. Na realizację zadania Gmina Rychtal pozyskała fundusze w wysokości 100 000,00 zł z Samorządu Województwa Wielkopolskiego w ramach programu „Kulisy Kultury”. Całkowita wartość inwestycji wyniosła 245 579,13 zł.
- „Smoczy skwer w miejscowości Rychtal – II etap”.
Gmina Rychtal w ramach programu „Wielkopolska Odnowa Wsi” w XI edycji konkursu „Pięknieje wielkopolska wieś” otrzymała od Samorządu Województwa Wielkopolskiego dofinansowanie w wysokości 34 637,00 zł na realizację projektu pn.: „Smoczy skwer w miejscowości Rychtal – II etap”. Szacowana wartość inwestycji wynosi 78 199,92 zł.
- Dostępne budynki użyteczności publicznej Gminy Rychtal
Celem przedsięwzięcia było zwiększenie dostępności przestrzeni i budynków

publicznych, będących własnością Gminy Rychtal poprzez zastosowanie rozwiązań architektonicznych i informacyjnych. W ramach projektu zaplanowano: zakup ławek modułowych z podłokietnikiem, wyznaczenie miejsca parkingowego, montaż pętli indukcyjnej, informacji z rozkładem pomieszczeń i planem ewakuacji, tabliczek przydrzwiowych z informacjami pisanymi alfabetem Braille'a, oznakowanie kolorystyczne, tablicę multimedialną, krzesło do ewakuacji, informacje zewnętrzne (wejście z psem asekuracyjnym, dostęp alternatywny).

Działania zaplanowane w GPR mają rozwinąć ofertę społeczno-kulturalno-edukacyjną obszaru rewitalizacji przyczyniając się do większej integracji mieszkańców obszaru i miasta, a także zachęcające inne osoby do odwiedzin gminy. Działania są zaplanowane także w taki sposób aby wyremontować, przystosować do potrzeb mieszkańców i standardów dostępności infrastrukturę, która w poprzednich projektach została częściowo zmodernizowana lub doposażona.

Komplementarność źródeł finansowania

Wielowątkowe i kompleksowe podejście do odnowy części miasta pozostającego w kryzysie rozwoju wymaga zastosowania różnych źródeł finansowania, zarówno publicznych jak i prywatnych. Tworzenie montażu finansowych zwiększa szanse realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Mechanizm ten został również zaplanowany w ramach niniejszego programu na poziomie poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Finansowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostanie zapewnione:

- a) ze środków unijnych w ramach:
 - Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) wspierającego inwestycje w infrastrukturę i rozwój regionalny,
 - Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), finansującego projekty związane z zatrudnieniem, edukacją i włączeniem społecznym,
 - Funduszu Spójności (FS) – środki na projekty infrastrukturalne i środowiskowe
- b) środków krajowych pochodzących z Budżetu Państwa,
- c) środków własnych samorządu,
- d) środków prywatnych np. mieszkańców, wspólnot mieszkaniowych.

W zależności od zakresu projektu, duże projekty infrastrukturalne planuje się finansować ze środków unijnych, natomiast mniejsze inicjatywy ze środków samorządowych, Budżetu Państwa i środków prywatnych. W ten sposób zapewniona zostanie przestrzenna komplementarność finansowania przedsięwzięć

rewitalizacyjnych. Spójność interwencji zapewni również komplementarność źródeł finansowania w zakresie infrastrukturalnym i społecznym, co stworzy kompleksowe podejście do rewitalizacji wyznaczonego obszaru miasta.

W zakresie komplementarności finansowej rekomenduje się:

- stałe monitorowanie wieloletniego harmonogramu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz źródeł finansowania,
- zapewnienie stabilności finansowania poprzez długoterminowe planowanie budżetów projektów,
- angażowanie mieszkańców, wspólnot mieszkaniowych oraz organizacji pozarządowych w finansowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz pomoc w identyfikacji instrumentów finansowych, konkursów i innych źródeł finansowania.

4.2. Przedsięwzięcia podstawowe

Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych powinna doprowadzić do osiągnięcia zamierzonych celów, dlatego też proponowane w dokumencie projekty zostały przypisane poszczególnym celom strategicznym.

Wszystkie przedsięwzięcia, w zależności od specyfiki, uwzględniają potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami, w tym przede wszystkim osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, kobiet w ciąży, rodziców z wózkami. Zostały one opracowane w sposób partycypacyjny uwzględniający pomysły i potrzeby mieszkańców i interesariuszy, które zostały wyartykułowane między innymi podczas poświęconych temu zagadnieniu warsztatów strategicznych oraz w ścisłej współpracy administracji samorządowej oraz jednostek organizacyjnych. W tabeli poniżej zamieszczono zestawienie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w podziale na cele Programu.

Tabela 25. Zestawienie przedsięwzięć podstawowych

CEL nr 1	Zintegrowana społeczność lokalna zamieszkująca obszar rewitalizacji
TYP PROJEKTU	Projekt podstawowy
TYTUŁ	1) Organizacja cyklu wydarzeń aktywizujących mieszkańców Rychtala
OPIS	Organizacja cyklu wydarzeń w tym: • Dni Rychtala z promocją lokalnych firm i środowisk; • Jarmarki świąteczne na Boże Narodzenie; • Dożynki z turniejem sołectw; • Inscenizacja Legendy Smogorzewskiej – happening organizowany przez artystów w Rynku, imitacja wiosek wymienionych w legendzie i smoka; • Organizacja gry terenowej na bazie legend promująca historię miasta; • z inicjatywy mieszkańców – muzyka na żywo przy kawiarni w Rynku, mająca na celu umilenie spotkań towarzyskich mieszkańców przy jednoczesnym angażowaniu chętnych do rozwijania swoich talentów muzycznych. Projekt realizowany będzie w sposób zapewniający dostępność dla osób ze specjalnymi potrzebami (m.in. w zakresie przestrzennym poprzez niwelowanie barier architektonicznych umożliwiających dojazd, dojście i poruszanie się po terenie, w zakresie promocji i informacji poprzez zapewnienie czytelności przekazu w zakresie wizualnym i audio).
GRUPA DOCELOWA	Mieszkańcy, dzieci i młodzież szkolna, rodziny z dziećmi, środowiska artystyczne, lokalni producenci, rzemieślnicy
PROBLEMY NA JAKIE ODPOWIADA PROJEKT	• niski kapitał społeczny • niska aktywność mieszkańców

	• brak miejsc spędzania czasu wolnego dla różnych grup (seniorzy, młodzież, rodziny z dziećmi) • brak inicjatyw pobudzających mieszkańców do współdziałania • brak przestrzeni dla organizacji pozarządowych
REALIZATOR	Gmina Rychtal / organizacje pozarządowe
MIEJSCE REALIZACJI	Rynek w Rychtalu
OKRES REALIZACJI	Wydarzenie cykliczne organizowane przez cały rok w okresie od stycznia do grudnia
WSKAŹNIKI	• liczba wydarzeń aktywizujących mieszkańców Gminy Rychtal (plakaty informujące o wydarzeniu) • liczba uczestników wydarzenia (oświadczenie)
WARTOŚĆ PROJEKTU I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Szacunkowa wartość projektu: 240 000,0 zł Potencjalne źródła finansowania: • Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 • środki krajowe (ministerstwo, urząd marszałkowski, urząd wojewódzki, fundacje, banki dla JST i dla organizacji pozarządowych) • RLKS

CEL nr 1	Zintegrowana społeczność lokalna zamieszkująca obszar rewitalizacji
TYP PROJEKTU	Projekt podstawowy
TYTUŁ	2) Aktywizacja Gminnego Koła Gospodyń Wiejskich, w kierunku produkcji zdrowej żywności i promocji lokalnych wyrobów kulinarnych
OPIS	Organizacja wydarzenia promującego zdrowy tryb życia polegająca na przeprowadzeniu: • szkoleń/warsztatów dla członkiń kół gospodyń wiejskich; • wydarzenia promującego zdrową żywność; • pogadanek/spotkań z lokalnymi mieszkańcami na temat zdrowej żywności. Projekt realizowany będzie w miejscach zapewniających dostępność dla osób ze specjalnymi potrzebami (np. trudnościami w poruszaniu się). Materiały szkoleniowe zostaną opracowane zgodnie z zasadami dostępności.
GRUPA DOCELOWA	Osoby zrzeszone w Kole Gospodyń Wiejskich, mieszkańcy i goście gminy Rychtal
PROBLEMY NA JAKIE ODPOWIADA PROJEKT	• niska przedsiębiorczość i brak usług miastotwórczych • brak promocji lokalnych produktów • niski kapitał społeczny i aktywność mieszkańców
REALIZATOR	Gmina Rychtal / organizacja pozarządowa

MIEJSCE REALIZACJI	Gminne Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Rychtalu, ul. Ogrodowa 12 i ul. Kępińska 12, 63-630 Rychtal / Rychtalski rynek
OKRES REALIZACJI	Wydarzenia cykliczne organizowane w II – III kwartale
WSKAŹNIKI	Liczba uczestników wydarzenia (oświadczenie)
WARTOŚĆ PROJEKTU I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Szacunkowa wartość projektu: 120 000,0 zł Potencjalne źródła finansowania: • Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 • środki krajowe (ministerstwo, urząd marszałkowski, urząd wojewódzki, fundacje, banki dla JST i dla organizacji pozarządowych) • RLKS

CEL nr 1	Zintegrowana społeczność lokalna zamieszkująca obszar rewitalizacji
TYP PROJEKTU	Projekt podstawowy
TYTUŁ	3) Stworzenie siedziby Gminnego Centrum Biblioteczno-Kulturalnego w Rychtalu
OPIS	Stworzenie siedziby dla powstałego z dniem 1.02.2024 r. Gminnego Centrum Biblioteczno-Kulturalnego przy ul. Kępińskiej 12 w miejscu Szkoły Podstawowej w Rychtalu (obecnie mieści się przy ul. Ogrodowej 12, 63-630 Rychtal). Działanie polega na adaptacji budynku wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego na cele działania instytucji oraz realizacji działań miękkich rozwijających instytucję. Ponadto projekt obejmuje także utworzenie Rychtalskiego Centrum Dziedzictwa (Izba pamięci). W centrum swoją siedzibę znajdą między innymi: Kluby Seniora, Dzienny Dom Seniora, ODR, organizacje pozarządowe (KGW, Emeryci i Renciści, Nasz Rychtal Bogatą Krainą, Chór, Galeria Fotografii i Obrazów, Psycholog Gminny). Centrum będzie dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, rodziców z dziećmi oraz innych grup korzystających z budynku. Z inicjatywy mieszkańców utworzenie Klubu Integracji Seniorów (integracja środowisk senioralnych).
GRUPA DOCELOWA	Instytucje i organizacje, które znajdą swoją siedzibę w Centrum, ich klienci i stworzona wokół nich społeczność
PROBLEMY NA JAKIE ODPOWIADA PROJEKT	• niski kapitał społeczny i aktywność mieszkańców • brak miejsc spędzania czasu wolnego dla różnych grup (seniorzy, młodzież, rodziny z dziećmi) • brak przestrzeni dla organizacji pozarządowych • niski stan techniczny budynków użyteczności publicznej
REALIZATOR	Gmina Rychtal
MIEJSCE REALIZACJI	ul. Kępińskiej 12, Rychtal

OKRES REALIZACJI	2025-2027
WSKAŹNIKI	• liczba zmodernizowanej infrastruktury biblioteczno-kulturalnej (protokół zdawczo-odbiorczy)
WARTOŚĆ PROJEKTU I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Szacunkowa wartość projektu: 15 mln zł (Infrastruktura techniczna: adaptacja wraz z zagospodarowaniem terenu i zakupem wyposażenia) Potencjalne źródła finansowania: • Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 • Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę Klimat Środowisko 2021-2027 • RLKS • środki krajowe (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowe Centrum Kultury, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolski Urząd Wojewódzki, BGK)

CEL nr 1	Zintegrowana społeczność lokalna zamieszkująca obszar rewitalizacji
TYP PROJEKTU	Projekt podstawowy
TYTUŁ	4) Organizacja kina plenerowego w Rychtalu
OPIS	Doposażenie sali widowiskowej i jej adaptacja na kino, wyposażenie w krzesła kinowe do seansów oraz leżaki do kina plenerowego, organizacja plenerowego „kina za rogiem”. Projekt będzie realizowany z uwzględnieniem dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami, głównie w zakresie przestrzennym (m.in. niwelowanie barier architektonicznych) oraz poprzez włączanie w repertuar filmów umożliwiającym uczestnictwo osób ze specjalnymi potrzebami w zakresie odbioru obrazu i dźwięku. Organizacja z inicjatywy mieszkańców nowego miejsca spotkań przy kawie i filmie. Może to być kino plenerowe działające od wiosny do jesieni. Proponowane miejsce to park jordanowski / teren przy Gminnym Centrum Biblioteczno-Kulturalnym
GRUPA DOCELOWA	Młodzież, dzieci, wszyscy mieszkańcy
PROBLEMY NA JAKIE ODPOWIADA PROJEKT	• niski kapitał społeczny i aktywność mieszkańców • brak miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży • niewystarczająca oferta kulturalno-społeczna
REALIZATOR	Gmina Rychtal / Gminne Centrum Biblioteczno-Kulturalne / organizacje pozarządowe: Nasz Rychtal Bogatą Krainą
MIEJSCE REALIZACJI	Kino wewnątrz: sala widowiskowa w Gminnym Centrum Biblioteczno-Kulturalnym przy ul. Ogrodowej 12 Kino plenerowe: park jordanowski / teren przy Gminnym Centrum Biblioteczno-Kulturalnym
OKRES REALIZACJI	2027

WSKAŹNIKI	Liczba zorganizowanych seansów filmowych
WARTOŚĆ PROJEKTU I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Szacunkowa wartość projektu: 80 000,0 zł (zakup wyposażenia: fotele, leżaki, ekran i in.) Potencjalne źródła finansowania: • Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 • środki krajowe (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowe Centrum Kultury, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, BGK) • RLKS

CEL nr 2	Przyjazna przestrzeń dostosowana do uwarunkowań środowiskowych i potrzeb mieszkańców
TYP PROJEKTU	Projekt podstawowy
TYTUŁ	5) Przebudowa płyty rynku miasta Rychtal, jako wizytówki gminy i miejsca integracji społecznej
OPIS	Przebudowa płyty rynku wraz z przebudową i budową infrastruktury technicznej, budową fontanny i ustawieniem elementów małej architektury w miejscowości Rychtal w ramach zadania pn. "Rozbudowa dróg gminnych wraz z przebudową płyty rynku w miejscowości Rychtal". Projekt przyczyni się do uporządkowania i podkreślenia walorów historycznych i estetycznych centralnej części miejscowości Rychtal, przyczyniając się do unowocześnienia stanu infrastruktury technicznej i dostosowaniu jej do osób ze specjalnymi potrzebami. Podstawowy zakres inwestycji polegający na przebudowie płyty rynku w miejscowości Rychtal wraz z infrastrukturą techniczną obejmuje: • wykonanie robót rozbiórkowych, • wykonanie robót ziemnych, • wykonanie nawierzchni płyty rynku z elementów kamiennych, • przebudowę nawierzchni dróg wokół Ratusza, • przebudowę istniejących chodników, • przebudowę miejsc postojowych, • przebudowę zjazdów, • wykonanie terenów zieleni niskiej z wykonaniem nasadzeń kompensacyjnych, • budowę kanalizacji deszczowej, • budowę kanału technologicznego, • rozbudowę oświetlenia ulicznego wraz z podświetleniem płyty rynku, • przebudowę i budowę sieci wodociągowej, • budowę rur osłonowych na projektowanych i istniejących sieciach infrastruktury technicznej, • nasadzenia drzew wraz z zabezpieczeniem kratami,

	- ustawienie elementów małej architektury: ławek parkowych, koszy na śmieci, stojaków dla rowerów, masztów flagowych, pomników pamięci, donic kamiennych, - budowę fontanny w formie posadzkowej, - wykonanie elementów organizacji ruchu (oznakowanie poziome i pionowe, urządzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego). Na etapie projektowania i realizacji przedsięwzięcie opierać się będzie o zasady projektowania uniwersalnego, uwzględniając wymagania osób ze specjalnymi potrzebami.
GRUPA DOCELOWA	Mieszkańcy
PROBLEMY NA JAKIE ODPOWIADA PROJEKT	- zły stan nawierzchni dróg i chodników, niska estetyka przestrzeni - zniszczona infrastruktura kanalizacyjna (np. wpusty deszczowe) - brak dostosowania infrastruktury dla osób ze szczególnymi potrzebami - niedostosowanie funkcjonalne przestrzeni rynku
REALIZATOR	Gmina Rychtal
MIEJSCE REALIZACJI	Rynek w Rychtalu
OKRES REALIZACJI	2026 – 2035
WSKAŹNIKI	Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych (protokół zdawczo-odbiorczy)
WARTOŚĆ PROJEKTU I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Szacunkowa wartość projektu: 30 mln zł Potencjalne źródła finansowania: - Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 - Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę Klimat Środowisko 2021-2027 - środki krajowe (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowe Centrum Kultury, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolski Urząd Wojewódzki, BGK, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej)

CEL nr 2	Przyjazna przestrzeń dostosowana do uwarunkowań środowiskowych i potrzeb mieszkańców
TYP PROJEKTU	Projekt podstawowy
TYTUŁ	6) Rozbudowa ulic w miejscowości Rychtal
OPIS	Z inicjatywy mieszkańców projekt uwzględnia dostosowanie chodników dla osób z niepełnosprawnościami, naprawa chodników w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom ruchu pieszego naprawę dróg gminnych, dostosowanie wąskich ulic do bezpiecznego korzystania z nich przez ograniczenie a nawet zakaz parkowania samochodów blokujących przejazd tymi ulicami.

GRUPA DOCELOWA	Mieszkańcy
PROBLEMY NA JAKIE ODPOWIADA PROJEKT	• zły stan dróg gminnych • brak chodników na części ulic • wąskie ulice utrudniające przejazd • brak dostosowania chodników dla osób z niepełnosprawnościami
REALIZATOR	Gmina Rychtal
MIEJSCE REALIZACJI	Ulice wokół rynku w Rychtalu: • ulica Kępińska, • ulica Kręta, • ulica Krótka, • ulica Strumykowa - droga gminna składa się z trzech odcinków (pierwszy rozpoczyna swój bieg na skrzyżowaniu z ul. Kasztanową w km 0+000,00, a kończy swój bieg w km 0+162,78, drugi odcinek ul. Strumykowej rozpoczyna się w km 0+000 na skrzyżowaniu z ul. Namysłowską i biegnie do skrzyżowania z ul. Kasztanową na długości 69,98m, trzeci odcinek ul. Strumykowej rozpoczyna się w km 0+000,00 na skrzyżowaniu ul. Rynek i ul. Okólnej i kończy na skrzyżowaniu z ul. Strumykową w km 0+040,72, czwarty odcinek ul. Strumykowej rozpoczyna się w km 0+000,00 na skrzyżowaniu z ul. Krótką i kończy na skrzyżowaniu z ul. Kasztanową w km 0+043,85), • ulica Kasztanowa, • ulica Okólna - droga gminna składa się z trzech odcinków (pierwszy rozpoczyna swój bieg na skrzyżowaniu z ul. Rynek w km 0+000,00, a kończy swój bieg w km 0+046,55 na skrzyżowaniu z ul. Kasztanową, drugi odcinek rozpoczyna się od skrzyżowania ul. Okólnej z ul. Kasztanową, w km 0+000,00 kończy w km 0+070,95 na skrzyżowaniu ul. Okólna z ul. Kościelną, trzeci odcinek rozpoczyna na skrzyżowaniu ul. Rynek z ul. Kościelną w km 0+000,00 i kończy na skrzyżowaniu ul. Okólna z ul. Kościelną w km 0+043,50), • ulica Namysłowska droga gminna składa się z trzech odcinków (pierwszy rozpoczyna swój bieg na skrzyżowaniu z drogą krajową Nr 39 po stronie północnej w km 0+000,00, a kończy swój bieg na skrzyżowaniu z ul. Namysłowską w km 0+153,08, drugi odcinek rozpoczyna się na skrzyżowaniu drogi krajowej Nr 39 w km 0+000,00 i kończy na skrzyżowaniu z ul. Rynek w km 0+089,00, trzeci odcinek rozpoczyna się w km 0+000 na skrzyżowaniu z ul. Namysłowską i kończy w km 0+052,24 na skrzyżowaniu z ul. Rynek), • ulica Kościelna droga gminna składa się z czterech odcinków (pierwszy rozpoczyna się na skrzyżowaniu z ul. Namysłowską w km 0+000,00, a kończy w km 0+145,53 na skrzyżowaniu z ul. Kościelną, drugi odcinek rozpoczyna się od skrzyżowania z ul. Okólną w km 0+000,00, a kończy w km 0+070,25, trzeci odcinek

	rozpoczyna się na skrzyżowaniu z ul. Kościelną w km 0+000,00 i kończy na skrzyżowaniu z ul. Namysłowską w km 0+041,53, czwarty odcinek rozpoczyna się na skrzyżowaniu z ul. Kościelną w km 0+000,00 i kończy na skrzyżowaniu ul. Rynek z ul. Okólną w km 0+033,40).
OKRES REALIZACJI	2028 – 2035
WSKAŹNIKI	Długość rozbudowanych dróg gminnych
WARTOŚĆ PROJEKTU I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Szacunkowa wartość projektu: 30 mln zł Potencjalne źródła finansowania: • Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 • Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę Klimat Środowisko 2021-2027 • środki krajowe (Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolski Urząd Wojewódzki, BGK) • RLKS

CEL nr 2	Przyjazna przestrzeń dostosowana do uwarunkowań środowiskowych i potrzeb mieszkańców
TYP PROJEKTU	Projekt podstawowy
TYTUŁ	7) Adaptacja wieży ciśnień na wieżę widokową wraz z zagospodarowaniem terenu (usypanie góry na tor saneczkowy, pump track, nasadzenia, poligon, parking)
OPIS	Przedsięwzięcie polegać będzie na stworzeniu atrakcyjnego miejsca rekreacji na „rychtalskich błoniach”. Docelowo istniejąca wieża ciśnień zostanie zaadoptowana na wieżę widokową/ściankę wspinaczkową. Wykonana zostanie gruntowna modernizacja obiektu na podstawie projektu budowlanego. Dodatkowo planuje się zagospodarować teren przyległy: ukształtowanie terenu celem utworzenia góry saneczkowej/rowerowej oraz wykonanie nasadzeń (drzewa, krzewy ozdobne). Ponadto przedmiotowe miejsce zapewnią będzie parking dla osób chcących skorzystać ze ścieżki na 307.
GRUPA DOCELOWA	Mieszkańcy i turyści, rodziny z dziećmi, młodzież
PROBLEMY NA JAKIE ODPOWIADA PROJEKT	• niski poziom zazielenienia obszaru • brak atrakcyjnych miejsc rekreacji i wypoczynku • brak miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży • niewykorzystany potencjał turystyczny (zabytkowa wieża ciśnień, nieczynna linia kolejowa 307)
REALIZATOR	Gmina Rychtal
MIEJSCE REALIZACJI	Wieża ciśnień w Rychtalu wraz z bezpośrednim otoczeniem
OKRES REALIZACJI	2027 – 2035

WSKAŹNIKI	Liczba udostępnionej przestrzeni publicznej (protokół zdawczo-odbiorczy)
WARTOŚĆ PROJEKTU I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Szacunkowa wartość projektu: 5 mln zł Potencjalne źródła finansowania: • Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 • Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę Klimat Środowisko 2021-2027 • środki krajowe (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowe Centrum Kultury, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolski Urząd Wojewódzki, BGK, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) • RLKS

CEL nr 3	Rozwinięte usługi i handel, służące mieszkańcom i gościom pobudzające rozwój miasta
TYP PROJEKTU	Projekt podstawowy
TYTUŁ	8) Rynek Miejski – Pasaż Rychtalski
OPIS	Organizacja Pasażu Rychtalskiego w „starym” Rychtalu. Realizacja projektu umożliwi sprzedaż własnych produktów, wyrobów regionalnych i oferowania lokalnych usług. Pod względem architektonicznym projekt realizowany będzie z uwzględnieniem wymogów osób ze specjalnymi potrzebami, w szczególności w zakresie odpowiedniej szerokości przejść, niwelowania barier przestrzennych.
GRUPA DOCELOWA	Mieszkańcy, lokalni wystawcy
PROBLEMY NA JAKIE ODPOWIADA PROJEKT	• niska przedsiębiorczość i brak usług miastotwórczych (handlowych) • niska aktywność gospodarcza mieszkańców
REALIZATOR	Gmina Rychtal / Gminne Centrum Biblioteczno-Kulturalne
MIEJSCE REALIZACJI	Stary Rychtal
OKRES REALIZACJI	2025-2035
WSKAŹNIKI	Liczba wystawców biorących udział w wydarzeniu
WARTOŚĆ PROJEKTU I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Szacunkowa wartość projektu: 250 tys. zł Potencjalne źródła finansowania: • Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 • środki krajowe (Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolski Urząd Wojewódzki, BGK) • RLKS

CEL nr 3	Rozwinięte usługi i handel, służące mieszkańcom i gościom pobudzające rozwój miasta
TYP PROJEKTU	Projekt podstawowy
TYTUŁ	9) Stworzenie uwarunkowań do rozwoju usług miastotwórczych - remont lokali na nowe usługi publiczne
OPIS	Projekt zakłada utworzenie warunków do lokalizacji takich usług jak: kawiarnie, piekarnie, spółdzielnie socjalne w „starym” Rychtalu, głównie w Rynku, ale również w uliczkach przylegające do Rynku. W ramach projektu zostaną wyremontowane nieruchomości będące własnością Gminy Rychtal bądź zostanie udzielone dofinansowanie do remontów nieruchomości prywatnych ze środków zewnętrznych. Pomieszczenia będą spełniać wymogi projektowania uniwersalnego, zostaną dostosowane dla osób ze specjalnymi potrzebami.
GRUPA DOCELOWA	Mieszkańcy i turyści
PROBLEMY NA JAKIE ODPOWIADA PROJEKT	• niska przedsiębiorczość i brak usług miastotwórczych (np. kawiarnie, piekarnie, spółdzielnie socjalne) • niska jakość techniczna budynków
REALIZATOR	Gmina Rychtal / prywatni właściciele
MIEJSCE REALIZACJI	Stary Rychtal
OKRES REALIZACJI	2025-2035
WSKAŹNIKI	Liczba powstałych usług
WARTOŚĆ PROJEKTU I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Szacunkowa wartość projektu: 2 mln zł Potencjalne źródła finansowania: • Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 • Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę Klimat Środowisko 2021-2027 • środki krajowe, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolski Urząd Wojewódzki, BGK) • RLKS

CEL nr 4	Poprawa jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji poprzez działania zwiększające ekologiczną funkcjonalność obszaru
TYP PROJEKTU	Projekt podstawowy
TYTUŁ	10) Ogród Jordanowski
OPIS	Adaptacja terenu zielonego przy ulicy Ogrodowej pod Ogród Jordanowski (budowa alejek, oświetlenie, mała architektura, zagospodarowanie zieleni, częściowe ogrodzenie, plac zabaw) wraz z budową ścieżki pieszo-rowerowej. Zakres prac będzie zgodny z zasadami uniwersalnego projektowania oraz wymogami osób ze specjalnymi potrzebami.
GRUPA DOCELOWA	Mieszkańcy i turyści, rodziny z dziećmi, młodzież
PROBLEMY NA JAKIE ODPOWIADA PROJEKT	• niski poziom zazielenienia obszaru • brak miejsc spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi i młodzieży • niewystarczająca zielona infrastruktura
REALIZATOR	Gmina Rychtal
MIEJSCE REALIZACJI	Stary Rychtal – ul. Ogrodowa 12
OKRES REALIZACJI	2028-2030
WSKAŹNIKI	Liczba dostępnych dla mieszkańców terenów zielonych
WARTOŚĆ PROJEKTU I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Szacunkowa wartość projektu: 3 mln zł Potencjalne źródła finansowania: • Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 • Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę Klimat Środowisko 2021-2027 • środki krajowe (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowe Centrum Kultury, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolski Urząd Wojewódzki, BGK, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) • RLKS

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Rychtal na lata 2024-2035 opiera się na zasadzie kompleksowości, zintegrowania, koncentracji i komplementarności działań, aby skutecznie wyprowadzić obszar ze stanu kryzysowego. Poszczególne projekty wzajemnie się wspierają i uzupełniają, tworząc spójną całość.

Program obejmuje sekwencję zintegrowanych działań w sferach społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, angażując wielu interesariuszy, takich jak władze miasta, mieszkańców, przedsiębiorców i organizacje pozarządowe. Działania inwestycyjne, takie jak przebudowa rynku, utworzenie kina czy zagospodarowanie ogrodu jordanowskiego, są uzupełniane przez

działania społeczne, które mają na celu podniesienie jakości życia mieszkańców i zwiększenie stopnia integracji społecznej. Wspólna realizacja tych działań ma doprowadzić do wyprowadzenia obszaru ze stanu kryzysu i osiągnięcia założonej wizji funkcjonowania.

Komplementarność między projektami przejawia się w kilku wymiarach.

- Komplementarność przestrzenna.

Projekty są planowane w taki sposób, aby ich efekty wzajemnie się dopełniały w przestrzeni.

W ramach projektu nr 5 "Przebudowa płyty rynku miasta Rychtal, jako wizytówki gminy i miejsca integracji społecznej" zostanie odnowiona infrastruktura stanowiąca przestrzeń do realizacji projektów społecznych, takich jak "Organizacja cyklu wydarzeń aktywizujących mieszkańców Rychtala" (projekt nr 1) oraz "Aktywizacja Gminnego Koła Gospodyń Wiejskich, w kierunku produkcji zdrowej żywności i promocji lokalnych wyrobów kulinarnych" (projekt nr 2). W powiązaniu również z projektem nr 3 „Stworzenie siedziby Gminnego Centrum Bibliotecznego-Kulturalnego w Rychtalu” mają na celu budowanie kapitału społecznego i integrację mieszkańców, dostarczając im miejsca i okazji do wspólnych działań.

Odnowiony Rynek będzie również miejscem realizacji działań w ramach projektu nr 8 "Rynek Miejski – Pasaż Rychtański", umożliwiając sprzedaż lokalnych wyrobów i usług.

Podobnie, projekt nr 3 "Stworzenie siedziby Gminnego Centrum Bibliotecznego-Kulturalnego w Rychtalu", wspiera działania zaplanowane w ramach projektu nr 4 "Organizacja kina plenerowego w Rychtalu" oraz realizację wydarzeń w ramach projektu nr 2 (KGW) i projektu nr 1, zapewniając wspólną przestrzeń dla różnorodnych aktywności społeczno-kulturalnych. Nowa siedziba Centrum ma być również przestrzenią dla organizacji i instytucji, których działalność będzie się wzajemnie uzupełniać w budowaniu kapitału społecznego gminy.

- Komplementarność problemowa.

Projekty są powiązane problemowo, co oznacza, że ich realizacja ma prowadzić do efektu synergii, aktywizując różne grupy interesariuszy i rozwiązując zdiagnozowane problemy w wielu sferach.

Działania inwestycyjne, takie jak przebudowa rynku (projekt nr 5), remonty ulic (projekt nr 6), adaptacja wieży ciśnień (projekt nr 7) czy remont lokali na nowe usługi miastotwórcze (projekt nr 9), tworzą niezbędne uwarunkowania przestrzenne, poprawiają walory estetyczne miasta, stając się tym samym fundamentem dla rozwoju przedsiębiorczości, rozwój walorów turystycznych oraz prowadzenia działań budujących kapitał społeczny. Modernizacja

infrastruktury (projekty 5, 6) poprawia warunki dla rozwoju handlu i usług (projekty 8, 9), czyniąc obszar bardziej atrakcyjnym dla mieszkańców i przedsiębiorców.

Działania społeczne (np. projekt nr 1, 2, 3) koncentrują się na aktywizacji społecznej i integracji mieszkańców, wykorzystując unowocześnioną i zmodernizowaną przestrzeń miasta.

Angażowanie mieszkańców – Interesariuszy procesu rewitalizacji w działania ekologiczne, jak np. konkurs na ukwiecanie (projekt uzupełniający 2.1.4) jest komplementarny z tworzeniem zieleni w przestrzeniach publicznych w ramach projektów infrastrukturalnych.

Powstanie nowych terenów zielonych i promowanie zazieleniania przestrzeni publicznych poprawia jakość środowiska i estetykę, co z kolei zwiększa atrakcyjność miejsc spotkań i aktywności społecznych.

Z kolei projekty z zakresu ochrony środowiska, takie jak projekt nr 10 - stworzenie Ogrodu Jordanowskiego czy termomodernizacja budynków (projekt uzupełniający 4.1.1), wspierają poprawę jakości powietrza i zwiększają atrakcyjność terenów zielonych, co z kolei sprzyja integracji społecznej.

Nowe projekty są często zaprojektowane tak, aby rozwijać ofertę i wykorzystywać infrastrukturę częściowo już zmodernizowaną lub doposażoną w ramach wcześniejszych inicjatyw. Projekt "Stworzenie siedziby Gminnego Centrum Bibliotecznego-Kulturalnego w Rychtalu" (projekt nr 3) jest częściową kontynuacją działań w obrębie Gminnego Ośrodka Kultury, gdzie już wcześniej przeprowadzono modernizację sali widowiskowej.

4.3. Przedsięwzięcia uzupełniające

Cel 1. Zintegrowana społeczność lokalna zamieszkująca obszar rewitalizacji

1.1 Zaktywizowana społeczność lokalna – projekty uzupełniające

1. Wsparcie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w organizacji inicjatyw edukacyjnych, kulturalnych i sportowych oraz udział w zawodach i konkursach na szczeblu krajowym w celu integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz promocji gminy.
2. Utworzenie i prowadzenie klubów zainteresowań i sekcji sportowych obejmujących organizację klubu sportowego dla młodzieży i seniorów w wybranej dyscyplinie, stworzenie sekcji tanecznej (np. taniec ludowy) oraz sekcji koszykówki, organizacja corocznych turniejów sportowych dla dzieci i młodzieży, organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci z obszaru rewitalizacji.
3. Rychtański Targ Staroci - cykliczne spotkania mieszkańców: wymiana / sprzedaż
Celem działania jest integracja lokalna, wymiana doświadczeń, wspomnień.
4. Klub integracji seniorów.

Cel 2. Przyjazna przestrzeń dostosowana do uwarunkowań środowiskowych i potrzeb mieszkańców

2.1 Dostępna, estetyczna i atrakcyjna przestrzeń publiczna dostosowana do współczesnych standardów środowiskowych – projekty uzupełniające

1. Utworzenie wraz z mieszkańcami i artystami miejsca pamięci narodowej na Rynku.
2. Ustawienie pomnika Nepomucena na Rynku.
3. Budowa ścieżki pieszo-rowerowej na 307 oraz innych ścieżek rowerowych wraz z organizacją rajdów rowerowych.
4. Konkurs dla mieszkańców obszaru rewitalizacji na najpiękniej ukwiecone obejście, okiennicę, balkon. Promocji konkursu będzie towarzyszyć rozdawanie mieszkańcom sadzonek / donic. Celem konkursu jest zazielenianie miasta oraz aktywizacja mieszkańców.
5. Dobudowa szybu windowego do budynku Urzędu Miejskiego Gminy Rychtal.
6. Budowa parkingu przy ulicy Namysłowskiej na 30 miejsc parkingowych (dz. Nr 82/2 i 83).

Cel 3. Rozwinięte usługi i handel, służące mieszkańcom i gościom pobudzające rozwój miasta – projekty uzupełniające

3.1 Rozwój usług, w tym gastronomicznych, dla mieszkańców i turystów

3.2 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej

1. Remont byłej stacji kolejowej wraz z pawilonem w Rychtalu i zagospodarowaniem terenu.
2. Organizacja wraz z Urzędem Pracy cyklicznych szkoleń i warsztatów dotyczących zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.
3. Organizacja szkoleń w zakresie pozyskiwania dotacji na otwarcie i rozwój działalności gospodarczej we współpracy z LGD Wrota Wielkopolski.
4. Wspólna promocja lokalnych produktów takich jak kaczka i kaszanka rychtańska na większych targach i imprezach. Organizacja wspólnych wyjazdów na targi ekologicznej żywności.
5. Nawiązanie współpracy i budowa sieci współpracy z gminami w podobnej sytuacji społeczno-gospodarczej.
6. Warsztaty i szkolenia, kursy zawodowe dla pracowników wiodących i najbardziej pożądanym branż w obszarze rewitalizacji (bram, ogrodzenia, obróbki metalu, budownictwo, spawanie, kowalstwo artystyczne, krawiectwo, tapicerstwo).
7. Spotkania dzieci i młodzieży z przedsiębiorcami i specjalistami, którym udało się osiągnąć sukces.
8. Warsztaty i szkolenia dotyczące możliwości produkcji zdrowej żywności i ekologicznego rolnictwa – edukacyjne wyjazdy dla dzieci i seniorów.

Cel 4 Poprawa jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji poprzez działania zwiększające ekologiczną funkcjonalność obszaru

4.1. Ograniczenie niskiej emisji, niwelowanie czynników wpływających negatywnie na środowisko naturalne

4.2. Rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury

4.3. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców

1. Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego Gminy Rychtal.
2. Remont elewacji zabytkowych kamienic wraz z pokryciem dachowym w centrum miasta Rychtal.
3. Poprawa stanu istniejących stref zieleni - nasadzenia drzew, krzewów, kwiatów, ogrody deszczowe zielone przystanki, mała architektura, tablice w różnych lokalizacjach.

4. Podnoszenie świadomości i wiedzy mieszkańców na temat ekologii – organizacja wydarzeń, konkursów, warsztatów podnoszących wiedzę na temat ekologii.
5. Wymiana źródeł ciepła w strefie „starego” i części „nowego” Rychtala.
6. Remont przebudowa i termomodernizacja budynku przy ul Rynek 12.

Projekty uzupełniające stanowią kontynuację realizacji projektów podstawowych, wykorzystując ich potencjał i efekty działań, wspierając wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego.

Projekty podstawowe w ramach celu nr 1: Zintegrowana społeczność lokalna zamieszkująca obszar rewitalizacji koncentrują się na aktywizacji mieszkańców, rozwoju oferty kulturalno-społecznej oraz stworzeniu nowoczesnej infrastruktury.

Projekty uzupełniające wspierają te działania poprzez:

- Wsparcie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w organizacji inicjatyw edukacyjnych, kulturalnych i sportowych.
Uzupełnia podstawowe projekty aktywizacyjne (np. projekt 1) poprzez angażowanie kolejnych grup i instytucji w życie społeczne, promując jednocześnie gminę i integrację mieszkańców.
- Utworzenie i prowadzenie klubów zainteresowań i sekcji sportowych.
Bezpośrednio odpowiada na zdiagnozowany brak miejsc spędzania czasu wolnego różnych grup społecznych. Działania te (np. organizacja turniejów, zajęcia pozalekcyjne) wzmacniają aktywność społeczną i mogą wykorzystywać nowo powstałą infrastrukturę, m. in. w ramach Gminnego Centrum Bibliotecznego-Kulturalnego (projekt 3).
- Rychtalski Targ Staroci - cykliczne spotkania mieszkańców.
Przyczynia się do integracji lokalnej i wymiany doświadczeń, komplementując projekt podstawowy "Rynek Miejski – Pasaż Rychtalski" (projekt nr 8), który również ma na celu ożywienie Rynku i stworzenie przestrzeni do wymiany produktów regionalnych.
- Klub integracji seniorów.
Bezpośrednio wypełnia lukę w ofercie dla osób starszych. Kluby Seniora mają znaleźć swoją siedzibę w nowym Centrum, co stanowi połączenie infrastruktury z działalnością społeczną.

Główne projekty podstawowe w ramach celu nr 2 Przyjazna przestrzeń dostosowana do uwarunkowań środowiskowych i potrzeb mieszkańców skupiają się na poprawie estetyki, funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznej.

Projekty uzupełniające rozszerzają te działania:

- Utworzenie wraz z mieszkańcami i artystami miejsca pamięci narodowej na Rynku oraz Ustawienie pomnika Nepomucena na Rynku: Wzbogacają estetykę

i historyczny charakter Rynku (projekt 5), wspierając jego rolę jako wizytówki gminy i miejsca integracji społecznej.

- Budowa ścieżki pieszo-rowerowej na 307 oraz innych ścieżek rowerowych wraz z organizacją rajdów rowerowych.
Przedsięwzięcie jest bezpośrednio powiązane z projektem nr 7 (Adaptacja wieży ciśnień na wieżę widokową), poprzez zwiększenie potencjału rekreacyjnego i turystycznego obszaru, odpowiadając na problem braku atrakcyjnych miejsc rekreacji, a także zapewnienie parkingu dla osób korzystających ze "ścieżki na 307".
- Dobudowa szybu windowego do budynku Urzędu Miejskiego Gminy Rychtal. Bezpośrednio adresuje zdiagnozowany problem braku dostosowania infrastruktury dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym barier architektonicznych w Urzędzie Miejskim. Wzmacnia tym samym cel "Dostępna, estetyczna i atrakcyjna przestrzeń publiczna dostosowana do współczesnych standardów komunikacyjnych, środowiskowych, estetycznych oraz dostępności".
- Budowa parkingu przy ulicy Namysłowskiej na 30 miejsc parkingowych. Poprawia dostępność i funkcjonalność obszaru rewitalizacji, szczególnie w kontekście przebudowy Rynku (projekt 5) i rozbudowy ulic (projekt 6), które mają na celu unowocześnienie standardów komunikacyjnych.

Cel 3: Rozwinięte usługi i handel, służące mieszkańcom i gościom pobudzające rozwój miasta ma zostać osiągnięty dzięki realizacji projektów podstawowych polegających na uruchomieniu rynku miejskiego (Pasaż Rychtalski - projekt 8) oraz stworzeniu uwarunkowań do rozwoju usług miastotwórczych - remont lokali na nowe usługi publiczne (projekt 9). Ich celem jest pobudzenie aktywności gospodarczej i przywrócenie usług w centrum miasta, w odpowiedzi na niską przedsiębiorczość i brak usług miastotwórczych. Projekty uzupełniające wzmacniają te działania poprzez:

- Remont byłej stacji kolejowej wraz z pawilonem w Rychtalu z zagospodarowaniem terenu.
Może służyć jako przestrzeń dla nowych usług lub działalności turystycznej, wykorzystując potencjał nieczynnej linii kolejowej 307.
- Organizacja wraz z Urzędem Pracy cyklicznych szkoleń i warsztatów dotyczących zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz Organizacja szkoleń w zakresie pozyskiwania dotacji na otwarcie i rozwój działalności gospodarczej. Są to kluczowe działania miękkie, bezpośrednio komplementarne z projektem nr 9. Zapewniają mieszkańcom niezbędne umiejętności i wiedzę do otwierania własnych firm (np. kawiarni, piekarni), które mogłyby funkcjonować w remontowanych lokalach.

- Wspólna promocja lokalnych produktów takich jak kaczka i kaszanka rychtalska. Wspiera rozwój lokalnej gospodarki i kreowanie "marki gminy", co jest komplementarne z możliwościami sprzedaży tych produktów np. w ramach "Pasażu Rychtalskiego" (projekt 8).
- Warsztaty i szkolenia, kursy zawodowe dla pracowników wiodących i najbardziej pożądanych branż. Zwiększają kwalifikacje lokalnej siły roboczej, wspierając rozwój istniejących i nowych przedsiębiorstw.
- Spotkania dzieci i młodzieży z przedsiębiorcami i specjalistami. Działanie edukacyjne, które ma na celu budowanie postaw przedsiębiorczych od najmłodszych lat, wspierając długoterminowy rozwój gospodarczy obszaru.
- Warsztaty i szkolenia dotyczące możliwości produkcji zdrowej żywności i ekologicznego rolnictwa. Komplementarne z projektem nr 2 (Aktywizacja Gminnego Koła Gospodyń Wiejskich) oraz pośrednio z otwieraniem nowych usług gastronomicznych (projekt 9) poprzez dostarczanie lokalnych, zdrowych produktów.

Głównym projektem podstawowym w ramach celu nr 4 Poprawa jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji poprzez działania zwiększające ekologiczną funkcjonalność obszaru jest Ogród Jordanowski (projekt 10), którego istotą jest rozwój zielonej infrastruktury.

Projekty uzupełniające rozszerzają działania środowiskowe i techniczne:

- Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego Gminy Rychtal, Remont elewacji zabytkowych kamienic wraz z pokryciem dachowym w centrum miasta Rychtal oraz Remont przebudowa i termomodernizacja budynku przy ul Rynek 12. Projekty te bezpośrednio odpowiadają na problem złego stanu technicznego budynków i zanieczyszczenia powietrza spowodowanego nieefektywnymi źródłami ciepła. Wspierają poprawę efektywności energetycznej i estetyki zabudowy.
- Poprawa stanu istniejących stref zieleni - nasadzenia drzew, krzewów, kwiatów, ogrody deszczowe, zielone przystanki. Jest ściśle powiązany z projektem nr 10 (Ogród Jordanowski), rozszerzając działania na cały obszar rewitalizacji i wprowadzając nowoczesne rozwiązania jak ogrody deszczowe, co odpowiada na problem niskiego poziomu zazielenienia.
- Podnoszenie świadomości i wiedzy mieszkańców na temat ekologii. Działanie miękkie, wspierające ogólny cel poprawy jakości środowiska poprzez edukację i aktywizację mieszkańców w zakresie proekologicznym.
- Wymiana źródeł ciepła w strefie „starego” i części „nowego” Rychtala. Jest to kluczowe działanie bezpośrednio odpowiadające na problem niskiej emisji

i zanieczyszczenia powietrza wynikającego z dominacji starych pieców węglowych.

Wszystkie te powiązania odzwierciedlają zintegrowany charakter Gminnego Programu Rewitalizacji, gdzie różnorodne interwencje w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej wzajemnie się uzupełniają, prowadząc do kompleksowej odnowy obszaru.

7. Szacowane ramy finansowe Programu

Realizacja programu wymaga zaangażowania znacznych środków finansowych zarówno publicznych jak i prywatnych. Jest to też duże wyzwanie organizacyjne. Aby osiągnąć zakładane cele programu konieczne jest stworzenie realnych ram finansowych, a tym samym zidentyfikowanie źródeł finansowania przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających.

Uwzględniając zasadę partnerstwa i partycypacji w realizacji programu samorząd lokalny angażuje także na poziomie operacyjnym podmioty spoza sfery finansów publicznych m.in. organizacje pozarządowe, przedsiębiorców, a tym samym zwiększa szanse i możliwości finansowania działań z wielu różnych źródeł. Działanie takie zwiększa szansę powodzenia realizacji założonych celów procesu rewitalizacji.

Źródłami finansowania działań rewitalizacyjnych w ramach programu będą:

- środki publiczne gminy Rychtal
- Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027
- Fundusze Europejskie z programów krajowych, m.in. z Funduszu Europejskiego na Infrastrukturę Klimat Środowisko 2021-2027
- Wojewódzki i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- inne dostępne publiczne środki finansowe
- prywatne środki finansowe zaangażowanych interesariuszy.

Środki finansowe na realizację planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostaną zabezpieczone w budżecie gminy Rychtal oraz w Wieloletniej Prognozie Finansowej, zgodnie z harmonogramem realizacji kolejnych projektów.

Szacunkowa wartość zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych opiewa na sumę 98,925 mln zł. Bardziej szczegółowe wartości przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 26. Szacowane ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji Rychtała

rodzaj przedsięwzięć	szacunkowa wartość przedsięwzięć w PLN	wkład własny finansowy w PLN		wartość dofinansowania w PLN	
		środki publiczne	środki prywatne	środki krajowe	programy i fundusze UE
priorytetowe	85 690 000,0	12 816 000,0	780 000,0	15 214 000,0	56 880 000,0
uzupełniające	12 935 000,0	2 463 000,0	1 194 000,0	6 687 000,0	2 451 000,0
SUMA	98 625 000,0	15 279 000,0	1 974 000,0	21 901 000,0	59 331 000,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Rychtał.

Tabela 27. Szacowane ramy finansowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych

rodzaj przedsięwzięć	szacunkowa wartość przedsięwzięć w PLN	wkład własny finansowy w PLN		wartość dofinansowania w PLN	
		środki publiczne	środki prywatne	środki krajowe	programy i fundusze UE
Cel 1.Zintegrowana społeczność lokalna zamieszkująca obszar					
przedsięwzięcia priorytetowe	15 440 000,0	1 566 000,0	780 000,0	164 000,0	12 930 000,0
Organizacja cyklu wydarzeń aktywizujących mieszkańców Rychtała	240 000,0	36 000,0	0,0	84 000,0	120 000,0
Aktywizacja Gminnego Koła Gospodyń Wiejskich	120 000,0	18 000,0	18 000,0	24 000,0	60 000,0
Stworzenie siedziby Gminnego Centrum Bibliotecznego-Kulturalnego w Rychtału	15 000 000,0	1 500 000,0	750 000,0	0,0	12 750 000,0
Organizacja kina plenerowego w Rychtału	80 000,0	12 000,0	12 000,0	56 000,0	0,0
przedsięwzięcia uzupełniające	740 000,0	194 000,0	168 000,0	378 000,0	0,0
Wsparcie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w organizacji inicjatywy edukacyjnych	240 000,0	72 000,0	96 000,0	72 000,0	0,0
Utworzenie i prowadzenie klubów zainteresowań i sekcji sportowych	240 000,0	72 000,0	72 000,0	96 000,0	0,0
Klub integracji seniorów	160 000,0	20 000,0	0,0	140 000,0	0,0
Rychtałski Targ Staroci	100 000,0	30 000,0	0,0	70 000,0	0,0

Cel 2. Przyjazna przestrzeń dostosowana do uwarunkowań środowiskowych i potrzeb mieszkańców					
przedsięwzięcia priorytetowe	65 000 000,0	9 750 000,0	0,0	13 500 000,0	41 750 000,0
Przebudowa płyty rynku miasta Rychtal, jako wizytówki gminy i miejsca integracji społecznej	30 000 000,0	4 500 000,0	0,0	0,0	25 500 000,0
Rozbudowa ulic w miejscowości Rychtal	30 000 000,0	4 500 000,0	0,0	13 500 000,0	12 000 000,0
Adaptacja wieży ciśnień na wieżę widokową wraz z zagospodarowaniem terenu	5 000 000,0	750 000,0	0,0	0,0	4 250 000,0
przedsięwzięcia uzupełniające	2 810 000,0	855 000,0	0,0	1 290 000,0	665 000,0
Utworzenie wraz z mieszkańcami i artystami miejsca pamięci narodowej na Rynku	50 000,0	50 000,0	0,0	0,0	0,0
Ustawienie pomnika Nepomucena na Rynku	100 000,0	100 000,0	0,0	0,0	0,0
Budowa ścieżki pieszo-rowerowej na 307	500 000,0	75 000,0	0,0	0,0	425 000,0
Konkurs dla mieszkańców obszaru rewitalizacji na najpiękniej ukwiecone obejście, okiennicę, balkon	60 000,0	60 000,0	0,0	0,0	0,0
Dobudowa szybu windowego do budynku Urzędu Miejskiego w Rychtalu	600 000,0	120 000,0	0,0	240 000,0	240 000,0
Budowa parkingu przy ulicy Namysłowskiej na 30 miejsc parkingowych (dz. Nr 82/2 i 83)	1 500 000,0	450 000,0	0,0	1 050 000,0	0,0
Cel 3. Rozwinięte usługi i handel, służące mieszkańcom i gościom pobudzające rozwój miasta					
przedsięwzięcia priorytetowe	2 250 000,0	1 050 000,0	0,0	200 000,0	1 000 000,0
Rynek Miejski - Pasaż Rychtański	250 000,0	50 000,0	0,0	0,0	200 000,0
Stworzenie uwarunkowań do rozwoju usług miastotwórczych	2 000 000,0	1 000 000,0	0,0	200 000,0	800 000,0
przedsięwzięcia uzupełniające	2 225 000,0	385 000,0	26 000,0	79 000,0	1 735 000,0

Remont byłej stacji kolejowej wraz z pawilonem w Rychtalu i zagospodarowaniem terenu	2 000 000,0	300 000,0	0,0	0,0	1 700 000,0
Organizacja wraz z Urzędem Pracy cyklicznych szkoleń i warsztatów	50 000,0	10 000,0	0,0	40 000,0	0,0
Organizacja szkoleń w zakresie pozyskiwania dotacji na otwarcie i rozwój działalności gospodarczej	30 000,0	24 000,0	6 000,0	0,0	0,0
Wspólna promocja lokalnych produktów takich jak kaczka i kaszanka rychtalska	20 000,0	6 000,0	0,0	14 000,0	0,0
Nawiązanie współpracy i budowa sieci współpracy z gminami w podobnej sytuacji społeczno-gospodarczej	20 000,0	20 000,0	0,0	0,0	0,0
Warsztaty i szkolenia, kursy zawodowe dla pracowników wiodących i najbardziej pożądanym branż w obszarze rewitalizacji	50 000,0	10 000,0	5 000,0	0,0	35 000,0
Spotkania dzieci i młodzieży z przedsiębiorcami i specjalistami	5 000,0	5 000,0	0,0	0,0	0,0
Warsztaty i szkolenia dotyczące możliwości produkcji zdrowej żywności i ekologicznego rolnictwa	50 000,0	10 000,0	15 000,0	25 000,0	0,0
Cel 4 Poprawa jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji poprzez działania zwiększające ekologiczną funkcjonalność obszaru					
przedsięwzięcia priorytetowe	3 000 000,0	450 000,0	0,0	1 350 000,0	1 200 000,0
Ogród Jordanowski	3 000 000,0	450 000,0	0,0	1 350 000,0	1 200 000,0
przedsięwzięcia uzupełniające	7 160 000	1 029 000	1 000 000	4 940 000	51 000
Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego Gminy Rychtal	1 200 000,0	180 000,0	0,0	1 020 000,0	0,0
Remont elewacji zabytkowych kamienic wraz z pokryciem dachowym w centrum miasta Rychtal	4 000 000,0	800 000,0	800 000,0	2 400 000,0	0,0

Poprawa stanu istniejących stref zieleni	200 000,0	40 000,0	0,0	160 000,0	0,0
Podnoszenie świadomości i wiedzy mieszkańców na temat ekologii	60 000,0	9 000,0	0,0	0,0	51 000,0
Wymiana źródeł ciepła w strefie starego i części nowego Rychtała	1 000 000,0	0,0	200 000,0	800 000,0	0,0
Remont przebudowa i termomodernizacja budynku przy ul Rynek 12	700 000,0	0,0	0,0	560 000,0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Rychtal.

8. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach dotyczących zasobu mieszkaniowego

Dokumentami regulującymi zasady prowadzenia polityki mieszkaniowej w gminie Rychtal są:

- Uchwała nr LVII/360/2023 Rady Gminy Rychtal z dnia 28 lutego 2023 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Rychtal w latach 2023-2027
- Uchwała nr LXXI/439/2024 Rady Gminy Rychtal z dnia 26 lutego 2024 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach treningowych i wspomaganych.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie leży w zakresie właściwości gminy i jest jej zadaniem własnym. Gmina, nałożone na nią zadania z zakresu rewitalizacji, powinna realizować w sposób zapobiegający wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji z możliwości korzystania z pozytywnych efektów procesu rewitalizacji. W szczególności dotyczy to warunków korzystania z gminnego zasobu mieszkaniowego.

Dodatkowe wymagania nakłada również ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

Uchwalenie gminnego programu rewitalizacji powoduje konieczność uwzględnienia działań zmierzających do zapobiegania wykluczenia mieszkańców obszaru rewitalizacji z możliwości korzystania z pozytywnych efektów procesu rewitalizacji, w szczególności w zakresie polityki czynszowej.

Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Rychtal na lata 2023-2027 określa podstawowe zasady gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminnym, tworząc warunki do racjonalnego gospodarowania i zaspokajania potrzeb mieszkaniowych zgodnie z preferencjami, aspiracjami i możliwościami ekonomicznymi gospodarstw domowych oraz tworzenia warunków zapewniających niezbędną dbałość o istniejący zasób mieszkaniowy, stanowiący istotną część majątku Gminy.

Gmina posiada 17 lokali mieszkalnych, z czego 6 lokali mieści się na obszarze rewitalizacji. Są to lokale z okresu międzywojennego i starsze. Stan techniczny tych lokali oceniany jest jako średni. Przewiduje się wykonanie bieżących prac remontowych w miarę potrzeb i na podstawie przeglądów okresowych, zapewniających poprawę bezpieczeństwa budynków i ich mieszkańców.

Podstawowym źródłem ciepła w tych lokalach są piece kaflowe. Należy zatem dążyć do wymiany węglowych źródeł ciepła, wspierając tym samym poprawę jakości powietrza i środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji. W przypadku dokonania modernizacji źródeł ogrzewania i wprowadzenia centralnego ogrzewania lokalu możliwa

będzie utrata 5% wartości użytkowej lokalu, co spowoduje potencjalny wzrost czynszu najmu lokalu.

Gmina będzie dążyć do sprzedaży starej substancji mieszkaniowej, za wyjątkiem lokali socjalnych. Nie przewiduje się również budowy nowych mieszkań komunalnych. Do roku 2027 gmina nie przewiduje wykonania kapitalnych remontów budynków i lokali mieszkalnych, z którymi wiąże się konieczność zapewnienia lokali zamiennych najemcom na czas remontu.

Sposób prowadzenia polityki mieszkaniowej w gminie Rychtal nie będzie zatem wpływał na wykluczenie mieszkańców obszaru rewitalizacji z możliwości korzystania z pozytywnych efektów procesu rewitalizacji.

W okresie obowiązywania Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Rychtal, tj. w latach 2023-2027 nie występuje konieczność zmiany tej uchwały.

9. Mechanizm partycypacji społecznej

9.1. Partycypacja społeczna na etapie przygotowywania programu

Aby zapewnić jak najszerszy udział społeczności lokalnej w procesie planowania strategicznego, zastosowano różnorodne metody włączenia interesariuszy obejmujące zarówno informowanie o podejmowanych działaniach, konsultowanie jak i kreowanie rozwiązań i podejmowanie decyzji przez lokalną społeczność. Na wstępnym etapie przeprowadzono konsultacje projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Rychtal. Odbyty się one w dniach od 26 maja 2022 r. do 25 czerwca 2022 roku. Gmina Rychtal w oparciu o pozyskane dane opracowała i przedłożyła pod konsultacje społeczne projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Podstawą do wyznaczenia tych obszarów była „Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla gminy Rychtal”.

O prowadzonych konsultacjach społecznych i organizowanych spotkaniach w ramach konsultacji poinformowano opinię publiczną poprzez zamieszczenie obwieszczenia w Biuletynie Informacji Publicznej. Zaproszenie do udziału w konsultacjach społecznych projektu uchwały oraz informacje o formach konsultacji zamieszczono na <https://bip.rychtal.pl/>. Konsultacje społeczne zostały przeprowadzone w następujących formach:

- za pomocą środków komunikacji elektronicznej na adres e-mail: ug@ugrychtal.pl,
- poprzez przesłanie formularza konsultacyjnego uwag w ramach konsultacji społecznych,
- poprzez pobranie formularza konsultacyjnego w formie elektronicznej lub osobiście w siedzibie Urzędu Miejskiego Gminy Rychtal i przesłanie go na adres: Urząd Miejski Gminy Rychtal, dostarczenie go osobiście do lub wrzucenie do urny znajdującej się w siedzibie Urzędu Miejskiego Gminy Rychtal,
- uczestnicy konsultacji mieli możliwość złożenia uwag do projektu uchwały w formie ustnej podczas dyżuru eksperckiego,
- odbyły się także 3 spotkania konsultacyjne.

Na etapie opracowania Gminnego Programu rewitalizacji mieszkańcy i interesariusze byli na bieżąco informowani o postępach prac i odbywających się spotkaniach poprzez stronę internetową <https://bip.rychtal.pl>.

Dnia 24.01.2024 roku odbyło się spotkanie wprowadzające do tematu rewitalizacji i przybliżające ideę komitetu rewitalizacji. Następnie 31.01. 2024 roku miały miejsce warsztaty strategiczne dla mieszkańców, na których zostały wypracowane elementy wizji obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, celów oraz pomysły na projekty, które zostały następnie opracowane w formie fiszek i włączone do Gminnego Programu Rewitalizacji.

Mieszkańcy przez cały okres opracowania projektów, mieli możliwość zgłaszania swoich pomysłów w formie elektronicznej, papierowej oraz ustnej do Urzędu Miejskiego Gminy Rychtal.

Konsultacje społeczne projektu GPR zostały przeprowadzone w dniach od 28 maja 2024 r. do 02 lipca 2024 r. O ich organizacji poinformowano opinię publiczną w następujących formach:

- poprzez zamieszczenie obwieszczenia w Biuletynie Informacji Publicznej.
- zamieszczając ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w gminie Rychtal
- przez zmieszczenie w prasie (Radio SUD)

Uczestnicy konsultacji mieli możliwość złożenia uwag do projektu uchwały:

- za pomocą środków komunikacji elektronicznej na adres e-mail,
- poprzez przesłanie formularza konsultacyjnego uwag w ramach konsultacji społecznych,
- poprzez wypełnienie ankiety internetowej,
- przez przesłanie wypełnionego formularza konsultacyjnego na adres Urzędu Gminy,
- w postaci papierowej przez dostarczenie osobiście do siedziby Urzędu Gminy Rychtal.

Ponadto odbyło się spotkanie konsultacyjne 12 czerwca 2024 r. o godzinie 16:00 w Gminnym Centrum Biblioteczno-Kulturalnym w Rychtalu przy ul. Ogrodowej 12. Wzięło w nim udział 15 osób.

Szczegóły dotyczące liczby osób i zestawienie zgłoszonych uwag oraz sposób ich uwzględnienia zostały zaprezentowane w raporcie z przeprowadzonych konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Rychtal na lata 2024-2035.⁹

W konsultacjach wzięły udział osoby reprezentujące różne środowiska w tym partnerzy społeczno-gospodarczy, podmioty reprezentujący społeczeństwo obywatelskie,

⁹ <https://bip.rychtal.pl/5740/konsultacje-spoeczne-gminny-program-rewitalizacji.html>

podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w tym w tym przedstawiciele organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, jednostek edukacyjnych, mieszkańcy, przedsiębiorcy lokalni. Grupy te zostaną zaangażowane także na kolejnych etapach czyli wdrażania i ewaluacji programu.

9.2. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania programu

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji będzie kolejnym etapem, na którym powinno być realizowane włączenie społeczne.

Na poziomie zarządczym społeczność lokalna powinna być systematycznie informowana o stopniu realizacji GPR-u i osiągniętych rezultatach oraz celach. Informacje te mogą być przekazywane społeczności lokalnej poprzez roczne komunikaty na podstawie przyjętych sprawozdań, jak również stanowić część raportów o stanie gmin podawanych corocznie do wiadomości publicznej przez władze lokalne.

W trakcie wdrażania zaplanowanych projektów istotnym elementem jest uspołecznienie tego procesu, w szczególności w zakresie wypracowania wraz ze społecznością lokalną koncepcji ostatecznego kształtu przedsięwzięć. Partycypacyjny proces planowania pozwoli na ściślejsze i bardziej trafne dopasowanie projektu do realnych potrzeb jego odbiorców.

Zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne mogą wymagać opracowań eksperckich oraz przeprowadzenia konsultacji społecznych dostosowanych do charakteru projektów. Mogą to być spotkania informacyjno-konsultacyjne, warsztaty, spacerowe badania, ankiety, sondy itp. Będą w nie zaangażowani nie tylko mieszkańcy, ale także partnerzy społeczno-gospodarczy, reprezentanci społeczeństwa obywatelskiego, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska i podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych oraz równości płci i niedyskryminacji.

Ważną rolę na tym etapie będzie odgrywać komitet rewitalizacji mający głos doradczy w procesie wdrażania, a także mogący np. sygnalizować potrzebę bieżącego przeglądu realizowanych zadań czy wręcz zasugerować potrzebę aktualizacji dokumentu.

Reasumując udział mieszkańców na etapie realizacji strategii będzie przyjmował różne formy: od bardziej biernych polegających na komunikowaniu zagadnień, informowaniu o kolejnych etapach, po bardziej czynne, np. spotkania, dialog, pozyskiwanie informacji, wypracowywanie koncepcji, programu funkcjonalnego. Wybór stosownych działań włączających społeczność lokalną spośród szerokiego katalogu możliwości, będzie zależał od etapu wdrażania poszczególnych projektów. Za działania zwiększające partycypację społeczną odpowiedzialna będzie przede wszystkim gmina we współpracy z partnerem i komitetem rewitalizacji

10. Zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji

Na etapie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji zostaną wykorzystane istniejące już struktury zarządcze utworzone na etapie przystąpienia do przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji. A zatem zgodnie z zarządzeniem Wójta Gminy Rychtal został powołany **Zespół zadaniowy ds. rewitalizacji** (Zarządzenie Nr 53/2021 Wójta Gminy Rychtal z dnia 26-08-2021 w sprawie powołania zespołu zadaniowego ds. rewitalizacji). Jego prace będą kontynuowane, a do jego zadań będzie należał między innymi nadzór nad wdrażaniem działań/projektów rewitalizacyjnych.

Zespół będzie pracował na protokołowanych posiedzeniach zwoływanych w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na kwartał. Podjęcie decyzji przez Zespół będzie następowało w drodze jawnego głosowania. Zespołem będzie kierować Przewodniczący Zespołu, a podczas jego nieobecności Zastępca Przewodniczącego Zespołu. W pracach Zespołu będzie mogła brać udział, z głosem doradczym, osoba zaproszona przez Przewodniczącego Zespołu.

Zespół składa się z Przewodniczącego, Zastępcy, Sekretarza oraz Członków i należą do niego przedstawiciele administracji samorządowej, rady gminy, oraz jednostek takich jak Gminne Centrum Biblioteczno-Kulturalne, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Usług Wspólnych itd.

Do zadań Przewodniczącego Zespołu będzie należało w szczególności koordynowanie prac Zespołu, zwoływanie posiedzeń, określanie harmonogramu podejmowanych prac i terminarza przygotowywania niezbędnych materiałów oraz przedstawianie wyników prac Zespołu Burmistrzowi Gminy Rychtal. Przewodniczącym Zespołu będzie osoba z Urzędu Miejskiego Gminy Rychtal

Sekretarz Zespołu będzie odpowiedzialny za prowadzenie dokumentacji prac Zespołu, korespondencję, powiadamianie Członków Zespołu i osoby zaproszone o posiedzeniach Zespołu, przekazywanie zadania Członkom Zespołu i egzekwowanie ich wykonania oraz przekazywanie wyników prac Przewodniczącemu Zespołu.

Członkowie Zespołu będą dostarczali informacji o realizacji przedsięwzięć, stanie ich zaawansowania, efektach, aspektach ich realizacji, osiągniętych celach i wskaźnikach w zakresie odpowiednim do posiadanych przez Członków Zespołu kompetencji i odpowiedzialności wynikających z pełnionych funkcji. Będą także zobowiązani do gromadzenia i analizy informacji o działaniach rewitalizacyjnych podejmowanych przez komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego Gminy Rychtal i jednostki organizacyjne, które reprezentują oraz informowania o barierach i zagrożeniach dotyczących tych działań. Członkowie będą przekazywać dane do opracowywania wskaźników. Ponadto będą wykonywać zadania ustalone przez Przewodniczącego Zespołu lub przyjęte na

posiedzeniu Zespołu, przekazywać wyniki swoich prac Przewodniczącemu Zespołu i Sekretarzowi Zespołu, będą uczestniczyć we wskazanych posiedzeniach Zespołu i innych gremiach związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji.

Obsługę administracyjno-organizacyjną Zespołu zapewni Referat Organizacyjny i Spraw Obywatelskich.

Ważną rolę we wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji będzie pełnił także komitet rewitalizacji. Będzie on stanowił forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz będzie pełnił funkcję opiniotawczą-doradczą burmistrza. Za organizację prac Komitetu Rewitalizacji będzie odpowiadał burmistrz.

W dniu 12 września 2024 r. Rada Miejska Gminy Rychtal podjęła uchwałę nr IX/45/2024 w sprawie określenia zasad wyznaczenia składu oraz działania Komitetu Rewitalizacji.

10.1. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z pismem nr WOO-III.410.538.2024.MM2 z dnia 06.11.2024 Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko nie jest wymagane.

Zgodnie z pismem z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu (nr DN-NS.9011.873.2024 z dnia 22 lipca 2024 roku) projekt dokumentu „Gminny Program Rewitalizacji Gminy Rychtal na lata 2024-2035” został zaopiniowany pozytywnie.

10.2. Ramowy harmonogram realizacji Programu

W poniższej tabeli zaprezentowano ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji do roku 2035.

Tabela 28. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji do roku 2035

LP	Etapy i rodzaje działań	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
1	Uchwalenie GPR przez Radę Miejską w Rychtalu											
2	Wprowadzenie zaplanowanych miejskich działań do Wieloletniej Prognozy Finansowej											
3	Zawiązanie Komitetu Rewitalizacji											
4	Realizacja projektu podstawowego nr 1											
5	Realizacja projektu podstawowego nr 2											
6	Realizacja projektu podstawowego nr 3											
7	Realizacja projektu podstawowego nr 4											
8	Realizacja projektu podstawowego nr 5											
9	Realizacja projektu podstawowego nr 6											
10	Realizacja projektu podstawowego nr 7											
11	Realizacja projektu podstawowego nr 8											
12	Realizacja projektu podstawowego nr 9											
13	Realizacja projektu podstawowego nr 10											
14	Działania informacyjno-promocyjne											
15	Monitoring przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w GPR											
16	Ocena aktualności i stopnia realizacji GRP											

Źródło: opracowanie własne

10.3. Koszty związane z zarządzaniem programem

Nie przewiduje się dodatkowego wynagradzania osób biorących udział w procesie zarządzania GPR. Członkowie Zespołu ds. wdrażania GPR będą wykonywali zadania związane z wdrożeniem GPR w ramach obowiązków służbowych. Praca w Komitecie Rewitalizacji jest pełniona społecznie, bez wynagrodzenia.

Tabela 29. Koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji

LP.	Działanie	ilość	jednostka	Cena jednostkowa (brutto) w PLN	Cena łączna (brutto) w PLN
1	Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR	4	szt.	15 000	60 000
2	Aktualizacja GPR	1	szt.	20 000	20 000
3	Wsparcie edukacyjne, eksperckie, wyjazdy studyjne	12	szt.	500	6 000
4	Działania informacyjno-promocyjne	proces ciągły	-	10 000	10 000
	Razem				96 000

Źródło: opracowanie własne

11. Monitorowanie i ewaluacja programu

Niniejszy rozdział określa wskaźniki związane z osiągnięciem założonych celów strategicznych Gminnego Programu Rewitalizacji. Dla monitorowania celów zapisanych w programie przyjęte zostały wskazane poniżej wskaźniki produktu i rezultatu. Wskaźniki monitorowania przedsięwzięć podstawowych zostały zaprezentowane w fiszkach projektowych.

Tabela 30. Wskaźniki monitoringu celów strategicznych

Cel 1. Zintegrowana społeczność lokalna zamieszkująca obszar					
Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika: p - produktu r- rezultatu	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa na koniec realizacji programu	Częstotliwość pomiaru
1.1. WLWK-PLRO132 - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)	p	szt.	0	1	co trzy lata
1.2. Liczba wydarzeń społecznych, kulturalnych, sportowych, przeprowadzonych w ramach procesu rewitalizacji	p	szt.	0	50	rocznie
1.3. Liczba organizacji pozarządowych i grup nieformalnych zaangażowanych w inicjatywy rewitalizacyjne	r	szt.	nd.	15	rocznie
1.4. Odsetek osób oceniających pozytywnie ofertę społeczno-kulturalno-sportową na obszarze rewitalizacji	r	%	92	95	co trzy lata
Cel 2. Przyjazna przestrzeń dostosowana do uwarunkowań środowiskowych i potrzeb mieszkańców					
2.1. WLWK-RCO114 - Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	p	ha	0	0,7	rocznie
2.2. WLWK-PLRO139 - Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	p	szt.	0	1	rocznie
2.3. WLWK-PLRO146 - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	p	ha	0	1,1	rocznie

2.4. WLWK-PLRR113 - Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	r	osoba	100	300	rocznie
2.5. Odsetek osób oceniających pozytywnie przestrzeń publiczną obszaru rewitalizacji	r	%	67	75	co trzy lata
Cel 3. Rozwinięte usługi i handel, służące mieszkańcom i gościom pobudzające rozwój miasta					
3.1. WLWK-PLRO148 - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	p	szt.	0	3	rocznie
3.2. WLWK-PLRR049 - Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	r	szt.	64	70	rocznie
3.3. Liczba przedsiębiorców /wystawców biorących udział w dedykowanych dla nich wydarzeniach na obszarze rewitalizacji	r	osoba/ wydarze- nie	0	50	rocznie
3.4. Odsetek osób oceniających pozytywnie ofertę usługowo-handlową w obszarze rewitalizacji	r	%	67	70	co trzy lata
Cel 4 Poprawa jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji poprzez działania zwiększające ekologiczną funkcjonalność obszaru					
4.1. WLWK-RCO036 - Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu	p	szt.	0	1	rocznie
4.2. WLWK-PLRR051 - Liczba przedsięwzięć proekologicznych	r	szt.	0	5	rocznie

* Wartości oznaczone gwiazdką zostaną uzupełnione po konsultacjach społecznych

Źródło: opracowanie własne

11.1. Monitorowanie procesu wdrażania programu

Monitorowanie wdrażania programu jest procesem, w którym na bieżąco prowadzona jest obserwacja realizowanych projektów i powstających produktów. Systematyczne gromadzenie i przetwarzanie danych z procesu monitoringu ukierunkowane jest przede wszystkim na terminowości realizowanych zadań zgodnie z przyjętymi harmonogramami oraz osiąganiu produktów w wyznaczonych terminach. Proces monitorowania jest równocześnie narzędziem zarządczym realizacji programu, stanowi źródło informacji o ewentualnych trudnościach i opóźnieniach w realizacji założeń Gminnego Programu Rewitalizacji. Tym samym daje możliwość oceny skali ryzyk i zaplanowania środków zaradczych.

W system monitorowania biorą udział następujące jednostki:

- a. Burmistrz – na podstawie przyjętych sprawozdań podejmuje decyzje zarządcze w zakresie realizowanych projektów i programu,
- b. Zespół Zadaniowy ds. rewitalizacji wraz z koordynatorem – agreguje informacje dotyczące monitoringu, weryfikuje stopień osiąganych wskaźników i przedstawia je Burmistrzowi,
- c. Komitet rewitalizacji – opiniuje ocenę aktualności i stopnia realizacji programu,
- d. komórki merytorycznie realizujące projekty – realizują proces monitorowania projektów wg ustalonych procedur w zakresie rzeczowym i finansowym.

Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie na poziomie realizacji programu oraz realizacji projektów wg przyjętych założeń. Proces ten powinien być realizowany jako:

- a. monitoring rzeczowy odnoszący się do weryfikacji osiągania kolejnych etapów projektów oraz powstawania produktów zgodnie z założonymi harmonogramami,
- b. monitoring finansowy – obejmujący stopień wykonania założonych budżetów i analizę przepływów finansowych projektów.

Koordynator wraz z Zespołem zadaniowym ds. rewitalizacji we współpracy z zaangażowanymi komórkami w poszczególnych samorządach ustalą procedurę monitorowania wskaźników na poziomie realizowanych projektów. Proces monitorowania ww. wskaźników powinien odnosić się do wskaźników zdefiniowanych w danym projekcie, częstotliwości pomiaru oraz jednostki odpowiedzialnej za dokonanie pomiaru. Koordynator zespołu gromadzi informacje dotyczące postępów w realizacji strategii i dokonuje oceny stopnia realizacji założonych wskaźników. Na podstawie osiągniętych postępów w realizacji projektów podstawowych. Koordynator wraz

z Zespołem dokonują pomiaru stopnia osiągnięcia wskaźników. Zebrane informacje prezentowane są w formie sprawozdania Burmistrzowi.

11.2. Ewaluacja stopnia osiągnięcia celów strategicznych

Proces ewaluacji polegał będzie na zbadaniu stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów strategicznych. Ocena ta koncentruje się na kwestiach ilościowych realizacji wskaźników strategicznych oraz jakościowych. Ocena aktualności i stopnia realizacji programu dokonywana jest minimum raz na 3 lata.

Pod względem jakościowym ocenie będzie podlegać osiągnięcie rezultatów bezpośrednich, czyli mierzalna korzyść beneficjentów końcowych uzyskana na zakończenie danego projektu. Korzyść ta wyrażać będzie pozytywną zmianę sytuacji beneficjentów końcowych wypracowaną w skutek realizacji danego projektu. Drugim, wyższym poziomem ewaluacji jest weryfikacja skuteczności osiągnięcia celów strategicznych, wyrażona oceną stopnia osiągnięcia rezultatów strategicznych.

Kryteriami stosowanymi w procesie ewaluacji będą:

- a. trafność – stopień dopasowania celów strategii do realnych potrzeb mieszkańców, które mogą ulec zmianie w trakcie realizacji programu; skala i adekwatność podejmowanej interwencji na zidentyfikowane problemy,
- b. skuteczność – stopień osiąganych celów strategicznych mierzona wskaźnikami rezultatu strategicznego,
- c. efektywność – stosunek uruchomionych zasobów i nakładów ponoszonych na projekty, do osiągniętych produktów i rezultatów,
- d. użyteczność – skala użyteczności osiągniętych produktów i rezultatów w ramach realizowanych projektów dla mieszkańców, ich funkcjonalność, chęć i częstotliwość korzystania, wypracowane efekty pozytywne i negatywne,
- e. trwałość – rodzaj i trwałość osiągniętych zmian oraz horyzont czasowy ich użyteczności dla mieszkańców.

Obowiązkową ewaluację należy przeprowadzić na zakończenie okresu obowiązywania programu. Raport przedstawiający wyniki realizacji programu powinien zostać upubliczniony wśród mieszkańców gminy.

Ewaluację przeprowadza Koordynator z Zespołem Zadaniowym ds. Rewitalizacji. Możliwe jest również wykonanie tego elementu strategii przez podmiot zewnętrzny we współpracy z Zespołem. Koordynator Zespołu prezentuje Burmistrzowi wyniki przeprowadzonej ewaluacji.

12. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

12.1. Zakres niezbędnych zmian w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz w planie ogólnym

Gmina Rychtal podjęła uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego w dniu 20 czerwca 2024 roku, a dokument ten jest obecnie w fazie przygotowania.

Kluczowe założenia planu ogólnego to:

- **Uwzględnienie obszarów rewitalizacji.** Plan ogólny będzie uwzględniać wyznaczony obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji określone w Gminnym Programie Rewitalizacji (GPR).
- **Spójność z GPR.** Przyszłe dokumenty regulujące politykę przestrzenną i strategiczną gminy Rychtal, w tym plan ogólny, powinny być spójne z GPR. Ta spójność obejmuje wyznaczone obszary zdegradowane i rewitalizacji, cele strategiczne i kierunki rozwoju, a także funkcje terenów oraz parametry i wskaźniki zabudowy z planowanymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. W szczególności, cele i kierunki oraz planowane działania rewitalizacyjne w GPR korespondują z założeniami planu ogólnego.
- **Charakter obszaru rewitalizacji.** Obszar rewitalizacji zostanie w planie ogólnym wyszczególniony jako **obszar zabudowy śródmiejskiej z możliwością uzupełnienia zabudowy**.

Cele i kierunki oraz planowane działania rewitalizacyjne określone w GPR, korespondują z założeniami planu ogólnego.

W projekcie planu ogólnego obszar rewitalizacji znajduje się na obszarze zabudowy śródmiejskiej z możliwością uzupełnienia zabudowy. Można wyszczególnić następujące strefy i profile funkcjonalne terenu (tab. 31).

Tabela 31. Charakterystyka stref i profil funkcjonalny obszaru rewitalizacji w Planie ogólnym (projekt)

nazwa strefy	profil funkcjonalny terenu	charakterystyka
wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, usługi, komunikacja , zieleń urządzona, ogrody działkowe,	Max. nadziemna intensywność zabudowy: 1 Max. wysokość zabudowy: 12 m Max. udział pow. zabudowy: 50%

	infrastruktura techniczna, zielen naturalna	Min. Udział pow. biologicznie czynnej: 30%
wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	zabudowa mieszkaniowa wielorodzinną, usługi, komunikacja, zielen urządzona, ogrody działkowe, infrastruktura techniczna zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zielen naturalna	Max. nadziemna intensywność zabudowy: 2.4 Max. wysokość zabudowy: 15 m Max. udział pow. zabudowy: 80% Min. Udział pow. biologicznie czynnej: 30%
wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	zabudowa zagrodowa, produkcja w gospodarstwach rolnych, akwakultura i obsługa rybactwa , komunikacja, zielen urządzona, ogrody działkowe, infrastruktura techniczna, zielen naturalna	Max. nadziemna intensywność zabudowy: 1 Max. wysokość zabudowy: 15 m Max. udział pow. zabudowy: 50% Min. Udział pow. biologicznie czynnej: 30%
usługowa	usługi, komunikacja, zielen urządzona, ogrody działkowe, infrastruktura techniczna, zielen naturalna	Max. nadziemna intensywność zabudowy: 1.1 Max. wysokość zabudowy: 16 m Max. udział pow. zabudowy: 35% Min. Udział pow. biologicznie czynnej: 30%
komunikacyjna	teren drogi ekspresowej, drogi główniej ruchu przyspieszonego, drogi główniej, drogi zbiorczej, teren komunikacji kolejowej i szynowej , teren komunikacji wodnej , obsługi komunikacji, ogrodów działkowych , infrastruktury technicznej teren zieleni urządzonej , lasu, zieleni naturalnej, wód	n.d.
otwarta	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, lasu, zieleni naturalnej, wód, komunikacji, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej, zieleni urządzonej	n.d.

Gospodarcza	teren produkcji, komunikacji, zieleni urządzonej, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej, usług, zieleni naturalnej	Max. nadziemna intensywność zabudowy: 0.8 Max. wysokość zabudowy: 10 m Max. udział pow. zabudowy: 40% Min. Udział pow. biologicznie czynnej: 20%
-------------	--	---

Źródło: opracowanie własne

Od roku 2026 Plan ogólny stanie się narzędziem do formalnego wdrożenia kompleksowych działań rewitalizacyjnych i długoterminowej strategii rozwoju przestrzennego gminy Rychtal, zapewniając spójność z lokalnymi potrzebami i regionalnymi politykami.

Studium Uwarunkowań I Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

Rozwój gminy, zgodnie z Studium, powinien opierać się na dwóch fundamentach: rozwoju ekonomicznym i społecznym, z poszanowaniem dziedzictwa kulturowego i walorów środowiskowych.

Studium wyznacza **główne cele strategiczne**:

- 1. Wykorzystanie walorów środowiska i położenia** – poprzez propagowanie ekologicznego stylu życia, rozwój turystyki (szczególnie agroturystyki), modernizację dróg, rozwój infrastruktury technicznej, zwiększenie identyfikacji mieszkańców z gminą oraz aktywizację społeczną i kulturalną.
- 2. Wzrost konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej** – przez przyciąganie inwestorów (zwłaszcza branż proekologicznych), promocję lokalnych produktów i marki gminy, aktywizację lokalnej społeczności, budowę infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.
- 3. Mądrzy i zdrowi mieszkańcy** – z wysokim poziomem bezpieczeństwa publicznego, zaspokojeniem potrzeb kulturalnych, wysoką jakością przestrzeni publicznych oraz dostępnością terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych.

Studium klasyfikuje Gminę Rychtal jako wiejski obszar funkcjonalny o najniższej dostępności do usług rozwojowych i wymaga wsparcia procesów rozwojowych ze względu na oddalenie od głównych ośrodków gospodarczych. Polityka przestrzenna gminy jest ukierunkowana na łagodzenie tych deficytów i zwiększanie dostępności do usług oraz ośrodków zewnętrznych.

Rychtal jest uznawany za główny ośrodek administracyjny, usługowy i handlowy gminy. W miejscowości tej należy zachować charakterystyczny małomiasteczkowy układ zabudowy z rynkiem i niską zabudową wielorodzinną wokół.

Kluczowe polityki przestrzenne w Studium:

1. Polityka mieszkaniowa: Zakłada przede wszystkim uzupełnienie istniejącej tkanki zabudowy oraz odnowę i modernizację istniejącej zabudowy, a także możliwość jej odbudowy. Nie przewiduje się wyznaczania nowych obszarów zamieszkiwania poza zwartymi obszarami zabudowy i terenami objętymi istniejącymi planami miejscowymi, gdyż obecne rezerwy są wystarczające. Dąży się do tworzenia zwartych obszarów zabudowy mieszkaniowej, przeciwdziałania rozpraszaniu zabudowy, poprawy jakości życia poprzez zagospodarowanie przestrzeni publicznych, ciągów pieszych i rowerowych oraz wyposażenie w infrastrukturę.

2. Polityka gospodarczo-usługowa: Rychtal to gmina rolnicza z potencjałem rozwoju aktywności gospodarczej, zwłaszcza wzdłuż drogi krajowej nr 39. Nowe tereny przemysłowe wyznaczono w sąsiedztwie drogi krajowej nr 39 w rejonie Rychtala. Dawne PGR-y stanowią bazę dla rozwoju produkcji rolniczej i leśnej. Celem jest wspieranie lokalnych firm, rozwój Rychtala jako centrum usługowego, agroturystyki oraz promocja lokalnych towarów i usług.

3. Polityka środowiska i zieleni: Kładzie nacisk na ochronę lasów (m.in. Rezerwat Studnica), terenów zieleni w dolinach cieków wodnych (rzeki Studnica i Głuszyna) oraz terenów zieleni urządzonej (parki podworskie, cmentarze). Celami są poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie dostępu do terenów zieleni, tworzenie szlaków turystycznych, lokalizacja zieleni izolacyjnej oraz rewitalizacja parków pałacowych i podworskich. Wskazuje się na problemy zanieczyszczeń powietrza (niska emisja, hałas komunikacyjny), co wymaga działań naprawczych, np. stosowania pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg.

4. Polityka dziedzictwa kulturowego: Podkreśla znaczenie ochrony licznych obiektów zabytkowych oraz historycznego układu urbanistycznego miejscowości Rychtal. Głównym celem jest rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako elementu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Studium zaleca zachowanie historycznej struktury przestrzennej (ulic, placów, linii zabudowy, gabarytów) oraz harmonizowanie nowej zabudowy z zabytkową tkanką. Wskazano także na strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące układ urbanistyczny Rychtala oraz warstwy archeologiczne.

5. Polityka infrastruktury technicznej: Dąży do utrzymania i rozwoju kompleksowego systemu infrastruktury. W zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków gmina jest dobrze rozwinięta, jednak wymaga dalszej modernizacji sieci i rozbudowy kanalizacji. Gmina nie posiada sieci gazowej, dlatego zaleca się jej gazyfikację w celu poprawy środowiska i standardu życia. Podkreśla się również potrzebę ograniczenia niskiej emisji poprzez modernizację źródeł ciepła i termomodernizację budynków, także w kontekście rewitalizacji.

6. Polityka transportu: Przewiduje modernizację i rozbudowę systemu dróg, w tym budowę obwodnicy Rychtala, oraz rozwój komunikacji publicznej. Kładzie nacisk na stworzenie spójnego systemu połączeń pieszych i rowerowych w ramach całej gminy.

SUiKZP nie wyznacza obszarów zdegradowanych w rozumieniu ustawy o rewitalizacji. Jednakże, na obszarze strefy konserwatorskiej, wchodzącej w obszar rewitalizacji, Studium wskazuje, że podstawowym kierunkiem działań powinna być właśnie rewitalizacja. Ponadto, Studium diagnozuje gminę jako obszar wymagający wsparcia procesów rozwojowych ze względu na oddalenie od głównych ośrodków gospodarczych, co przyczynia się do wykluczenia społecznego i wyludniania.

Proponowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne w GPR nie wymagają zmiany obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (MPZP).

Projekty te nie wpływają na znaczące przekształcenia obszaru rewitalizacji ani nie wprowadzają konieczności zmiany już istniejących funkcji.

Wizja obszaru po rewitalizacji, wypracowana w GPR, wpisuje się w wizję określoną w SUiKZP w zakresie współpracy i integracji społecznej, rozwoju gospodarczego i ochrony środowiska.

12.2. Zakres Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

Na obszarze rewitalizacji obowiązuje Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego wsi Rychtal uchwalony Uchwałą Rady Gminy Rychtal nr XVII/81/2004 z dnia 9 lipca 2004r., zmieniony Uchwałą nr LXV/405/2023 Rady Gminy Rychtal z dnia 30 października 2023r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Rychtal.

Proponowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie wymagają zmiany obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Przedsięwzięcia te nie wpływają na znaczące przekształcenia obszaru rewitalizacji, ani też nie wprowadzają konieczności zmiany funkcji już istniejących.

W toku prac przygotowawczych poszczególnych inwestycji prowadzony będzie typowy proces uzgadniania dokumentacji budowlanej. Planowane inwestycje będą uwzględniać zapisy obowiązującego MPZ i realizować odpowiednie zapisy.

12.3. Miejscowy Plan Rewitalizacji i Specjalna Strefa Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji nie wymaga opracowania i uchwalenia Miejscowego Planu Rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Na wytyczonym obszarze rewitalizacji nie wskazuje się konieczności ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji.

Spis Tabel

Tabela 1. Sumaryczna wartość wskaźnika dla sfery społecznej	10
Tabela 2. Sumaryczna wartość wskaźnika dla sfery gospodarczej	11
Tabela 3. Sumaryczna wartość wskaźnika dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej.....	11
Tabela 4. Wartość wskaźnika znormalizowanego dla sfery środowiskowej	12
Tabela 5. Sumaryczna wartość wskaźnika dla sfery technicznej	12
Tabela 6. Wskaźniki sumaryczne w poszczególnych sferach rozwoju Gminy Rychtal	13
Tabela 7. Liczba kobiet i mężczyzn w poszczególnych grupach wiekowych zamieszkujących obszar rewitalizacji.	18
Tabela 8. Dane statystyczne dot. bezrobocia na obszarze rewitalizacji obejmującej „stary” Rychtal i część „nowego” na dzień 31 grudnia 2023 r.	19
Tabela 9. Osoby korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	20
Tabela 10. Rodzaje i miejsca interwencji Policji w 2023 roku	21
Tabela 11. Liczba podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji	24
Tabela 12. Budynki wyposażone w węglowe źródła ciepła	28
Tabela 13. Zabytki na obszarze rewitalizacji	29
Tabela 14. Wykaz zabytków zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji.....	31
Tabela 15. Stan techniczny dróg	34
Tabela 16. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rychtal na lata 2021-2028.	40
Tabela 17. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z Gminnym Programem Wspierania Rodziny na lata 2022-2024.....	41
Tabela 18. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Rychtal na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030	42
Tabela 19. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z Programem Ochrony Środowiska gminy Rychtal na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025 – 2028	42
Tabela 20. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji ze Strategią Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Rychtal na lata 2020-2040	43
Tabela 21. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Rychtal	44
Tabela 22. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z Programem Opieki nad Zabytkami gminy Rychtal	46
Tabela 23. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030	47
Tabela 24. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego	52
Tabela 25. Zestawienie przedsięwzięć podstawowych.....	66
Tabela 26. Szacowane ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji Rychtala	85
Tabela 27. Szacowane ramy finansowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych	85
Tabela 28. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji do roku 2035....	97

Tabela 29. Koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji	98
Tabela 30. Wskaźniki monitoringu celów strategicznych	99
Tabela 31. Charakterystyka stref i profil funkcjonalny obszaru rewitalizacji w Planie ogólnym (projekt)	103

Spis ilustracji

Rysunek 1. Podział Gminy Rychtal na jednostki analityczne	7
Rysunek 2. Podział miejscowości Rychtal na obszar „stary” i „nowy” w zwartej zabudowie	9
Rysunek 3. Wartość wskaźnika sumarycznego dla Gminy Rychtal	13
Rysunek 4. Graficzne oznaczenie obszaru rewitalizacji Gminy Rychtal.....	17

Spis załączników

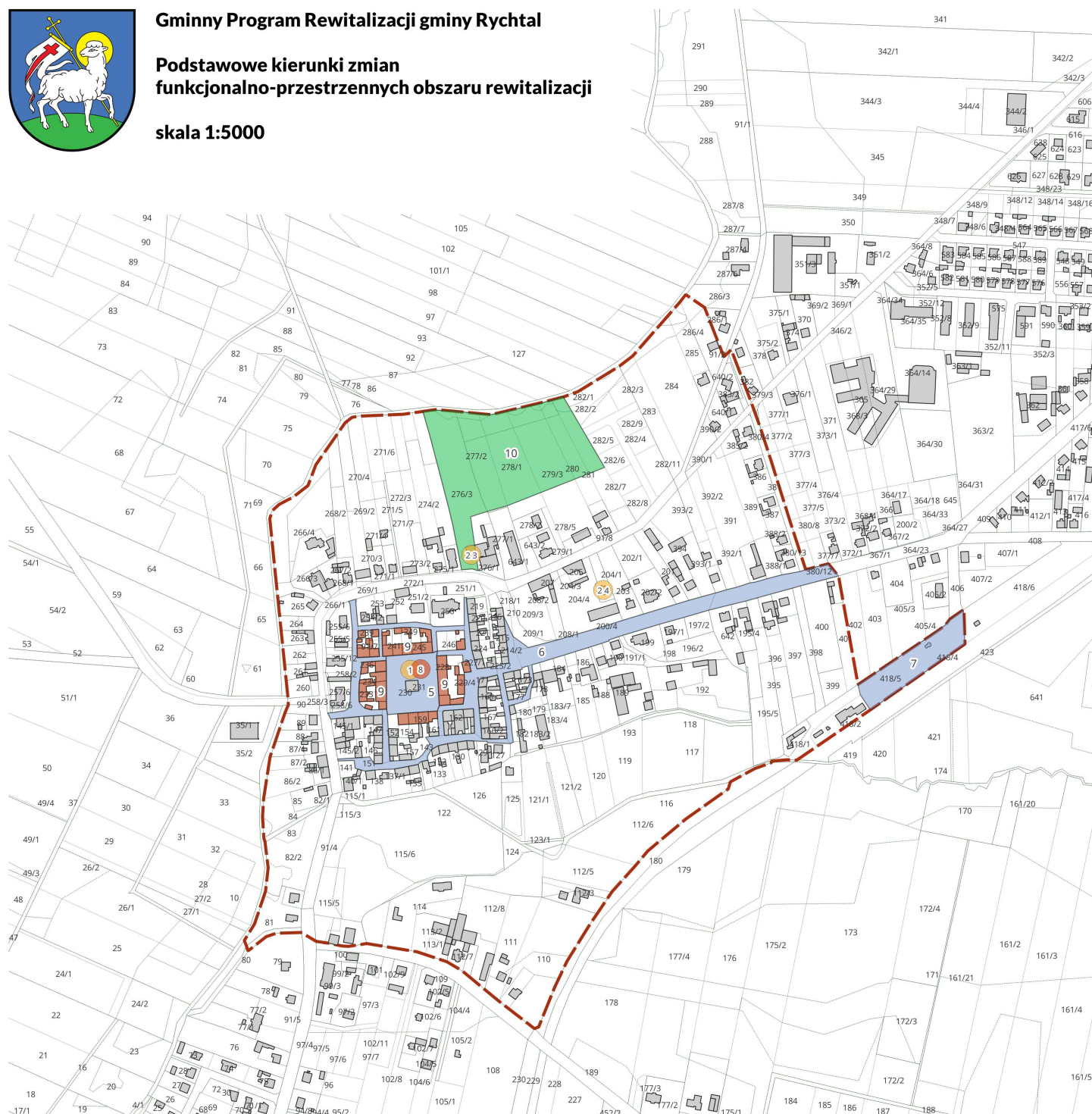
Załącznik nr 1. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji gminy Rychtal

Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

skala 1:5000

Legenda

- • Obszar rewitalizacji Rychtal
- CEL nr 1 Zintegrowana społeczność lokalna zamieszkująca obszar rewitalizacji
- CEL nr 2 Przyjazna przestrzeń dostosowana do uwarunkowań środowiskowych i potrzeb mieszkańców
- CEL nr 3 Rozwinięte usługi i handel, służące mieszkańcom i gościom pobudzające rozwój miasta
- CEL nr 4 Poprawa jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji poprzez działania zwiększające ekologiczną funkcjonalność obszaru

Lista projektów rewitalizacyjnych:

1. Organizacja cyklu wydarzeń aktywizujących mieszkańców Rychtala
2. Aktywizacja Gminnego Koła Gospodyń Wiejskich, w kierunku produkcji zdrowej żywności i promocji lokalnych wyrobów kulinarnych
3. Stworzenie siedziby Gminnego Centrum Biblioteczno-Kulturalnego w Rychtalu
4. Organizacja kina plenerowego w Rychtalu
5. Przebudowa płyty rynku miasta Rychtal, jako wizytówki gminy i miejsca integracji społecznej
6. Rozbudowa ulic w miejscowości Rychtal
7. Adaptacja wieży ciśnień na wieżę widokową wraz z zagospodarowaniem terenu (usypianie góry na tor saneczkowy, pump track, nasadzenia, poligon, parking)
8. Rynek Miejski – Pasaż Rychtalski
9. Stworzenie uwarunkowań do rozwoju usług miastotwórczych - remont lokali na nowe usługi publiczne
10. Ogród Jordanowski

Uzasadnienie

Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Rychtal na lata 2025-2035, zgodnie z procedurą ustawy o rewitalizacji, jest konsekwencją dążeń do tego by Gminny Program Rewitalizacji stanowił narzędzie do ubiegania się o fundusze zewnętrzne na działania rewitalizacyjne.

Rewitalizacja rozumiana jest jako kompleksowy oraz skoordynowany proces zintegrowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Proces koncentruje się terytorialnie, ma na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Program Rewitalizacji Gminy Rychtal wprowadza całościowe usystematyzowanie i spójne koordynowanie procesów rewitalizacji na lokalnym poziomie, szczególnie w kontekście zmian społeczno-gospodarczych nowych wyzwań cywilizacyjnych. Program Rewitalizacji – opracowany na podstawie wcześniej przeprowadzonej szczegółowej i wielowymiarowej Diagnozy oraz poddany szerokim konsultacjom społecznym – obejmuje listę kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych do podjęcia na obszarze rewitalizacji, a także ma stanowić skuteczne narzędzie pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych oraz wzmocnienia lokalnej polityki rozwoju. W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne zarówno z przyczyn formalnoproceduralnych jak i merytoryczno-rozwojowych.